

Prologus

Acutissimi materi

arū theologicāliū resolutoris Thome de Ar
gēna pōis generalis ordinis heremitarū sã
cti Augustini sēptū librorū sñiarum feliciter
incipit.

Edi

abyssus vo
cē suā Aba
cuch. iij.
Gloriosus
doctor Au
gust. diuine
nature sup
nā dignita

tem. rōnalis creature eternā felicitatē p̄side
rans. viij. de ci. dei. ca. iij. sic ait. Nō ita crea
tus ē vt p̄ id quod i eo p̄cellit attingat ad illd
qd̄ cūcta p̄cellit. i. vnū vez optimū. sine q̄ nul
la natura subsistit. nulla doctrina instruit. nul
lus vsus expedit. Ipse querat vbi nobis se
cura sunt oia: ipse cernat vbi nobis cerra sunt
oia: ipse diligat vbi nobis recta sunt omnia. Et
eandē sñiam p̄firmās platonicoz testimonio:
immediate seq̄nti ca. ait sic. Platonici pleriqz
dixerūt vez deū esse rez auctozē: veniat illu
stratozē. r̄ b̄ritudinis largitozē. Nāc eādē ve
ritatē tangēs Aug. circa p̄ncipiū libri de co
gnitōne vere vite sic ait. P̄fecto naturā rō
nalē ad h̄ solū factā p̄stat. vt factorē suū verū
deū intelligat. intelligēdo diligat. diligendo
in eo qd̄ ē eterna vita eternalr̄ beate viuat. Ex
quibz oibus apte colligit q̄ vera b̄ritudo aie
rōnalis h̄ri nō p̄t: nisi ipsa aia cūcta creata
trāscēdens. soli suo creatori tanqz sue b̄ritudi
nis largitozi ex intimo cordis affectu finalit̄
p̄iūgat. Nūc autē ita ē q̄ ars docet r̄ natura
s̄l̄r̄ p̄statur. extremū extremo nō p̄iūgi sine
medio. teste etiā. b. Dyo. i. d̄ angelica hierar.
Ordinatissima rez distributio lege diuine p̄
uidēne sic dinoscit̄ esse disposita. q̄ infima p̄
media reducunt̄ i sup̄ma Cū igit̄ rōnalis aia
r̄ ipsa natura diuina sint i genere intelligibi
liū duo extrema maxie a seinuicē distātia. qz
hec ē pura potētia. illa autē actus purz. put in
alia facultate euidēt̄ declarat. seq̄nt̄ igit̄ ne
cessario q̄ sine gratofo medio diuinit̄ inspira
to aiam sup̄naturalr̄ eleuāte. purā suā potētī
alitatē actiuate. r̄ p̄ns potētīā aie obiecto di
uino aliq̄liter p̄formante. p̄dictū actū purissi
mū i sua p̄pria claritate aia rōnalis nō possit

bitifice p̄templari. Cōsiderata em̄ aia quo ad
sua pura naturalia. r̄ificat̄ illa apl̄ica sñia
q̄ de isto actu purissimo d̄r. q̄ lucez inhabitat
inaccessibile. quē nullz hoim vidit. sed nec vi
dere p̄t. i. ad Th̄. vi. Propter qd̄. b. Aug.
i. de tri. c. ij. sic ait. Dūane mētis acies inuali
da: in tā excellēti luce figi nō valet nisi p̄ iusti
ciā fidei nutrita vegetet. Nec mirz. qz sicut se
h̄z oculus vesipilionis ad lucē solis. sic se h̄z
aie nostre intellectz ad ea q̄ sunt manifestissi
ma i natura. vt d̄r. ij. methaph̄ice. Un̄ etiāz
Ans. p̄ solo. xiiij. cāz tāte distātie r̄ impropoz
tōis p̄dictoz duoz extremoz inquirens sic ait
Lur dñe cur h̄ q̄ te videre nō possum? sicuti
es. tenebraz oculz infirmitate sua: an reuerbe
rat fulgore tuo? Et r̄ndet ibidē dicens. Sed
certe tenebraz i se r̄ reuerberat a te. obscuratur
sua breuitate: r̄ obruit tua imēitate. vere con
terit angustia tua. r̄ vincit amplitudine tua.
Sicut igit̄ aliqz ex̄ns in tenebris et caligine
qd̄ visu nō p̄t p̄ape illud mediāte voce ipsi
us rei q̄site nitit̄ indagare. Sic aia rōnalr̄ car
cerali clausa custodia molis coz palz qz diu pe
grinat a dño in h̄mōi caliginoso r̄ tenebroso
ergasculo. inhabitās domū luceā. r̄ terrenuz
h̄ns fundamētū. cernēs se respectu diuie cla
ritatis naturalr̄ cognitōe deficere p̄ statu p̄n
tis misere ipsi sacre theologie firmissime dz
inniti tanqz voci p̄prie ei? cui beatifice deside
rat inherere. Sic em̄ p̄ varia sacraz sēptura
rū volumina dilectū suū inq̄rēs q̄si voce eius
iugiter inleq̄ndo. dilectū ita q̄sitiū q̄uisqz
abscōditū i intima abyssō suoz secretoz reue
lata taudē facie poterit speculari. Nā in iā di
cti discursus termino pallio vetustat̄ depoli
to. aia rōnalis dicit id Cant. iij. Inueni quē
diligat aia mea. tenui eū nec dimittā donec i
roducā illū in domū matr̄ mee r̄ i cubiculū
genitric̄ mee. Et bñ dicit i domū m̄ris. i. i do
mū sup̄ne deitat̄. qz in studio sēpturaz q̄si in
voce exultatois r̄ p̄fessionis trāsb̄it i locū ta
bernaculi admirabilis vsqz ad domū dei. ps.
xli. Rectz igit̄ ordo ad b̄ritudinē p̄cedēdo
hic esse videt̄. vt vox dilecti audiat̄ p̄mitus i
sēptura. r̄ ipse teniqz videat̄ i diuina sua na
tura. Quē ordinē videt̄ ipse Job obseruasse.
cum vltimo sui libri ca. ait. Auditu aur̄ au
diui te. r̄ nūc oculz me? videt̄ te. Un̄ r̄ in finī
no vie eterna. i. beatitudine ex̄ntes dicere p̄nt̄
illd ps. Sicut audiui me? sic vidui? in ciuita
te dñi h̄ritū. Sicut em̄ metallū p̄ns ignit̄ r̄
laxat̄ qz i debitas formas trāsfundat̄ ab artifi
ce. Sic homo studiosus sacre sēpture redit?

Prologus

ignito dei eloquio p̄us in seipso d̄z liquefieri. ⁊
deinde reuelata dei uisio ei sup̄ne deitatis ima-
ginē clarifice trāformari: ut sic p̄cederet liq̄sa
et ueracit̄ dicere possit illud *Can. v. Aia mea*
liq̄facta ē. ut dilect̄ me locut̄ ē. Et s̄b sequēter
trāformat̄ dicat cū ap̄lo. *ij. ad Cor. iij. Nos*
aut̄ reuelata facie gl̄iaz d̄ni speculātes i eandē
imaginē trāformamur a claritate i claritatē.

Et dicit̄ hucusq̄ duo p̄ncipalr̄ habemus
Quoz̄ p̄mū ē q̄ aia rōnal̄ nō p̄t eē br̄a nisi ad
ap̄tā dei uisioz̄ fuerit eleuata. Sc̄d̄z ē q̄ ad
h̄mōi uisioz̄ nullaten̄ eleuaf̄. nisi p̄us uoces
dei i sc̄ptur̄ fidelr̄ sequat̄. Et q̄z uocē ei audi-
re nō possum̄ nisi ipse loquat̄. iō ne aia rōna-
lis a uia uitaris ex carētia istī diuine uocē er-
raret. s̄z p̄n̄ recto tramite duce dei uoce ad uī-
tā eternā mearet. p̄ m̄iaz ⁊ de rōt̄ p̄solatōis
p̄r in quā luminū a q̄ descendit om̄e datū opti-
mū ⁊ om̄e donū p̄fectū. cuī uox seu uerbū est
lucerna pedibz̄. ⁊ lumē semit̄. cuiuslibet aie fi-
del̄. Dic in quā p̄r p̄ n̄ra obtinēda salute ex a-
byssō cordis sui uerbū bonū eructauit. cū uocē
suā sc̄pturā. s̄. sacraz̄ patribz̄ inspirauit. ⁊ nob̄
i sacro canōe eā cōicauit. Et h̄ ē q̄d̄ Abacuch̄
p̄p̄ha insinuauit cū dixit. Dedit abyssus uo-
cem suā. *vbi. s̄.*

In q̄bz̄ uerb̄ dupl̄r̄ exponēdis sc̄ptur-
a sacri canōis nob̄ om̄ibz̄ in ea stu-
dētibz̄ p̄ponit̄ dupl̄r̄ cōmēdāda. Pri-
mo ut uir̄ cōsiderata i nouo ueteriq̄z testō ip̄a
ciosissime dilatata. Sc̄d̄o ut sp̄al̄r̄ cōs̄gta. et
a maḡo petro i lib̄u sen. cōp̄edio ordinatissime
p̄p̄lata. Quātū ad p̄mū ad p̄ns dicit̄ pol-
lū q̄i uerb̄ p̄assūp̄t̄ ip̄a sc̄pturā sacra q̄ dru-
pl̄r̄ cōmēdat̄. Primo a mūificētia copiosa ma-
gnifice largitiua. Sc̄d̄o ab em̄nētia p̄digio-
sa mūificētiā p̄tētiua. Tercio a luculētia genero-
sa clarifice lustratiua. Et q̄rto a p̄fluētia deli-
ciosa mellificē refectiua. Rōe p̄mi uerba sacri
eloquij sūt insignita de core iestimabil̄ digni-
tat̄. Rōe sc̄d̄i sūt custodia tenore i penetrabil̄
difficultat̄. Rōe tercij sūt exposita splēdore
inob̄ub̄rabil̄ claritatis. Et rōe q̄r̄ti sūt emelli-
ta dulcore incōsūmabil̄ bonitat̄. Istoz̄ p̄-
mū ē oñsiuū p̄ncipij ip̄i sacre sc̄pture origina-
liter p̄ductiui. sc̄d̄m̄ insinuatīuū materialiter
s̄biectiui. terciū mōstratiuū formāl̄r̄ p̄cessiui
⁊ q̄rtū exhibitīuū finalr̄ affectiui. Mūificē-
tia copiosa magnifice largitiua oñsiua p̄nci-
pij sacri eloquij originalr̄ p̄ductiui notat̄ cū
p̄mittit̄. dedit. Eminētia p̄digiosa mirifice
p̄tētiua insinuatīua p̄ncipij sacri eloquij mati-
alr̄ s̄biectiui. innuit̄ cū anectit̄ abyss̄. luculētia

generosa clarifice lustratiua mōstratiua p̄ncipij
sacri eloquij formāl̄r̄ p̄cessiui oñdit̄ cū tercio
postponit̄. uocē. s̄z p̄fluētia deliciosa mellificē
refectiua exhibitīua p̄ncipij sacri eloquij fina-
liter affectiui. intelligit̄ cū ultio s̄binfert̄ suā.

Dico ḡ p̄mo q̄ mūificētia copiosa magni-
fice largitiua oñsiua p̄ncipij sacri eloquij ori-
ginaliter p̄ductiui notat̄ ibi cū p̄mittit̄ dedit
Nulla em̄ creatura uerā sapiam dare potuit.
q̄z ipsa nō habuit. teste ip̄o *Job. q̄. xxvij. sui*
li. ca. q̄oem mouet in hūc modū. Un̄ ḡ uenit
sapia. ⁊ q̄s ē loē intelligētie. Et m̄dēs imedia
te dicit. Abscō dita ē ab ocul̄ oim̄ uicētū. vo
lucres q̄z celi latz̄. Perdītō ⁊ mors dixerunt
Auribz̄ nr̄is audiuim̄ famā eī. Dē intelligit̄
uā eī. ⁊ ipse nouit locū illius. Ipse em̄ fines
m̄di intuet̄. ⁊ oia q̄ s̄b celo sūt respicit. Cū iḡ
nihil det qd̄ nō h̄z. a nulla creatā postulare de
bem̄ sapiāz. s̄z a solo creatore. dicētes cū salo-
mone Sap. ij. Da mihi d̄ne sediū tuaz̄ assi-
sticē sapiāz. Et. ij. i codē ca. Mitte illā de cel-
sc̄is tuis. ⁊ a sede magnitudis tue ut mecū sit
⁊ mecū laboret. ut sc̄iā qd̄ acceptuz̄ sit corā te.
Dis. n. sapia a d̄no deo ē. ⁊ cū illo sūt sp̄. ⁊ est
an̄ eū Ec̄ci. i. Ip̄e. n. creauit illā i sp̄sc̄o. ⁊ ui-
dit ⁊ diuīerunt ⁊ mensus ē. ⁊ effudit illā sup̄
oia opa sua. ⁊ sup̄ oēz̄ carnē fm̄ datū sūi. ⁊ p̄-
bet illā diligētibz̄ se. ibidē. Si em̄ ip̄e p̄hs p̄-
pter dignitatez̄ hūane sapie dixit. i. metha. q̄
iuste putat̄ n̄ hūana fore possessio. sol̄ em̄ de
hūc h̄z̄ honore. q̄to maḡ h̄ sacratissima dei
sc̄ia a solo deo dicit̄ immediatissime depēdere
Igit̄ sic ait aug. viij. ⁊ tri. i. p̄mio. Deo sup̄
p̄licādū edūotissima pietate ut̄ intellectū ap̄iat
q̄ possit mēte cerni eētia uitaris. Propter qd̄
*d̄z̄ *Ja. i. Si q̄s at̄ uim̄ idiget sapia. postulet**
a deo q̄ dat oibz̄ affluētē. ⁊ nō ip̄opat ⁊ dabi-
*tur ei. i. *Jo. v. d̄z̄. Dedit nob̄ sensū. i. sc̄pturā.**
ut cogitcam̄ deū uer̄. ⁊ sim̄ i uero filio eī. Itē
Sap. vij. Optauit ⁊ dat̄ ē mihi sensus. inuo-
caui ⁊ uenit i me sp̄s sapie. Jō d̄ns sp̄ualiter
*intelligēdo loq̄ns de sc̄ptura sua sc̄rā ait *Ja-**
xlj. Dedit te in lucē gentiū ut̄ sis sal̄ meaz̄ q̄z
*ad extremū terre. Et q̄z dixit ille sapiēs *Ec̄ci**
vl. ca. Dāti mihi sapiāz dabo gl̄iaz. Jō sic d̄z̄
i. celi ⁊ m̄di. laudare hēm̄ deū vnū creatore p̄
eminētē p̄p̄etant̄ rez̄. Laudem̄ iḡ deū in
ternario nūero. ut d̄z̄ ibidē. dicētes cū ap̄lo. ij.
*ad *Thi. iij. Soli deo honor ⁊ gl̄ia in secula**
*seclōz̄. Dixi sc̄d̄o q̄ em̄nētia p̄digiosa miri-
fice p̄tētiua: insinuatīua p̄ncipij sacri elo-
quij materialiter s̄biectiui innuit̄ cū annectit̄
abyssus. Tāta em̄ ē p̄funditas istī sc̄pture*

Prologus

hūdicte rōe subiecti siue cāe material. q̄ meri
to vt sic abyſſo ōpat. Propter qd̄ d̄ ps. cūj.
Abyſſus sic veſtimētū amicti ei⁹. Sic. n. ve/
ſtimētū abſcōdit z a nra p̄tēplatiōe celat illd̄
ipm̄ qd̄ velat. sic dīna claritas p̄p̄t ei⁹ abyſſa/
lē imēſitatē respectu oculoꝝ nroꝝ opit̄ anago/
gic⁹ velamēt. iuxta qd̄ ait Dyo. in d̄ ange. hie
rar. ca. ij. Neq̄ em̄ poſſibile nob̄ ē alr̄ intuerē
diuinū radiū niſi varietate ſacroꝝ velaminū
anagogice circūuelatū. Sup̄ q̄ v̄do ait Du/
go ibidē i p̄m̄to. Quēadmodū in firmi oclī
tolē nūte rectū libere p̄ſpiciūt. q̄ ei⁹ coruſcū lu/
mē videre nō p̄nt. sic diuinū radiū op̄t̄ cē cir/
cūuelatū vt ipm̄ intelligam⁹. Un̄ p̄pter iſt⁹
abyſſi inatrigibilē p̄fūditatē q̄nt̄ Ecclī. i. Pro/
fundū abyſſi q̄s dīmēſi⁹ ē: z ſapiaz z rē p̄cedē
tē oia q̄s inueſtigauit. Lūi q̄m̄ rīdēs ſapīa
increate Ecclī. xxij. dic. Siꝝ celi circūui ſo/
la: z p̄fundū abyſſi penetraui. Doc. n. nō p̄t
aliq̄ creatura. teſte ap̄lo q̄ ait ad ro. xi. O al/
titudo diuinaꝝ ſapīe z ſcie tē: q̄s incōp̄reheſi/
bilīa ſūt iudicia ei⁹ z inueſtigabiles vie ei⁹.
Ubi ap̄ls p̄mo p̄mittit ſuā amiratoꝝ di. O.
Secdō amiratoꝝ rōz. altitudo ſapīe z ſciētie
dei. Tercio rōis p̄firmatoꝝ. q̄s incō. zc. Di/
xi tercio q̄ luculētia generoſa clarificē luſtrati/
ua: mōſtratiua p̄ncipiū ſacri eloquiū formalit̄
p̄ceſſū on̄dit cū tercio poſtponit vocē. Dec
em̄ vox p̄ ſuū luculentia z claritatez oēs ſtudi/
oſi inſequētes pluſtrat admirabili claritate.
Un̄ Joh. xij. ſcribit. Venit q̄ vox de celo di.
Clarificauit tēteꝝ clarificabo. q. d. In veteri te/
ſtamēto clarificauit p̄p̄has z p̄riarchas. z i no/
uo clarificabo cūctos ſtudioſos p̄p̄colas. Et
qd̄ mīz q̄ ipſa clarificat cū de ipſa dicat ſap.
vi. Clara ē q̄ nunq̄ marceſcat ſapīa. z facile vi/
det̄ ab hīl q̄ diligūt eā. Et ibidē. c. vij. Clapoz
eſt. n. ſtrut̄ dei z emanatō qd̄ claritatis oīpo/
tētis dei ſincera. z iō nihil cōinq̄natū in illā in/
currat. cādōz eſt lucē eterne z ſpeculū ſine ma/
clā dei maieltatis z imago bonitatis illi⁹. z cū
ſit vna: oīa pōt. z p̄manēs in ſe oīa inuouat. z
p̄ natōe ſi aīas ſcās ſe trāſfert. amicos z p̄phe/
tas cōſtituit. Et ſequit̄ paucis interpoſit. Eſt
em̄ h̄ ſpectoſioꝝ ſole: z ſup̄ oēs ſtellarū diſpōz
lucā p̄p̄ata inuenit̄ p̄oz. illi. n. ſuccedit̄ noꝝ. ſa/
pīaz aut̄ nō vincit malicia. Et ecclī. xxij. dic
dñs de iſta ſacra ſc̄ptura. Ego ſeci vt i cel. i. in
celeſtibz mentibz oziret̄ lumē inſiciens. Et
bñ dicit̄ inſiciens. qz ſic dicit̄ Caſſiod. in q̄/
dā epla. Sapia violētia nō auferit. antiq̄tate
nō corūp̄it. abſcōſione nō minuit. cōicatioē
multiplicat. De hac etiā ſacre ſc̄pture clarita

te loquit̄ Alan⁹ in li. de planctu nature ſic dī.
Sapia diuina ſup̄ oēs poſſeſſionē p̄minet p̄
quā nob̄ p̄ſcīe theſaur⁹ ſecretis penetrabilibz
mētis innat̄. fruct⁹ eterne dilectiōis acq̄rit.
Dec̄ ē ſol p̄ quē mēt̄ lumē dieſcit. cordis oclū
in tenebz clarēſcit. hec in celeſtē terrenū
hoīez in deū rēſifica mutatoē p̄uertit. Un̄ ait
Brego. in qd̄ā cārico ecclīaſtici officiū. Vox
clara ecce in tonat: obſcura q̄q̄ ſcrepat. pellāt
emin⁹ ſomnia ab ethere x̄p̄s p̄micat. Dixi
q̄nto q̄ p̄fluētia dīcīoſa mellificē reſectiua ex/
hibituā p̄ncipiū ſacri eloquiū ſinalr̄ affectiui
intelligit cū ſb̄infert. ſuā. Suū. n. ē p̄nomē re/
latiui. Un̄ dicūt grāmatici ſic. Is ſuū ip̄e ſuū
referūt: ſz cetera mōſtrāt. Et iō h̄ p̄nomē ſuā
reſert̄ h̄ nomē vocē ad illū a q̄ origināl̄ rēſcē/
dit. Et vt ſic apte iplīcat cāz ſinalē. q̄ ſue boni/
tatis affluētia cōim̄ reſectiua. rōne cui⁹ affluē/
tie poterim⁹ ſibi dicere illd̄ Lā. ij. Sonet vox
tua in auribz meis. vox. n. tua dulcis zc. Un̄
Iſa. li. ſic d̄. Cōſolabit̄ q̄ dñs ſyō: z ſolabit̄
oēs ruinas ei⁹. z p̄net deſertū ei⁹ q̄ ſi delicias.
z ſolitudinez ei⁹ q̄ ſi ortū dñi. gaudiū z leticia
inueniet̄ i ea. ḡraz actio z vox laudis. Un̄ vo/
cis iſt⁹ vt ſua vox ē. ſ. dei. attēdens Aug. ſua/
uitatē. i. p̄ſſi. c. v. ſic ait. Ecce aures cordis
mei an̄ tē dñe. ap̄i eas z dic aīe mee. ſalus tua
ego ſum. curā poſt vocē hāc z app̄hendā te/
noli abſcōdere a me faciē tuā. Propter. n.
multiphariam cōſolationez vocis ſue vt ſua
vox ē Joh. ap̄c. i. cū vidit̄ ſz faciē ei⁹ lucere ſi/
cut ſol lucē in ſtute ſua. dixit de voce ſua. Et
vox illi⁹ tāq̄ vox aq̄z ml̄traz. i. ſolationū di/
uctaz. In hac. n. voce oēs ſp̄iales aīe huma/
ne delectatoꝝ vn̄iſſime recludūt. teſte Die/
ro. i ſuo breuiario ſup̄ p̄ſalterio. vbi exponēs
illd̄ ſb̄ū p̄s. exlvij. ex adipe ſtrumētū ſariat te.
ſic ait. Pinguis ē. n. ſmo dñi⁹. z h̄z in ſe oēs
delectatoꝝ. ſic aūt̄ in dei q̄n̄ māna q̄n̄q̄z me/
debat. qd̄ ſm̄ volūtate cuiuſcūq̄ ſapiebat in/
ore. Et q̄ ſi eādē ſnīaz ponit̄ Iſi. i. de ſu. bono. c.
xv. dicēs de ſc̄ptura ſacra. Pro vn̄iſcuiuſq̄z
intelligētia variat̄ ſicut māna p̄ ſinguloꝝ de/
lectatoꝝ variū ſaporē habebat. Et ſic p̄z de p̄/
ma expōne verbi principaliter introducti.

Edico q̄. iij. i eis tenorē q̄bz. iij. libri
ſnīaz patēt̄ ſime z mēdāt. Ad e⁹ de/
clarationē ē breuiter aduertēdū. q̄ ille v̄nera/
bil⁹ doctor z m̄gr̄ q̄druplicē i genere q̄niſ ml̄/
tiplicē i ſp̄e ponit̄ p̄ſideratoꝝ. iuxta libroꝝ ſu/
oꝝ q̄drifariā diſtictōz. Cōſiderat̄ nāq̄ m̄gr̄
pet̄ p̄mo dīnoꝝ ſecretoꝝ ſblim̄iſſimā z duoꝝ

Prologus

Secundo creatorum creatorum sufficientissimam producti-
onem. Tercio sumorum et infimorum mirabilissimam
productum. Quarto infimorum infimorum efficacissi-
mam curatum. Et vult in prima parte libri ostendit lau-
dabilem et gloriosam ex indagatone eminentissime ma-
iestatis. Secunda secundi amedabilis et speciosa ex
delectatione liberalissime praeferat. Secunda terti-
am amica-
bilis et grossa ex immutacione immensissime caritatis.
Secunda quarti desiderabilis et fructuosa ex ostensione
clementissime pietatis. Divinorum secretorum productio
sublimissima. ex qua secunda parte libri reddit lauda-
bilis et gloriosa. intelligit cum dicitur abyssus. Luceo-
rum creatorum liberalissima. ex qua secunda parte libri est
amedabilis et speciosa immutacione cum permittit. reddit.
Divinorum divinorum productio mirabilissima. ex qua
secunda parte libri est amica-
bilis et grossa. cognoscit cum
tercio subiungit. vocem. Szipoz infirmorum cura-
tio fortiosissima. ex qua secunda parte libri est desidera-
bilis et fructuosa insinuat cum ultimo postponit
sua. Dico ergo primo quod divinorum secretorum productio
sublimissima ex qua secunda parte libri reddit lauda-
bilis et gloriosa intelligit cum dicitur abyssus. In primo
nunc li. abyssus abyssum invocati voce catara-
ctarum. xl. ps. puta abyssus essentialis unitatis invo-
cat. i. in voce vocat siue perfecte considerat. abyssum per
sonal trinitatis. i. voce. i. in expressione catara-
ctarum. i. dinaz psonaz. Hoc enim non per aliquam creaturam.
quod certa lege et gyro vallabat abyssos. Pro-
v. viij. Difficile. n. inuestigamus ea quae in terris sunt
et quae in prospectu sunt inuenimus cum labore. quae in caelis
sunt quae inuestigabit Sap. ix. quae dicat. hoc erit
nimis difficile et quod iam impossibile. puta scien-
tificae perscrutari ea quae sunt in caelis scilicet in trinitate
h. n. quae scrutator est maiestatis opprimet a gloria
Pro- v. Un. b. hyla. ij. d. tri. iuxta p. n. diffi-
cultate inuenire circa scientificam perscrutatorum et ne
trinitatis attendit. sic ait. Mihi in sensu latet. i. in
intellectu stupor est. in fine non iam infirmitate
sz silentiu ptebor. imensu est quod exigit. in comprehen-
sibile quod videt. extra significatorem finem est. ex-
tra sensus interitorem. extra intelligentie capacita-
tem. et quod ultra quae non annunciat. non attingit. non
tenet. szboz significatiam rei ipsi natura assumit
sensus replatorem in pspicabile lumene obcecat.
Lucez at illud abyssale mysterium nullumque mor-
taliu ad plenu potuerit penetrare. tunc sic riuu-
li fontiu de cacumine motiu in abyssu vallu
soler emanare. quibus in infimis constituti poterunt
recreari. sic in comprehensibilis altitudo scilicet fini-
tatis: apud quam est fons vite. i. lumine videbi-
m. lumine. ps. xxxv. Illuminas mirabilis a mo-
tibus eternis. ps. lxxv. quibus claritas siue stil-
licidius stillantibus super terram ipsi humani cordis.

suos studiosos et devotos. qui ad intelligibiles
pervenit mirabilis illustrare. et qui ad cupiscibi-
les delectabilis inquam. quod vult dicitur in ps. lxxvij.
adaquit eos velut in abyssum multa. i. q. s. abyssus.
iebrabimur ab vbrate domus siue: et torrete vo-
luptat. siue potabit eos. ps. xxxv. Un predicto-
rum stulticidiorum plustratorum sil' et delectatorum pfer-
tius Aug. qm i extasi positus in li. solilo. sic cla-
mat. O lumene vez. lumene scilicet. lumene delectabi-
le. lumene admirabile. lumene suplaudabile quod il-
luminat oculos angelorum. ecce video. gras ago
ecce video lumene celi. int' lucz in oculis meis
mee radii desup a facie lumis tui. et lertificat
oia ossa mea O si pferet i me. auge qm dumi-
nis auctoz. auge qm d' int' lucet in me. dila-
ret obsecro. dilatez ex te. Et paucis interposi-
tis s' dicit. O lumene meridianu illuminas oem
mdu. e' lux implet mdu. ve illis ocul' q te no
videt sol illuminas celu et terra. ve caligantibus
oculis q te videre non pnt. Ad cui' lumis ple-
na pceptione eterne. s. vite p'olatione nos p-
ducatur ipse p'olator: ductoz dñs dnoz. qui vi-
vit et regnat in secula seculoz Amen.

Vtrum deus

sub ratione abyssali vel absolu-
ta subiectat in sacra theologia.

Et videt primo quod sic. quod in nulla scia subie-
ctum subiectat sub ratione sibi intrinsece repugnante.
sz ro finita formalis et intrinsece repugnat ipsi deo.
quod ipse formalis et intrinsece est infinitus. g. p vt
p. 3. ij. metha. sic se hz res ad ee. sic se hz ad co-
gnosca. et inde videt habituisse ortu illa vulga-
ra p'p' apud gramaticos. logicos et p'fos. s.
quod modi intelligendi sequuntur modos eendi et
modi significandi sequuntur modos intelligendi
sed esse dei est infinitu. g. zc. Contra si de in
nra theologia subiectat sub ratione abyssali et
infinita. tunc theologia nra esset scia infinita.
pbat contra. quod habitus specificant ab obiectis.

Dicendum quod h' ordine est pcedendum i hac qo-
ne. et vult plurimu in alijs opis subleqntis pre-
suppositis terminis v' ipsi notificatis si p se
non parer. P'imo ponat p'clusionem qua tenere
p'pono. quod ipsa p'clusio intenta est qm signu re-
spectu cui' oia alia p'siderant et introducuntur.
vel vt in ipsa tendunt. sicut rationes p'posite. vel
vt ab ipsa declinat et deviat sicut rationes p'ue.
Sicut igitur aut p'fos. i. eth. sagittates signu ha-
bentes magis vniqz ad ipse cut quod optet. Sic
oculis meis nre p'mo directis in p'clusionem.
ta ea quae sunt p ipsa: qz ea quae sunt p ipsa facilis

Contra

Questio I

attigem⁹. Secdo adducā opiones trias cū
suis motibus. et oñdā hmoi rōnes nō clude
re. Tercio firmato cluſionē pmo positā me
liori mō q̄ possum. et hic silr ē rect⁹ ordo. qz si
cut ait Boe. in cōmēto sup li. p̄dicamentoz
P̄sūt extirpāda vicia qz sunt inferēdevirtu
tes. De agro igit⁹ d̄clōis intēre sunt p̄us extir
pādi tribuli puta rōes sophistice. quibz p̄po
sita vitas tribulat. qz veridice rōes adducāt
quibz eadē veritas p̄firmat. Quarto m̄debo
ad argumēta q̄bz ipsa q̄stio p̄ponebat

Articul⁹ 1

Quantus igitur ad

primuz dico qz deus est subiectum sacre scri
pture sub rōne sp̄ali et nō sub rōne absoluta si
ue abyssali. Et licet deficiam⁹ in nobz subie
ctū istū b̄ndicte scie sub tali rōne sp̄ali sufficiē
ter exp̄mētibz. p̄t tñ sic describi vt dicat. Uez
sūme diligibile vt p̄portio nātū ē rōnali anie
nondū p̄fecte p̄ habitū lumis glie. In illa de
scriptōe vez ponit p̄ genere. in h. n. ueniunt
oēs scie qz subiectū cuiuslibet scie aliqd̄ vez ē
cetera aut ponit p̄ d̄m̄tīs. qz p̄ diligibile dif
fert tā a p̄ctias qz a speculatiuis. Ad cui⁹ in
telligentiā ē aduertendū qz q̄ncunqz rō subie
ctū p̄prie exprimit tūc d̄z noiari in ordine ad
finē. qd̄ p̄z in speculatiuis in q̄bz vez vt vez ē
subiectū. qz vitas ē finis speculatiue. vt p̄z. vi
metha. in p̄ctias vez vt agibile. qz finis pra
ctice ē opus. vt p̄z ibidē. igit cū dilectio dei sit
finis theologie vt infra patebit. et obiectū p̄
prie dicit vez diligibile. Addit aut p̄portio
nātū rē. ad d̄m̄tāz scie dei. q̄ id nobilissimū s̄b
iectū sub rōne infinita p̄phēdit. q̄ nobis nō ē
p̄portio nātū. Qz aut vltio addit nondū p̄fe
cte rē. ē ad d̄m̄tāz scie beatorū. quoz aie sūt p̄
fecte p̄ habitū lumis glie.

Nota

Articul⁹ 2

Sz p̄tra hanc subie
ctalis rōis theologie notificationē et ex
planationē p̄mo vidēt esse illi q̄ dicūt theologia
p̄prie esse speculatiuā. Secdo q̄ dicūt eā esse p̄
ctiā. Tercio q̄ dicūt eā p̄ctiā et speculatiuā si
mul. De his oibz tractabo. j. q̄one. iij. articu
lo. iij. Quarto vō sunt p̄dicta illi q̄ dicunt
idē sub eadē rōe esse subiectū scie diuine et no
stre. Illā aut rationē appellāt rōem absolutā
deitatis. Qz aut deus in scia sua p̄siderat sub
hac absoluta rōne null⁹ dubitat. ideo alterā p̄
tē ipsi et seq̄ces eoz multipl̄r p̄bat. s. qz in scia
nra deus subijciat sub rōne absoluta ipsi⁹ dei/
tatis. P̄tio sic. Sub illa rōne subijciat ali/
qd̄ in scia sub q̄ oia p̄siderant in ipsa scia. sed i
oia p̄siderata in sacra sc̄ptura vel sunt ipse de
us vel h̄nt attributionē ad deū. ḡ rē. P̄idē 2
et sub eadē rōe est subiectū scie et p̄ncipioz scie
sed articuloz fidei q̄ sunt p̄ncipia istū scien
tie deus ē subiectū sub rōne absoluta. ḡ rē.
P̄ratio subiecti d̄z sūdamēraliter et r̄tuali
ter p̄tinere oīs veritates p̄ctas in ipso habi
tu. sed h̄ non p̄t i theologia aliq̄ ratō sp̄alis et
p̄tracta. ḡ rē. P̄ratio absoluta deitatis est p̄
oz omī ratione p̄cta. ḡ si deus eēt subiectū no
stre theologie s̄b rōne p̄cta. oporteret date
sciam vnā porē illa q̄ deū sub tali rōne abso
luta p̄sideraret. P̄ in theologia beatorū de
ē subiectū s̄b rōne absoluta. ḡ et in theologia
nra. p̄ntia p̄ctiā p̄ h̄c opinātes. et silr p̄ il
lud ps. Sicut audiui⁹ sic vidim⁹ in ciuita
te d̄ni virtutū. Añs p̄bat tripl̄r. Primo sic.
qz si non. tūc appetit⁹ beatorū maneret incom
plet⁹. Secdo qz cognitio beoz est intuitiua q̄
terminat ad essentiā diuinā s̄m̄ suā p̄p̄riā ex
istentiā. et nō s̄m̄ aliquā rōnem ē p̄ctā. Tercio
qz dicit Aug. in de trini. Hoc est plenū gau
diū nostz frui trinitate: ad cui⁹ imaginē facti
sumus. P̄ nobilissima scia d̄z subiectū su
um p̄siderare sub rōne nobilissima. sed ra
tio deitatis absoluta ē nobilior q̄cūqz rōe sp̄a
li et p̄cta. ḡ rē. P̄ratio obiectalis aut se te
net ex p̄te dei. et tūc ē absoluta et infinita. aut
ex p̄te nri intellect⁹. tūc nō distingueret hanc
sciam ab alijs. qz oīs ueniūt ex p̄te s̄bicti
in q̄ recipiunt. P̄ sub illa ratione aliqd̄ s̄b
ijciat in scia sub qua in tali scia p̄mo obijciat in
lectui. sed hoc ē ratio absoluta deitatis. Et
si d̄z istis qz ratio absoluta deitatis est infinita
intrinsicē et formaliter. ḡ et theologia nra ē in
finita cū scia spec̄ificat ex obiecto. Multi ho
rū multipl̄r r̄ndent. Primo quidā eoz dicūt
qz in finitas nō ē de formali rōe ipsius dei. qz
passio siue differat s̄m̄ rē siue s̄m̄ rōem nō in
cludit i formali rōe s̄bicti. ē. n. posterior ea. s̄z
infinitas s̄m̄ nri modū intelligendi ē passio
p̄ns deitatis. p̄ modū. n. attributi deo attribui
tur infinitū eē. P̄ app̄hēso aliq̄ app̄hendit 2
oē id qd̄ ē de formali sua rōe. s̄z deū eē q̄ si p̄ se
notū. et tñ multi p̄hoz dubitauerūt de ei⁹ infi
nitate. P̄ beati vidēt deitatis. nō tñ vident
de infinitatē. P̄ratio p̄uatiua nō includi
tur formaliter in rōne positīua. s̄z ratio infini
tatis est p̄uatiua. ratō deitatis positīua. ḡ rē.
Sed illud nō valet. qz illud qd̄ est purus
actus vn̄itissime fundās infinitas p̄fectōes
h̄ ē cēntialiter infinitū. et p̄ consequēs infini
b 3

De de gā.

qd̄ in scia sub q̄ oia p̄siderant in ipsa scia. sed i
oia p̄siderata in sacra sc̄ptura vel sunt ipse de
us vel h̄nt attributionē ad deū. ḡ rē. P̄idē 2
et sub eadē rōe est subiectū scie et p̄ncipioz scie
sed articuloz fidei q̄ sunt p̄ncipia istū scien
tie deus ē subiectū sub rōne absoluta. ḡ rē.

P̄ratio subiecti d̄z sūdamēraliter et r̄tuali
ter p̄tinere oīs veritates p̄ctas in ipso habi
tu. sed h̄ non p̄t i theologia aliq̄ ratō sp̄alis et
p̄tracta. ḡ rē. P̄ratio absoluta deitatis est p̄
oz omī ratione p̄cta. ḡ si deus eēt subiectū no
stre theologie s̄b rōne p̄cta. oporteret date
sciam vnā porē illa q̄ deū sub tali rōne abso
luta p̄sideraret. P̄ in theologia beatorū de
ē subiectū s̄b rōne absoluta. ḡ et in theologia
nra. p̄ntia p̄ctiā p̄ h̄c opinātes. et silr p̄ il
lud ps. Sicut audiui⁹ sic vidim⁹ in ciuita
te d̄ni virtutū. Añs p̄bat tripl̄r. Primo sic.
qz si non. tūc appetit⁹ beatorū maneret incom
plet⁹. Secdo qz cognitio beoz est intuitiua q̄
terminat ad essentiā diuinā s̄m̄ suā p̄p̄riā ex
istentiā. et nō s̄m̄ aliquā rōnem ē p̄ctā. Tercio
qz dicit Aug. in de trini. Hoc est plenū gau
diū nostz frui trinitate: ad cui⁹ imaginē facti
sumus. P̄ nobilissima scia d̄z subiectū su
um p̄siderare sub rōne nobilissima. sed ra
tio deitatis absoluta ē nobilior q̄cūqz rōe sp̄a
li et p̄cta. ḡ rē. P̄ratio obiectalis aut se te
net ex p̄te dei. et tūc ē absoluta et infinita. aut
ex p̄te nri intellect⁹. tūc nō distingueret hanc
sciam ab alijs. qz oīs ueniūt ex p̄te s̄bicti
in q̄ recipiunt. P̄ sub illa ratione aliqd̄ s̄b
ijciat in scia sub qua in tali scia p̄mo obijciat in
lectui. sed hoc ē ratio absoluta deitatis. Et
si d̄z istis qz ratio absoluta deitatis est infinita
intrinsicē et formaliter. ḡ et theologia nra ē in
finita cū scia spec̄ificat ex obiecto. Multi ho
rū multipl̄r r̄ndent. Primo quidā eoz dicūt
qz in finitas nō ē de formali rōe ipsius dei. qz
passio siue differat s̄m̄ rē siue s̄m̄ rōem nō in
cludit i formali rōe s̄bicti. ē. n. posterior ea. s̄z
infinitas s̄m̄ nri modū intelligendi ē passio
p̄ns deitatis. p̄ modū. n. attributi deo attribui
tur infinitū eē. P̄ app̄hēso aliq̄ app̄hendit 2
oē id qd̄ ē de formali sua rōe. s̄z deū eē q̄ si p̄ se
notū. et tñ multi p̄hoz dubitauerūt de ei⁹ infi
nitate. P̄ beati vidēt deitatis. nō tñ vident
de infinitatē. P̄ratio p̄uatiua nō includi
tur formaliter in rōne positīua. s̄z ratio infini
tatis est p̄uatiua. ratō deitatis positīua. ḡ rē.
Sed illud nō valet. qz illud qd̄ est purus
actus vn̄itissime fundās infinitas p̄fectōes
h̄ ē cēntialiter infinitū. et p̄ consequēs infini
b 3

Aug⁹.

6

7

8

Instantia

Solutio.

2

3

4

Lōtra

1

b 3

Prologus

tas ē de sua formali & intrinseca rōe. sed dīni/
tas ē h̄mōi. Maior p̄z. qz ad oppositū p̄di/
cati sequit̄ oppositū s̄iecti. Nā si illaz p̄fecti
onū infinitas nō p̄ueniret eēntialiter illi rei.
tūc ipsa sūdaret h̄mōi p̄fectōes p̄ modū potē
tie receptiue. & p̄ oīs nō posset esse pur⁹ act⁹.
Minor etiā ē nota apud quilibet fidelē xp̄ia
nū. Etiā dicit p̄hs. v. metha. c. de p̄fecto. Est
em̄ q̄ddā ens p̄fectū vli p̄fectōe h̄ns i se p̄fe/
ctōes oīm generē. Ubi ait p̄m̄cator q̄ illud
ens ē deus ipse. De q̄ etiā ait p̄m̄cator. q. me
tha. Est. n. q̄ddā ens p̄ se ens & p̄ se vez. enti/
tate & veritate cui⁹ om̄ia alia sūt entia et vera.
2 P̄ sicut illud ē formalit̄ albū qd̄ oē sibi an/
nexū facit realit̄ albū. sic illud ē formalit̄ in/
finitū qd̄ om̄e sibi annexū facit realit̄ infinitū
sed veritas est h̄mōi. ḡ zc. Sapia. n. rei ē reali
ter infinita. nō inq̄tū sapia. qz sic oīs sapiētia
eēt infinita. sed inq̄tū ē idē deitati. Als inue
nit̄ sic rō ista. Id cui⁹ idēptificatione oīa alia
in dīnis exētia sūt realiter infinita: h̄ i sua for
mali ratione claudit infinitatem. s̄ veritas est
h̄mōi. Nā sapia rei ē realit̄ infinita nō inq̄tū
sapia est. qz sic etiā in creatur⁹ eēt infinita. sed
inq̄tū est idē deitati. 3 P̄ si infinitas nō esset
de formali rōne diuinitatis. tūc alia esset rō no/
bilior q̄ rō diuinitatis. qz loq̄ndo de inf. nitate
p̄fectōis sp̄ ratio ex̄p̄m̄es formalit̄ infinitū est
nobilitior ea q̄ h̄ nō facit. Sed oīs est falsuz
nō solū catholice: s̄ etiā philosophice. qz. xij.
metha. ait p̄hs. q̄ ipse de⁹ ē nobilit̄ sine totius
nobilitatis. 4 P̄ id qd̄ est pelagus s̄be in fini
tū hoc in sua formali & subali rōne includit
infinitatē. sed fm̄ Dama. deus est pelag⁹ sub/
stātie infinitū. ḡ zc. P̄ id quo maius cogi
tare nō possum⁹ magnitudine p̄fectōis hoc i
sua ratione formali includit infinitatē p̄fectō
nis. deus est h̄mōi. Maior p̄z. qz loq̄ndo de
magnitudine p̄fectōis. tūc id qd̄ in sua rōne
formali claudit infinitatē p̄fectōis h̄ cogitat̄
vt maius respectu illi⁹ cui⁹ rō h̄mōi infinita/
tē nō includit. Minorē ponit Ansel. in libro
monologion. c. ij. z. ij. P̄ sicut de rōne cu/
iuslibet s̄rūtis creat̄ ē q̄ sit formaliter finita.
sic de ratione q̄dditatis diuine ē q̄ sit formali
ter infinita. qz sicut se h̄z creatura ad esse fini
tū & limitatū. sic se h̄z creator ad esse infinitū
& illimitatū. Ad p̄mū motū eoz nego mi
norē. nō em̄ infinitas se h̄z vt passio. sed ma
gis vt d̄m̄tia subalis si deus h̄ret gen⁹ & d̄m̄
tiam. Ipsū. n. infinitū siue infinitas in diffi
nitione deitatis si c̄plete diffiniret poneret p̄
d̄m̄tia subali. p̄pter hoc etiā p̄dicat̄ de ea in p̄

mo mō dicendi p̄ se & nō in se. Ad secū/
dū dico ad maiorē q̄ vez ē si app̄hēdit p̄fecte. Ad
Ad minorē dico q̄ nullus p̄hoz app̄hēdit
cū p̄fecte. Ad terciū dico q̄ beati vidēt dei
tate & infinitatē. nō tñ vident infinite vel mō
Ad 3 infinito. & p̄ oīs nō vident s̄b ratione infini
tū. Ad q̄rtū dicendū q̄ infinitū ē p̄uatiū
Ad 4 q̄tū ad noīs impositionē. nō aut̄ q̄tū ad qd̄
rei. sic. n. est qd̄ realissimū & maxime positū
Ideo dicit̄ alij ad p̄ntiā sup̄dictā q̄ scien
Solutio aliorum tia de infinito ē infinita qm̄ non soluz attingit
re infinitā s̄z etiā rationē infinitatis. sic appa
ret de sc̄ctia dei. Sed sc̄ctia n̄ra sic attingit illā
re infinitā q̄ tñ nō attingit rationē infinitatis.
In sc̄ctia. n. dei non soluz obijcit̄ ratio deitatis:
sed etiā infinitatis. in sc̄ctia aut̄ n̄ra vere rō dei/
tatis obijcit̄. sed ratio infinitatis non obijcit̄
sed annexit̄ rei sic obiecte. Sed illd̄ dicit̄
Eōtra hoc trip̄l̄ reficit̄. Primo qz assumit̄ falsū. Osten
1 sū est. n. q̄ infinitas est de formali rōne deitatis
& ideo nō dicit̄ qd̄ annexū sed qd̄ intrinsecuz
deitati. Secdo qz p̄ h̄c r̄sionē p̄tradit̄ ti
2 b̄ijp̄t. Tu. n. c̄p̄sle ponis q̄ deus sub eadē ra
tione subijcit̄ in sc̄ctia dei & n̄ra. sed rō includēs
directe infinitatē. & ratio nō includēs directe
3 s̄z solū ex annexo nō est eadē ratio. Tercio
qz hec solutio nō est c̄tra nos. sed ē directe p̄
nobis. qz ex hoc dicto sequit̄ necio q̄ illud ob
iectū p̄ aliā rationē specialē restringit̄ vt obij
cit̄ nobis. Ideo indēt alij negado oīs. 4
qz sc̄ctia natural. ij. phicoz de infinito est. non
tñ ē infinita. P̄ sicut sc̄ctia sortit̄ sp̄m̄ ab ob
iecto. nō tñ p̄pter hoc ē eiusdē speciei cū obie
cto. sic sortit̄ q̄ntitatē ab obiecto q̄ tñ non est
eiusdē q̄ntitatis cū eo. sicut ḡ sc̄ctia de lapide n̄
est lapidea. sic sc̄ctia de infinito non optet q̄ sit
infinita. P̄ si p̄ actū finitū nō posset attingi
5 obiectū infinitū nulla creatura posset beati
ficari. Dicit. n. Aug. deo. Inquietū ē cor me/
um donec requiescat i te. P̄ intellectus n̄
4 ē multo maioris ambitus i cognoscēdo q̄ in
essendo. cognoscit. n. oīa. s̄z non ē oīa. P̄ si
5 cut se h̄z potēna ad effectū. sic se h̄z subiectuz
ad sc̄ctiam siue obiectū ad intellectū. sed poten
tia infinita p̄t̄ cāre effectū finitū. ḡ zc. Dicit̄
ḡ isti q̄ q̄uis sc̄ctia sp̄m̄ trahat ab obiecto. mo
dū tñ quātitatiū recipit̄ a subiecto suscepti
uo. & ideo si recipit̄ i subiecto infinito tunc erit
infinita. si autē i subiecto finito. tunc
erit finita necessano. nō obstāte q̄ sit de obie
cto infinito. Qz. n. alit̄ videt̄ aq̄la & noctua:
nō attingit nec ex p̄te obiecti. nec ex modo tē
dendi in obiectū. s̄z solū ex subiecto susceptiuo

Ad 2
Ad 3
Ad 4
Solutio aliorum
Eōtra hoc
Solutio aliorum. 8

Questio I

Instantia
3 eos
R. eorum.

puta oculo. Si dicitur scia equat pprio obiecto. quod si finitum equabit infinito. Respon-
detur q licet in eodem genere adaequationis finitum
non equat infinito. in alio tamen et alio genere potest
sibi equari. Verbi gratia. sicut. n. sensus intelli-
gibilis non estis quanta et diuisibilis equat li-
nec quate et diuisibili. non quidem fin esse reale
quantitatum. sed fin esse repositatum. sic actus vel
habitus finit in se fin esse nature equat deo q est
infinitus in esse nature. non tamen equat sibi fin esse na-
ture sed fin esse expressiuum sine cognitum. Sz
nec illud v3. qz inter ppria mensura et mensu-
ratu necessario eadequatio. ita q nec mensu-
ra excedat mensuratu. nec mensuratu mensura.
sed subiectu scie sumptu fin ratione e subiecta
le e ppria mensura scie. qz inter ea nec e excedens
nec excessum. ome igit quod apprehendit in sub-
iecto fin ista ratione fin qua subijcit hoc por-
terit hns sciam in q subijcit scire. et p sequeus
habes theologiam sciret infinita. si de sub ratio-
ne infinita subijceret in ea. Ad pmu argu-
mentu q no e ille. qz. iij. phicoz determinat de
infinito i potentia et q ad qd nomis. etia deter-
minat. viij. phicoz de infinitate dei. sed non
fin ratione infinita. qz determinat de ea p co-
patione ad determinatu effectum p patione. s.
ad motu. etia determinat de ea qz ad cogni-
tionem qz est. non aut qd ad quid est. Un modi-
cu pdest eis illa allegatio. cu ipsemet phs di-
cat q infinitu fin q infinitu. i. sub ratione in-
finita e ignotu. Ad scdm dicendu q sicut
potentia p mensurat suo pprio et adaequo obie-
cto. ita q nihil continet sub obiecto in qd non
possit potentia. sic necio scia p mensurat suo sub-
iecto sumpto sub ratione formali subiecti. qa
vt sic subiectu est adaequatu scie. p mensuratio
em pualis q est ibi necio requisita inter scie-
tia et subiectu sumptu sub ratioe subiecti non
pt esse sine equalitate. etia e ibi pcessus a sim-
plr ad fin quid destruetiue. q quidez pcessus
sp e fallaciosus. puta dicedo no sunt adaeqta
fin esse specificu. q non sunt adaeqta fin esse qn-
titatum. esse em specificu e esse simplr. esse no

Contra eos

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

quarantatum esse fin qd. Ad terciu dicen-
du q creatura beatificat ab obiecto infinito.
sed non sub ratione infinita. qz sufficit ad bea-
titudine q videant tale bonu q non possit re-
ferri in maius bonu. et in illo voluntas ppter se
ipsam delectata quietescat. Ad quartu di-
cendu q intellectus licet no sit omnia q cogno-
scit. p mensurat tamen suo adaequato obiecto qd
omnia apprehendit quecuqz intellectus cognoscere
poterit. Ad quintu dici posset q no e ille.

qz potentia infinita dei nunq applicat ad p-
ducendu effectum finitum. nisi mediante sua vo-
luntate. et p sequeus libere obiectu aut sub ra-
tione obiecti sicut multi dicunt mouet natu-
raliter. et p sequeus no libere. et non quantum
vult sed quantum pot. Sed i hac rnsione non
sisto. qz dno pcedente circa fine quarti dica3.
q obiectu beatificu mouet vt speculu volun-
tariu et libere respectu oim beator. et solu respe-
ctu sui ipsius naturalr. Et io dico pcedendo
maior. Ad minor dico q potentia dei infinita
ta nihil pducit ad extra nisi finitu sine sub ra-
tione finita. determinat. n. p ratione idealez q
vt sic no est infinita. Potentia. n. dei infinita
sub ratione infinita nihil pducit nisi filius et
spms sanctu qui etia infiniti sunt. Et cu ad-
dunt q scia non sortit quantitate ab obiecto sz
a subiecto in quo recipit. et ab illo dicitur finitum vt
infinita. no dicunt vey. na si deus crearet no-
stra theologiam sine omni subiecto. adhuc tamen
esset finita. cu ois creatura inqzta creatura sit
finita. Nec e simile q dicunt de aqlaz noctua
qz ear visiones non differunt specie. et ideo ad
ear intensionem et remissionem sufficit maior et
minor disp subiecti in quo recipit. Scia au-
te finita et infinita differunt plus qz genere cu3
vna sit creatura. alia aut sit idem qd creator.
Nec valet qd dicunt ad instantia. qz hic su-
mit finitu et infinitu fin idem genus ppartiois.
Deus. n. e infinite intelligibilitatis. sed intel-
lectus nr e finite intelligibilitatis. ita tñ q taz
finitu qz infinitu ibi sumit fin esse intelligibi-
le. Rones ab istis supus inducte quibz p-
babat deū esse subiectu theologice nre sub ab-
soluta ratione deitatis no pcludit. Ad p-
mu dicendu dimissa maiori ad minor. cum
d3 q oia psiderata in theologia vel sunt de. vl
habet attributionem ad deū. Dico q ex hñ pl
pcludit nisi q de sit subiectu theologice. sz q sub-
ro infinita vel absoluta n iuicat. Als sic in-
uenit. Ad pmu dicedu q ro deficit. qz minor
no accipit sub maiori. q si accipet tuc eet nega-
da. no. n. oia q psiderat i sacra theologia. sz
derat sub roe deitatis absolute. cu illa ro absolu-
ta sic dictu e a nob sit simplr incophensibilis.
Ad scdm nego maiore. na cu articuli fidei
sunt pncipia theologice. habitus raliu pncipioz
erit hie fidei. q qd e fidel sp e differt ab habitu
theologie. igr quis idem possit esse subiectu vtr-
usqz. h tñ erit alia et alia ratione. qz cu habitus
spem trahat ex obiecto supro fin roez obiecta
le. impossibile esse videt duoz habituu specie
pntu idem esse obiectu sub eadem roe. Q. autē
b 4

Solutio
ronu supi
us iducra-
rum p eis.
Ad 1

Ad 2

Prologus

fides et scia theologie sp̄ differant. p̄t̄ cū siml
sint i eodē sbiecto. duo aut̄ accidētia solo nūe
ro d̄ria i eodē sbiecto sil esse nequaq̄ p̄nt. Et
silr minor peccat. q̄ d̄ nō ē sbiectū sb rōe in
finita in talibz articulis fidei siue p̄ncipijs the/

Ad 3 ologie. Ad tertiū dicēdū q̄ nō optet rōem
formalē sic continere oia p̄siderata in scia q̄ sit p̄
oz talibz oibz i entitate v̄l dignitate. rō. n. for
mal sbiecti medicine p̄sistit in eo q̄ ē ec̄ sana/
bile. et t̄n i medicina p̄siderat̄ de sba hūana. c̄
rō fm se ē dignior et nobilior sanabili fm q̄ sa
nabile sufficit. igr̄ q̄ ratio sbiecti p̄t̄ncat talia
fm modū coḡscēdi in tali scia c̄ ē rō sbiectal̄.

Ad 4 et sic ē in p̄posito. Ad q̄rtū dicēdū q̄ b̄n d̄a
tur scia p̄oz et dignior n̄ra theologia. h̄ t̄n nō

Ad 5 ē scia creaturez et creatous. Ad q̄ntū p̄cedo
p̄nāz. s̄z nego añs. Ad p̄mā p̄batōez dicēdū
q̄ b̄n fruūt bono infinito. et ex h̄ replet̄ oē desi
deriū eoz. licz id nō videāt infinite. nec p̄ p̄ns
sub infinita rōe. Et p̄ hoc ad sc̄daz p̄batōnē
Est. n. ibi fallacia p̄ntia dicēdo. Vidēt noti
tia intuitiua. s̄z sub infinita ratione. Et p̄ idē

Ad 6 p̄ ad auctoritatē Aug. Ad. vi. dicēdū q̄
fm p̄scianū suplatiū dupliciter d̄r. vno mō
a supfero supfers. q̄z omnibz supfert. et sic vni
solū p̄uenit. Alio mō suplatiū ē idē qd̄ su^o po
sitiū cū h̄ aduerbio valde. sicut sac̄tissim^o idē
ē qd̄ valde sc̄us. Si igr̄ p̄mo mō accipit̄ su
platiū t̄nc minor ē falsā. q̄z scia n̄re theologie
sic nō ē nobilissima q̄ ei^o nobilitas oibz alijs
sciētijs supferat̄. s̄z sola dei scia sic est nobilissi
ma. p̄pter qd̄ etiā sola dei scia h̄bit talē rōem
sbiecti q̄ omnibz supfert pura absolutā et infi
nitā. Si aut̄ accipit̄ suplatiū sc̄do mō. sic cō
cedo totū sillogisimū. q̄z nō p̄cludit nisi q̄
theologia n̄ra p̄siderat̄ sbiectū suū sub val
de nobili ratione. s̄z talis ratio p̄t̄ esse finita
p̄tracta et sp̄alis. Ad. vii. dicēdū q̄ talis ra
tio obiectal̄ se tenet ex pte dei fundamētaliter
q̄z cū obiectū fm suam r̄atōez formalē mēsu
ret actū et habitū. necio optet q̄ ratio illa fm
quā mēsurat se teneat ex pte obiecti. et p̄ p̄ns
cū mēsuratū ē finitū optet q̄ rō obiectalis fm
quā obiectū mēsurat habitū vel actū sit fini
ta s̄z forte dicit̄ mihi q̄ ex ista r̄sione se
quit̄ duplex incōueniēs. Prīmū cū illa sp̄ali
tas rōis non sit nisi qd̄ p̄cisio et restrictio ob
iecti qd̄ ē d̄ ab illa rōe absoluta et infinita q̄ ef
fentialr̄ p̄uenit deo. igr̄ vel in ip̄o deo erit intrin
seca p̄cisio vel ratō obiectal̄ sp̄alis non tene
bit se ex pte dei Sc̄dm cū tal p̄cisio t̄m mō fi
at p̄ actū n̄m intelligēdi. sequit̄ q̄ rō obiecti
nō p̄cedit actū sed causat̄ ab eo. cū t̄n totalr̄ fi

at eodē r̄so. R. q̄ illa p̄cisio nihil intrinsece
ponit in ip̄o deo. intrinsece. n. nō p̄uenit sibi
aliq̄ limitatio. q̄z h̄ poneret in p̄fectōz in deo.
p̄t̄nt sibi t̄n extrinsece fm q̄ sibi p̄t̄nt q̄ sit
mēsurā vel h̄cat ratiōnē mēsure respectu alic^o
extrinseca finiti et limitati. et licz nihil ponat in
trinsece in deo. tenet se t̄n ex pte dei. q̄z mensu
ra se tenet ex pte mēsurātis. sicut. n. cū ania di
uidit et numerat motū p̄mū. ex tali diuisione
nihil intrinsece ponit in ip̄o p̄mo motu actu
diuisū. tenet se t̄n illa numeratio ex pte mot^o.
q̄z als si teneret se ex pte anime. t̄nc aia nume
raret seipsā. et t̄pus ex hoc resultās esset passio
anime. et non esset passio motus. cui^o p̄nuz p̄
bat. uij. phicoz. sic in p̄posito r̄c. Ad sc̄dū
dā ratiōnē posset dici sicut dicit̄ etiā aliq̄ do/
ctores. q̄ licet p̄dictū obiectū sub ratiōne ob/
iectali faciat ad actū primū et ad habitū in ra
tione terminātis. q̄z cū sit mēsurā eoz oportz
q̄ terminet ea. t̄n nō facit ad esse eoz in ratio
ne mouētis et causant̄. q̄z vt sic sunt p̄ creatio
nē. et p̄ p̄ns causant̄ nō fm ratiōnē obiectalē.
sed fm ratiōnē idealē. q̄ t̄n etiā ratio sp̄alis.
sicut. j. patebit di. xxxvi. et ideo non ē incōue
nientis q̄ illa p̄cisio habitate p̄existit in obie
cto. p̄pletue sic ab eodē actu quē terminat. q̄z
termin^o p̄supponit id qd̄ terminat s̄z for
te dices q̄ impossibile sit actū sub alia ratiōne
causari et sub alia terminari. Dico q̄ nulla est
impossibilitas. q̄z sic si deus crearet auditionē i
auditu. necessario t̄n tal̄ acus terminaret ad
sonū et non ad ratiōnē idealē fm quā creat. et
sic r̄c. Sed in illa solutione non sisto. q̄a q̄z
nis illa solutio valeat q̄rtum ad modūz ha
bendi theologiā quo habuerūt eaz p̄phete et
ap̄li. q̄z illi habuerunt p̄ sp̄s sancti infusionē
Juxta qd̄ ait. b. Petrus. Sp̄s sancto in spi
rati locuti sunt sancti dei hoies. t̄n non valet
q̄rtum ad modū illū quo nos habemus et ac
quirimus theologiā. q̄z nos acquirimus eaz
p̄ studiū et doctrinā. et p̄ p̄ns habitus theolo
gie nō creat i nob̄ sub ratiōne idealē sic isti di
cūt. ideo p̄formiter ad p̄cedētia dico. q̄ nō ha
beo p̄ incōueniētē q̄ ratiō obiectal̄ q̄rtum ad
suū formale p̄pletū sequat̄ actū intellectus
et ab eo aliquo mō dependeat. licet q̄rtum ad
suū esse fundamētale p̄cedat actum et ab eo in
nullo dependeat. Ad octauū dicēdū q̄ ma
ior nō videt̄ esse vera. habētes. n. aliqua sciē
tiā sepi^o dubitat̄ de ratiōne obiectali scie. sicut
p̄z p̄ diuersas opinionones de sbiecto metaphi
ce. et silr i alijs sciētijs. Si. n. ratiō obiectal̄ p̄
mo occurreret t̄nc h̄mōi opinioēs non essent

Ad 1

Ad 2

Instantia

Solutio.

Alia solō.

Ad 7

Instantia

Ad 8

Questio I

Etiam minor non est vera. quia cum rō absolute deitatis sit infinita non poterit intellectui finito primo occurrere.

Articul^o 3 Extirpatis igitur

tribulis veritate tribulātibz confirmato positio
 1 nē supius assignatā. Primo sic. Si deus sū
 ratione absoluta sue deitatis esset sūiectū nre
 theologie. tūc scia dei r nostra eēt eiusdē spe/
 ciei. nō ē impossibile. g r aūs. falsitas pntis
 ē nota. pto nō az. Nā cū habit^o ex obiecti spe/
 cificent^o supris sū suas ratios sūiectales illi
 sūt eiusdē speciei q̄ de eodē considerāt r sub eadē
 2 ratione. cū igit^o sū absoluta rōe deitatis sit
 sūiectū sine obiectū scie sue. g r c. P in eēn
 tialiter ordinatis sū excedens r excessus nū/
 q̄ id qd ē adequatū habitui excedēt: erit ad
 equatū excessō. sed scia dei r nra sūnt eēntiali
 ter ordinate sū excedēs r excessū. g nihil pōt
 sūijci sub eadē ratione in scia dei r nra. cum
 sūiectū sub ratione sūiectali sumptū adeq̄t
 3 scie cui^o ē sūiectū. P si sūiectū ist^o scie
 esset deus sub p̄fata abyssali ratione r infinita
 tūc p̄ theologia sciremus infinita. nō est fal
 sū. g r aūs. falsitas pntis p̄. r ipsam quilibet
 theologus exp̄it in seipso. pto p̄sequētā. qz si
 cur se hz obiectū adequatū poterit ad potētā
 sic se hz sūiectū sumptū sub ratione sūiecta/
 li ad sciam. silitudo istius p̄portionis p̄ im/
 mediate. qz sūiectū sū rōes sūbalē adeq̄t scie.
 s hz obiectū adeq̄tū poterit sic se hz ad potētā
 q̄ nihil p̄tinet i obiecto vel sub obiecto in qd
 nō possit potētā. r nihil p̄t potētā qd nō p̄t
 net sub obiecto. cū igit^o i deo sub rōe deitatis i
 nita p̄tin eāt r rep̄ntent. g r c. Sequit igitur
 nōcō q̄ de^o sub rōe spālī sūijciat i nra theolo
 gia. cū ipossibile sit eū sūijci i ea sub rōe abso
 luta seu infinita. Aduertēdū tñ q̄ p̄ id qd
 sup^o posui q̄rū ad rōz sūiecti sacre theolo
 gie nō itēdo deuiare a venerabili doctore nō
 frē Egidio. q̄ licet p̄ alia verba p̄dictā verita
 tē exp̄ssit. idē tñ vt credo dicere voluit: p̄ rati
 onē. n. specialē vt ipsemet dicit: nō intēdit n/
 si restrictionē in obiecto illius abyssalis ratio
 nis supius noiāte. cū aut qnqz rōem sūiecti
 istius scientie explicādo ponit nomē glifica
 toris. nō est sibi cura de tali nomie. qz ipemet
 qnqz dicit q̄ nō possumus nomen aprū inue
 nire q̄ talē rōem spālē sufficiēter exp̄main^o. s hz
 p̄ nomē glificatoris intēdit q̄ rō p̄dicta noiā
 ri d̄z in ordine ad finem ad quem nos ducit
 illa scia b̄ndicta. quī sūis est glia vite eterne

que p̄ncipalr consistit i dei dilectōe Et ex h̄
 etiā p̄ q̄ oēs illi q̄ arguūt p̄ h̄ vocabulū glifi
 cator: magis laborāt p̄ nomē q̄ p̄ doctor: inten
 tiōz. Et licet p̄dictoz rōes nō sūnt p̄ me. grā
 tū ist^o doctoris venerandi volo ipsis m̄dere

Arguūt em̄ quidā p̄ dictū vocabulū p̄mo
 sic. Si de^o ē sūiectū sacre scripture vt glifica
 tor. aut ly vt reduplicat diuinā rōtū glifica
 tūā. aut effectū causatū i glificato. aut actōz
 dei glificat. Si p̄mo mō tūc nō differt a rōne
 infinita. cū tal^o virt^o sit idē qd diuinā essentia
 Si scdo mō tūc formale obiectū theologie
 erit aliqd creatū. si scio mō. aut actio illa se r̄z
 ex parte dei. tūc coincidit cū p̄mo. aut se tenet
 ex pre glificati. r tūc coincidit cū scdo. P rō q̄
 in q̄nt^o i scia nō p̄t eē rō obiectal^o i ea. s hz rō glifi
 catoris in q̄nt^o i theologia. g. Maior p̄z. qz sū
 cur sūiectū nō in q̄nt^o s hz p̄supponit. sic r rō for
 mal^o sūiecti. mior p̄bat. qz qn̄ due rōes sic se
 h̄nt q̄ vna ē p̄or alia si p̄or in q̄nt^o r posterior.
 s hz rō glificatoris posterior rōe bonitatis r sapie
 hoz aut rōnes in q̄runt. g r c. P glificator
 aut dicit diuinā naturā tm̄ i xpo. aut hūanā
 tm̄. aut diuinā r humanā sūl. Si hūanā tm̄
 tūc in scriptura sacra nō tractaret p̄ se de patre r
 spū sancto. qz humanā naturā nō assume
 runt. nō diuinā r humanā simul eadē rōe. g
 solū diuinā. P illa ē rō formal^o sūiecti in
 quā oia p̄siderata in scia vltimate resoluunt. s hz
 multe sūt rationes deo p̄p̄tētes q̄ sūnt p̄ores
 ratione glificatoris. sic rō deitatis. trinitatis. sa
 pie r bonitatis. P rō glificatoris ē infinita. g
 incidit in id qd vitare p̄ponis. p̄bat aūs. q̄ a
 als non posset beatos satiare. P idē sub ea
 6 dē ratione nō d̄z esse sūiectū in tota scia r in
 qlibet pre eius. sed deus sub spālī rōe ē sūbie
 ctū in p̄ialibz libris sacri canōis. g nō in to
 ta scriptura. P arguit ali^o sic. p̄ rationē glifi
 catoris. aut intelligit id qd de^o formal^o glificat.
 r h̄ est formaliter ipa deitas. r sic erit sūiectū
 sub rōne deitatis. aut intelligit respect^o glificat^o
 ad glificatū qd de^o appellat glificator. sicut d̄z
 creator: creatione ex̄ntē i creatura. r sic vna de
 noiatio ex̄trinseca eēt formal^o rō sūiecti ist^o
 scie. P sub illa rōne de^o nō ē sūiectū istius
 scie. sub q̄ nō insunt sibi veritates determinate
 i ea. rō glificatoris ē hmōi. g. maior ē nota. p
 bat minor. nō. n. de^o ē trin^o in q̄stuz glificator.
 sed econuerso. ab eterno em̄ fuit trinus ante
 q̄ glorificaret. Et p̄firmat. qz p̄ rōem sū
 iecti insunt passionēs ipsi sūiecto r nō econ
 uerso. sed deus nō ē trinus in q̄stuz glorificat.

Sz ist^o nō p̄cludunt. nam cum theologia

contra eos
b 5

Nota

bil intrinsecus
 quomodo
 in deo
 p̄t q̄ sit
 p̄t alie
 p̄t ponat in
 r. qz m̄sū
 r. cū ania di
 li d̄uisione
 motu actu
 p̄t moe.
 aia nūm
 esset passio
 u^o p̄t p̄
 Ad scia
 tā aliq̄ do
 ratione ob
 ibitū in ra
 p̄ opoz
 in ratio
 p̄ creatio
 biectalē.
 o spālū.
 ē in cōne
 it in obie
 rmiar. qz
 Sz for
 ia ratione
 p̄ nulla est
 auditiōe
 minarē ad
 quā creat. et
 isto. q̄ q̄
 noduz ha
 p̄p̄tēte et
 infusione
 ito in spū
 non valet
 minus r ac
 trinus est
 rus theolo
 li sic ist^o oi
 co. q̄ nō ha
 l' q̄rum ad
 intellectus
 r q̄rum ad
 n. r ab eo in
 cecēdū q̄mā
 aliquid sū
 ali scie. sū
 to m̄p̄p̄v
 o obiectal^o p̄
 sūa cōtra

Prologus

- fit nob a deo tradita tāq̄ q̄ddā instrz nri dire
ctiuū in eternā felicitatē. ratō ei⁹ obiectal opri
me exprimit in ordine ad hmoi finē. ⁊ qz h no
men glificator est hmoi. ḡ ⁊c. Ad p̄mū di
cendū q̄ reduplicat dinā hntē q̄ eidē qd̄ di
uina essentia. ⁊ mensurate t̄n sumptuz penes
Ad 1 p̄portione ad nostrz intellectū. Ad scōz di
cendū q̄ sic i alijs sciētijs rō sbiecti subponit
q̄stū ad noticiā incōplētā. inq̄rit t̄n q̄stuz ad
noticiā p̄plētā. sic rō glificator sbponit fide i
theologia. qz oportet accedēre ad deū credere
qm̄ inq̄ritibz se remuneratoz sit. ad heb. xij.
Ad 3 inq̄ritur t̄n q̄ ad p̄fectā noticiā. Ad terciū
dicendū q̄ dicit dinā naturā. t̄n cū illa restricti
one sup̄p̄mōzata. Ad q̄rtū dicendū q̄ aliq̄
rō p̄cep̄oz alijs ita q̄ alie resolūūt in ipsā. v̄l
simplr vel q̄ ad nos. Si p̄mo mō sumendo
resolutōz tūc maior ē fallā. Scōdo mō mior
nō ē vera. ⁊. n. rō glificator n̄ sit simplr p̄oz.
t̄n p̄t dici p̄oz i ordie ad theologiū. q̄ oia q̄ p̄si
derat i theologia i ordie ad suā britudinē
Ad 5 p̄siderat. Ad q̄ntū dicendū q̄ rō glificator
ē h̄i infinita materialr ⁊ rōne sbstrati qd̄ ē ipsa
Ad 6 dinā essentia. nō t̄n ē infinita formalr. Ad
sc̄rtū dicendū q̄ lz deo sb sp̄ali rōe sbiectal i to
ta sc̄ptura sacra ⁊ i qlibet libro sp̄ali eiusdē scri
pture sacre. illud t̄n nō fit fm̄ eundē ḡdū sp̄a
litate. qz illa rō est sp̄alior ⁊ p̄strictior put re
spicit determinatū libz. ⁊ ē min⁹ p̄stricta ⁊ sp̄a
lis put respicit totā sc̄pturā sacra. Ad. viij.
Ad 7 dicendū sicut dicitū ē h̄ic p̄xime ad p̄mū ⁊ ter
ciū. Ad. viij. dicendū sic sup̄p̄ dictū fuit ad
Ad 8 terciū iductū p̄ celoz p̄ncipalē. ⁊ p̄ idē patet
ad confirmationē.

Quartus
articulus.

Ad primū p̄cipa

- Ad 1 le dicendū ad miorē q̄ lz ratio finita repugnet
deō intrinsece ⁊ rōne cēndi. nō t̄n repuḡt ei ex
trinsece ⁊ fm̄ rōz p̄siderādī. sic. n. res ex̄ns intrin
sece finita ⁊ limitata se h̄z extrinsece ad finitatio
nē infinitā. sic res intrinsece ex̄ns infinita se h̄re vi
det ad extrinsecā terminatōz finitā. nūc at̄ vide
m⁹ q̄ p̄ict⁹ cētri sp̄ral̄ circūferētie intrinsece ē li
mitate entitat⁹ ⁊ finite. extrinsece t̄n ⁊ terminati
ue se h̄z infinite. qz infinitas lineas circūferētie
p̄t terminare sic. ḡ ⁊c. Ad scōm dicendū q̄ ad
p̄tate illi⁹ p̄p̄ois. q̄. metha. sufficit q̄ id qd̄ in
telligit̄ vere. sit i re ⁊ vere h̄eat eē. n̄ t̄n optz q̄
mod⁹ cēndi vniformiter sp̄ cōm̄ideat mō itel
ligēdi. qz tūc q̄dditates rez q̄ separati itelligūt.
separati etiā h̄rent eē. qd̄ erat error p̄lonis. vtz i
multis locis logice ⁊ p̄hie. Sic igr̄ videm⁹ q̄

mathēatic⁹ id q̄ fm̄ eē vere q̄le p̄cipit nō q̄li
ficatiue. sic theolog⁹ id qd̄ vere cēsinuū cōcu
pit finite ⁊ nō infinite. forte dicit̄ mihi q̄
nō ē sile. qz qlitas nō ē de intrinseca rōe q̄ntita
tis. igr̄ mathēatic⁹ c̄ p̄p̄riū obiectū ē q̄stū p̄t
q̄stū p̄siderare sine ql. ⁊. fm̄ te infinitas ē de in
trinseca rōe deitat⁹. R. q̄ i h̄ ē sile. qz nō op
tet modū cēndi sp̄ vniformiter m̄dere mō in
telligēdi. dato etiā q̄ qlitas eēt de intrinseca rōe
q̄ntitat⁹. ad huc lz nō intrinsece t̄n extrinsece possz
q̄ntitat⁹ p̄tere rō nō qlis. ḡ ⁊c. Sz forte
itez dices fm̄ h̄uc modū que tu ponis. rō ob
iecti nri intellect⁹ eēt extrinseca ⁊ nō intrinseca ipi
rei intellecte. R. q̄ rō obiecti ē sibi aliq̄ mō
intrinseca ⁊ aliq̄ mō extrinseca. Intrinseca qd̄ ē
dica d̄z. qz vere sumit a re obiecta c̄ rō. ⁊. ex
trinseca dici p̄t. qz p̄uenit rei nō quōcūq̄ lz fm̄
q̄ndā cōm̄uratōz ad extrinsecū puta ad itelle
ctū. Un̄ etiā ipe b̄riū itelligēs deitate itelligit
ifinitatē. q̄ ē de intrinseca rōe deitat⁹. itelligit t̄n
illā ifinitatē finite rōne p̄dicte cōm̄uratōis
nec̄ie req̄site iter obiectū ⁊ potētā. sic em̄ ania
nra motū celi itelligit indiuisuz. ⁊ t̄n p̄cipit
eū diuise p̄a itellectōe. als nō possz p̄plere rō
nē r̄pis. sic ⁊c. Et licet h̄mōi c̄p̄pla nō sint p̄
oia ad p̄positū. t̄n possūt nos manuducere in
cognitionē p̄p̄osite veritatis.

Instantia

Rn.

Instantia

Rn.

Discipules

zc. Presupposita no
ticia ⁊ declaratiōe cāz
libri sen. ad formā tra
ctat⁹ accedēdo. i q̄ at
tēdit libri diuisiō. di
uidit̄ iste liber i duas
pres. Nā p̄mo p̄mittit m̄gr̄ h̄uc op̄i p̄loguz
seu p̄miū. Scōdo exequit̄ tractatū. ibi. Cle
teris ac noue legis. Quantum ad p̄mūz
est aduertendū q̄ satis cōmuniter i sciētijs p̄
logizātes circa addiscētes eoz doctrinā tria
intendūt. Nam p̄mo eos alliciūt vt sint beni
uoli. Scōdo vt sint attentī. Tercio vt sint do
ciles. P̄mū sit satis cōgrue si auctoz ip̄sius
scie p̄mittit suā humilitatē. Scōm si ostēdit
tractande materie arduitatē. Et terciuz si
innuit sue scie ordinabilitatē. Nā sicut super
bia doctoris consuevit displicere discipulis.
⁊ p̄ consequens facit eos maluiolos. sic eius
humilitas placet ip̄sis discipulis. et facit eos
beniuolos. Et sicut materia cōmunis et fa
cilis p̄tenuitur a studētibz. et p̄ p̄ns reddit

Prologus

qz effect⁹ pprie faciens scire cam dz ee adeqt⁹
cause. Sed null⁹ effect⁹ adeqt⁹ fruti dei. Igit
breviter ad eoz motiva rñdeto. Ad pmū
dicēdū qz studēs talis acqrit habitū nobilissi
mū nō nobilitate sciētificē euidētie. s; nobili
tate sbiecti. qz nō oīno ppe. aliq⁹ tñ mō pē di
ci scia. Ad scdm dicēdū qz illa nō est tota cā
quā assumis. s; p rāto theologia nra nō ē scia
ppe dicta. qz nō reducit ad pncipia p se nota.
nō suppoit ea i aliq⁹ alia scia c⁹ capaces sim⁹ in
Ad 3 via. Ad terciū p iā dicta p r. Uel dōm qz si
aliq⁹ total⁹ demōstratō d⁹ deo formaret. qz h⁹ pē
se fieri i luce natūali. mag⁹ generat⁹ noticiā me
taphicā qz theologicā. Aliq⁹ h⁹ idē arguūt sic
Nō pl⁹ repug⁹ obscuritas fidei scie de credibi
lib⁹ qz icertitudine fātalimatū scie d⁹ scisibilib⁹. s;
nō obstāte icertitudine fātalimatū h⁹ scia d⁹ sen
sibilib⁹. g⁹ rē. P nō pl⁹ repug⁹ euidētia scie
2 z in euidētia fidei qz claritas noticie rez i s⁹ b⁹
z obscuritas noticie i ppo genere. S; he sil se
3 pparit i eodē intellectu. g⁹ rē. P de⁹ p pui
dit ecclie sine de aliq⁹ hoib⁹ pfectis q⁹ possint
fidē defendere. s; h⁹ nō possent nisi h⁹ erent habi
4 tū sciētificū. P theologia ē noticia nobi
lissima regulās omes alias scias. g⁹ erit scien
tificā. Sed qz tantā euidētia quātā req
rit scia h⁹ nō possumus de his d⁹ qz tractat
theologia i lumine naturali. nec i solo lumine
fidei. iō ponūt p dicitū lumē qd dā sup natura
le clarus lumine fidei. obscur⁹ tñ lumē glie
qd lumē a deo cōicat sacre theologie doctorū
bus tanq⁹ pfectis z cōem statū fidelitū excedē
tibus z ceteris p r i s tētib⁹ fidē sanctā cōfirmā
do z iugiter defendēdo. Et addūt qz lumē me
ndici nō pparit secū aliquā noctis obscurita
tē. lumini tñ aurore hoc nō repugnat. Sic li
cet clare videre in lumine glie fidē excludat
z omnē obscuritatē euacuet. intelligere tñ sci
entificē i isto medio lumine fidei nō repug⁹.
Propter h⁹ ait Aug. i. sup Joh. qz lux increa
ta duplici lumine fideles illuminat. puulos
quidē lumine fidei vt lacte nutriant. maiores
2 sō lumine sapie q⁹ vescant solido cibo. Sed
nec h⁹ valet. qz signū ē sciēntis posse docere. vt
p r. i. elencoz. sed ea q⁹ sunt fidei null⁹ p r sciēti
fice infidelē docere. g⁹ rē. Et si dic⁹ qz infidel⁹
doceri nō p r. qz optz doctorē z discipulū i lu
mie puenire. nō curō. qz nec vnq⁹ aliq⁹ fidelis
potuit doceri vt euidēter sciret ea q⁹ fides scā
2 ponit P vel lumē fidei manet cū illo lumine
fm cē pfectū. vel remittit ab eo z manet fm cē
remissū. Si des pmū. h⁹ nō ē possibile. qz sic
duo extrema fm suas excellēcias s⁹ qz nō p r

sic nec extremū cū medio. Si sedz tūc h⁹is il
lud lumē cēt min⁹ fidelis. qz min⁹ crederet qz
nō h⁹is P sic etiā fm re lumē glie cū sit cla
rissimū totaliter tollit lumē fidei. sic istud lu
men intelligentie tanq⁹ quoddā mai⁹ lumen
saltē remitteret z obfuscarer lumē fidei. P
tu dicis qz de ratione fidei sit in euidētia. sed
illud lumen facit euidētiā. g⁹ erūt in cōpossi
bilia. P p h⁹ s⁹ platonē dicit qz impossibi
le ē nos h⁹re nobilissimos h⁹re z nos latere. sic
ipossibile ē rē. Sed forte dices qz p h⁹us lo
quit de habitib⁹ naturalib⁹. illd autē ē lumen
sup natural⁹ infusū. sic ex⁹is i caritate nescit se
ēē in caritate. sic rē. Istud nō v z. qz lumen
faciēs sciētificā euidētiā ē sui p r⁹ manifesta
tuū. ideo latere nō pōt habentē. caritas autē
non ē habitus cognitiv⁹. ideo latere pōt ha
bentē P sicut vnū lumē naturale sufficit ad
oīa natural⁹ scibilia. sic vnū lumē fidei supna
turale sufficit ad oīa supnaturalia q⁹ scire pos
sum⁹ i via. P tale lumē mediū inter lumē
glie z lumē fidei. aut ē mediū p p ricipationē.
aut mediū p abnegationē extremoz. nō p mō
mō. qz medio p p ricipationē cōmūcēt vtrū
qz extremoz. z neutru⁹ ponit in sua ppria na
tura. sicut patet in viridi vel rubeo colore. in
quib⁹ extremi colores pm iscent. z sic habens
tale lumen nō haberet habitū fidei fm suā p
p r iā naturā. Nec scdo mō p p r eandē rōem
qz mediū abnegatiōis abiicit extrema. z pos
set lumen tale infūdi infideli ex quo abijceret
fidē. Notitia etiā eoz nō cōcludunt. Un
ad pmū dicēdū qz minor nō ē vera. qz oīs scia
reqrit fātalimata certa. Sed obijci h⁹ p r de
sole de q⁹ certā h⁹em sciaz ei⁹ magnitudinē ex
cedere totā terraz. cui⁹ tñ fantasma q⁹ ad hoc ē
multū incertū z obscur⁹. cui⁹ z respōntet magni
tudinē vīe vnus pedis. Rñdeo. in talib⁹
fātalimata incerta resoluūt vsqz ad fātalimata
certa. puta astrologi p geometriā z p p r iā
expūmentaliter inuestigarūt qz fm aliquaz de
terminatā distātiā decreuit apparētia magni
tudis rei vise. z sic p replicationē distātie pue
nēt ad certā talia fātalimata vsqz ad certā no
ticiā magnitudis ipsi⁹ sol. Ad scdm dicen
dū qz maior nō ē vera. qz pl⁹ repug⁹ in euidē
tia z euidētia respectu eius dē obiecti. qz clarū
z obscur⁹ respectu diuersoz obiectoz. sed cui⁹
res noscunt i s⁹ b⁹ pncipale obiectū ē eēntia di
uina. cū i ppo genere obiectū ē ipsa creatura. si
des aut z illud lumē respiciūt idem obiectū.
Ad terciū dicēdū qz nō optz tales pfectos
h⁹re aliud lumē a ceteris fidelib⁹ vt obiectiōis

Instantia

Solutio.

Solutio

Ad 1

Instantia

Rñ.

Ad 2

Ad 3

Questio II

bus extra fidem rideant. s; sufficit q; sint in studio theologie exercitati coooperante eis gra divina ipsi poterit ad singula contraria respondere. Ad quartu dicendu q; poterit esse nobilissima ex nobilitate luminis fidei et nobilitate obiecti pter h; q; sit simplr scientifica. In additoe aut de lumine peccauerit p fallacia pntis No. n. scilicet theologia e scia. g. mediante tali lumine. multi em ponit ea ee sciaz ppter dicta. q; tm h; lumē nūq; poluerūt. Exempla etiā corū sunt extra eos. q; cū tenebra sit privatio luminis. ideo cū nullo gradu lucis se pparit tenebra. Si g; obscuritas e de ratione formali fidei vt tu dicis: tunc cū nullo lumine faciente euentiā poterit stare. Aduertēdū tm q; p has solutiones nō intēdo negare varias reuelationes quibus celestis cōsolator deuotos suos consuevit recreare. et q; nūq; secreta sua multi ppharie reuelare. sed hoc fit de gratia speciali. et p ulegiū singulare nō inducit legē cōmunē. ideo quo ad cōmunē statū doctorū theologie hāc cōclusionē negauim. nō autē quo ad hos q; singulariter sunt deuoti. als esset cōtra me qd supius in principio adduxi de Aug. cū dixit **Lumen verū** etc. Et p hoc etiā patet ad auctoritatē Aug. Alij eandē cōclusionē tenētes dicebant. q; theologia pcedat ex p se notis q; sunt cōmunes animi cōceptōes. et nō articuli fidei. q; vt dicūt. posteriora semp nata sunt pbari p puora. s; considerata in theologia sūt fm nrm intellectū posteriora his q; pside rāt i methaphica. ens em inq; ens est pri^o deo et cūq; alio ente determinato. P ex lumine naturali p hri q; ois opatio pfecta terminat ad aliqd opatu. s; naturalr scim^o deum pfecte intelligere et pfecte velle vel diligere. g; erūt in diuinis duo pducta. l. verbus et amor que sunt fili^o et spūscūs. Probat per alios q; si idē sic. Sp; s; causē naturalr re seruat i effectu. s; cōclusiōz creditā possū cōcludere p vnā ppōem naturalr cognitā et aliam creditā. cū g; pmissē sint causē cōclonū. opret q; tal' cōclō pte illi^o naturalis pmissē sit aliq; mō naturaliter cognita. Verbi grā. Dis hō h; verā carnē. filius dei est homo. g; filius dei hab; verā carnē. Sed isti in hoc prius dicunt ceteris. q; totū fidei nfe meritū videtur annullare. cū fides nō habeat meritū cui humana ratio pber experimentuz. Ad primuz ergo dicendū q; licet de inferiorib; possint cōmunia cōcludi p vliā et supiora nō tm ppria. q; aut accipiet terminus supior indefinitē et tunc nihil cōcludit. q; vt sic nō infert suū infē

rius. Aut accipit vlr. et erit ppō falsa. quia id quod e ppriū inferioris nō pdicat de suo superior vlr supio. Quāuis igit p hūc terminuz ens possit pbari q; de sit bon^o vlr aliqd aliud p dicatū cōe. nō tm poterit pbari q; sit p vel filius. Ad scdm dicēdum q; maior e vera de opatioe trāseūte. nō aut de immanēte. sic ē intelligere et velle. et pbat oppositū intēti. q; cū intelligere et velle i deo sint idē realiter. vt testantur nō solū theologi. verum etiā phi. igit si ex distinctōe opationū vis arguere distincta pducta habebis solū vnū pductū. qd est hereticū. Ad terciū dicendū q; sicut ex ppōsitiōnibus duab; pmissis quaz vna e nēcia. altera ptingēs. sequit cōclō q; totalr e ptingēs. vt p; i. p; o; . sic i. ppōsitiō ex duab; pmissis quaz vna e naturalr cognita. et altera credita. sequit cōclō q; e totaliter credita. et nullo mō naturalr cognita. Sic. n. cā nēcia applicata ad effectū mediante cā ptingēte pducit effectū totalr cōtingēte. sic etc. Sed fuerūt alij vt sup^o dixi q; dixerūt q; theologia nullo mō e scia. De his nō intēdo insistere. q; nulla motiua corū inueni q; alicui^o ponderis appareret. ideo tan lē opinionē tan q; erroneā derelinquo. q; ex p se damnat i articulis parisiētib; articulo .iij. vbi sic dicit. Nō plus scire ppter scire theologiam erroz. Sed sunt due alie opinionēs huic satis vicine. Quaz pma dicit q; theologia e scia q; sciunt tm mō pntie. ita q; nō e scia cōsequentiū sine cōclonū. s; solū pntiaz. Nā vt dicūt cū articuli fidei sine pncipia theologie. scit ipse theolog^o qd ex ipsis sequit. Verbi grā. Supposito q; i vna natura diuina sint tres psonē distincte. sequit q; eaz distinctio sit p relatiua. pntiaz hāc nescit theolog^o ee nēciaz. s; nec aū nec cōns sciat. Sed nec illud v; . q; etiā p istos videt ee articul^o sup^o dicit^o. nihil. n. theologicē pl^o sciret ppter scire theologiā. q; noticia pntie sic formalr acceptē vt pscidit a noticia pntē et aūte ē mere logical noticia. et p purā logicā hri pnt. et iō nihil pl^o sciret ppter scire theologiā. cū tal' noticia tradat p logicā p noticia theologie nō eēt pior noticia q; falsissimoz figmtoz. q; cū dico chimera e de^o. g; chimera e oipotēs. scio pntiaz nēcio ee verā. licet ignoret cōns et aūns. q; fallū nō ptingit sciri. q; nō ē. vt p; . i. poster. Tū vt dixi noticia talū est mere et simplr logicalis. q; id est simplr logicalē cui^o noticia sufficiter hri p logicā q; cūq; alia scitria posita vel remota. noticia cōsequentiā p dicto modo sumpta est hmoi. g; etc. Nā iō; nota. poby minorē. quia in causis pntis

Ad 4

Ad additionem

Contra exemplum

Nota bñ.

Alij ad idē

2

Alij ad idē

Contra eos

Solutio. Ad 1

Ad 2

Ad 3

Opinio 2

Opinio 3

Contra eā

2

Prologus

si affirmatio est cā affirmationis. et negatio est cā negationis. et cōuersio. vt pz. i. postenoz. hz sola igrātia logice ē cā igrātie pñaz. vt pz p pñetate. ny. metha. g. iola noticia logice ē cā noticie pñtie. Sz forte dices q illd bñ seqt loqndo dñā fm se. hz n̄ put sumit i dexter minata materia. Illd nihil v3. qz tu sumis pñaz formalr vt ei⁹ noticia pñcin dit a noticia certa tā antus qz pñtis. et iō rōe materie n̄ poteris te inuare. qz vt ei⁹ noticia erit pure logi cal. Sic scire pstructōz an sit ograua vl in cogrua i qcuqz scia et qcuqz materia ad solā gramaticā spectat. sic scire pñtiz esse ncciam vel nō esse necessariā in qcuqz materia ad solā spectat logicā. scire at p dōz q ex tali pñā in fert h̄ spectat ad singulas alias scias: i qz materia formāt tales pñtie. Est alia opi. q sim plr nihil videt tribuere theologie viatorz. Dic ei sic. q theologia duplr pt accipi: seu pr du plr pñsiderari. vl i se. et euidētissima ē scia. qz ē de his q fm se sūt maxie pñtatis et euidētē vel q ad nos. et sic nō ē scia. h̄ tñ nō ptingit ex defectu i theologia pñsideratoz. hz ex defectu pñsideratiū. s. hoim viatorz. qz sicut se hz ocul⁹ noctue ad lucē solis. sic aie nre intellect⁹ ad ea q sūt māifestissima i natura. vt pz. ij. meth. Ad dūt tñ isti q si large loqmur de scia. ita q accipiat scia cōiter qz natura rei patit fm statū pñtie. tūc theologia pñdici scia. sicut d scia morali d. i. eth. q sufficit aliquā supficiale et figurale noticiā tradere rōe materie variabil q sūt act⁹ hūani. Sed isti vidēt subipsis i his breuib⁹ vobis pñdicere. Primo. n. vidēt dicere q res i theologia pñsiderate sūt maxie scibiles. et postea dicūt q talē habeamus sciaz p theologia qlē natura rei patit. g. cum natura rei patiat pñtissimā et euidētissimā sciaz vt pz ex pmo dicto. sequit q nra theologia nō sit large sed pprie dicta scia. qd pñdicit scdo tuo dicto. Alij dicūt q habitus theologie sūt tres. An. s. q cogiscunt illa q i sacra scriptura ponūt. et sic fides d: theologia. qz q in scriptura sacra tradunt sola tenent aucte. qd pñner ad fidē. et sic valde large theologia d: scia. Alij ē habit⁹ q d: theologia defensiva. quo fides et ea q pñtenti i scripturis declarant. q mō ait Augul. xij. de ciuit. xi. ca. i. Huic scie tñmō illud est tribuendū quo fides saluterrima q ad bñtudine ducit gignit. defendit. nutrit et roborat. Tercij habit⁹ ē q d: scia sacre scriptura re ducunt ex articulis fidei. et illa d: theologia elicitua. Et nec istis duob⁹ modis vt dicūt theologia poterit eē scia. et h̄ vel rōe mate-

rie i se circa quā nō pñt fieri demōstratio. vl qz huic. s. viatorū cā demōstrare nō possumus. Sz nec isti bñ dicūt tres h̄ distinctos faciēdo de theologia. sic. n. in qlibet scia opteret ponere tres h̄mōi h̄it⁹. eadē. n. rō h̄ exigeret. methaphica. n. eēt h̄it⁹ pñtenti vt pñnet ea q i ipsa tradūt. eēt habit⁹ defensiu⁹ put declarat et defendit sua pñcipia. eēt habit⁹ elicitu⁹ vt ex pñcipijs infert pñdices. et eodē mō de logica et alijs sciētijs. Et qz eoz distinctō nulla sit pñt euidētē ex mēbroz coincidentia. Volūt. n. q sit pñtentiua vt pñnet ea q tradunt in nouo et veteri testamēto. nūc aut nouū testamētūz declarat p vetus. et defendit ptra iudeos. et vetus p nouū ptra hereticos. g. prim⁹ modus rōe nō vidēt differe. Theolog⁹ etiaz raro pōt aliquā pñtensionē elicere qd pñnet ad terciū modū. nisi declarādo qd pñnet ad scdm. g. scds mod⁹ et terci⁹ coincidunt. Dis itaqz pmissis dico q theologia viatoris ē vere scia nō tñ sic natā rei scibil⁹ patit. hz sic natura sci entis patit. quille habit⁹ q pbat aliqd de suo subiecto. nō min⁹ infallibili rōne qz yconomi ca vel politica scia de subiecto suo. ille in quaz habit⁹ ē vere sciētific⁹ seu vera scia. hz habit⁹ theologic⁹ ē h̄mōi. g. rē. maior pz. qz eo q certa rōe mō q certitudo pñ sumi i morali nego cio pbat yconomica vel politica aliqd de suo subiecto. igit vere dicūt scie. sic a sili. Probo minoz faciēdo talē syllogismū. Dē id quod hz rōem vltimi finis ē sūmū bonū et poterit aiaz rōnale fm totū suū desiderij bñfice satiare. hz deus q est n̄ glificator hz rōem vltimi finis. ergo ē sūmme bonus. et poterit animā bñfice satiare. Maior nota ē. qz vltim⁹ finis nō pōt referri in aliez. et optet q sit sūmū bonū. et p pñtis poterit satiare anime desiderij. Minor p se pz. qz h̄ nomē glificator vel beatifica tor siue qdēqz aliud nomē expmēs rōem spe ciale subiecti illi scie nccio ipsa expmūt i ordi ne ad finē. sic patuit in qōe pñia pcedere. Pz igit q passio vel aliqd loco passiois se h̄is n̄ min⁹ efficacī rōe pbat d subiecto ist⁹ scie: qz pol sit pban de subiecto sciētie moral. g. ista nō erit min⁹ scia qz illa. Forte dicet h̄ me sic h̄ alios q illa q tradunt in theologia nō ostendūt de mōstratie. Cū igit demōstratō sit syllogism⁹ faciēs scire illa n̄ erit scia. R. aut p demōstra tōz intelligi potissimā demōstratōz. et sic solū mathēatica eēt scia. qz ipsa sola potissime de mōstrat. et ē in primo gradu certitudis. vt pz p Auic. i. phicoz. Aut intelligis p demōstra tōz syllogismū efficaciter pcludere qzuis pce-

Contra Duran.

Opi. ppa

Contra eos

Quinta opi. Duran.

Instantia

Solutio

Prologus

fudamēto finito aut infinito. si pmo mō cecido si scdo mō nego. Et diceret aliq q nihil repu gnat duas relatiōes oppositas sūl eē in eodez fudamēto. Nā inter mouēs z motū sunt due relatiōes oppositē. q idē hnt fudamētū qn idē mouet scipm. Forre infidelis itez dicit. q supposita relatiua nō poterūt eē in natura ab soluta. h assumit falsū. z iō mīden dū ē p inter empūōz. Et si rō interemptiōis pētit. illa esse pōt. qz ille q iudicat de aliq qd oino sūū intel lectū z modum sūū p̄siderandi excedit. ille te merarie z male videt iudicare. s̄z noscere quo/ mō tria relatiua supposita sint i vna infinita dei natura: excedit intellectū z modū p̄siderādī cuiuslibet phi mūdani. g. Sic igit phs etiaz vt methaphisic^o. xij. methaphisice noluit p̄sum ptuose iudicare d certo nūero intelligētiaz s̄z detulit supiorū dicēs. Illud aut p certitudinē inq̄rere altiorū inq̄sitōis eē videt. Sic multo magis de articulū fidei nō h̄z phs iudicare: s̄z deferre tenet supiorū Ad p̄mū ḡ dicendū q nō ostēdit p solutiōem datā a theologo q ar ticulū nō sit impossibilis. s̄z mō q̄ dictū ē soluit. et vltiariē sibi ondit q mediū assūptū p ipsū ē ce tran eū a pposito. z nō applicabile ad cōlonē quā nitit rep̄obare. eo q tal' cōlo torā suā fa/ cultatē excedit z modū sūū considerādī. Un dato p impossibile q cōclusio quā intēdit pro bare phs h̄ fidē vera eēt. adhuc ondit sibi q mediū assūptū ad pbādū ē imprinēs z extra/ neū a pposito. z p̄ cōns nō cōcludit Et p h̄ p̄z ad scdm. qz p fideles solutiōes nō impro/ bat directe oppositū fidei. s̄z ondit q rōes in/ fidelū nō cōcludūt ppositū. Ad terciū di/ cēdū q maior vera e qn nō assignat rō intem/ ptōis. sed qn rōem interemptiōis assignam^o. tūc possum^o dare instātiā i pposito. z nō optz instātiā assiḡre extra ppositū. S̄z vtz aliq ar ticuli fidei possunt pbari efficacī rōe pura deū eē creatorē in tpe. z alia silia. patebit dño p̄ce dēre circa p̄n. libri scdi. Pro sup̄dicta cōclu sioē faciūt z auctes sc̄toz. P̄mo pauli aplī q̄ habitū theologie sepius appellat sciam z sa p̄iaz. Scdo Aug. In multis em̄ suis libris hūc habitū vocat sciam. z qnqz nomiat sciaz salutis. qnqz sciam fidei. Recitatōnes tñ au/ croitatū dimittant rōne breuitatis. Aut etiā Rich. i. de trini. ca. iij. De intētiōis ē in h̄ opē nō solū inuenire pbabiles rōnes. s̄z etiaz nēcias. Et in eodē ca. ait. Omī studio z sum ma diligētia debem^o p̄sistere vt ad eoz intelli/ gentiā q̄ fide tenem^o quotidianis incremētis pficere valeam^o. in quoz plena z p̄fecta itel/

Instantia

Solutio. Ad 1

Ad 2

Ad 3

ligētia vita obtinet eterna. Itē Anf. in de incarnatōe verbi ait. q̄ illa duo opuscula. s. p̄ sologiō z monologion ad h̄ facta sūt vt qd̄ si de tenem^o de diuina natura et p̄sonis. nec q̄s rōibz z auctibz sacre sc̄pture pbari possit.

Quātū ad secūduz

articulū istius qōnis. Utz i scia theologie ar ticuli fidei sint p̄ncipia: Breuiter dico q̄ sic. qz respectu ipsoz oia p̄siderata i illa scia regu lanē z dirigunt. S̄z h̄ aliq̄ multipl̄r ni/ tunt arguere. P̄mo sic Nulla scia pbar sua p̄ncipia. s̄z ipsa supponit. s̄z tota theologia or dinat h̄ hereticos z infideles inq̄stū negat ar ticulos. P̄ nulla scia q̄nt de suis p̄ncipijs: nec cōcludit ea. s̄z docto. theologiā q̄nt in oibz libz suis format qōnes de fidei articulū z ipos cōcludūt. ḡ zc. P̄ i nulla scia p̄ncipia sunt min^o cognita qz cōclusio. vt p̄z. i. posteroz. s̄z de articulis fidei hēm^o solū noticiā creditiūā. cōclusiōes aut aliq̄ mō scunt. sic patuit i p̄ce/ dētū articulo. ḡ zc. P̄. i. Pe. iij. d̄: d̄ h̄ntibz habitū theologie q̄ sp̄ debet eē pari ad satisfā/ ciendū oī p̄scētū. z reddere rōem de ea q̄ i nob̄ ē fide. P̄ Aug. totū libz de trini. vt ipemet fatef. i. de trini. ca. iij. ordinauit ad declarādū istū articulū. Deus ē trini^o z vn^o. z ibidē ait q̄ oēs q̄ an eū scripserūt de trinitate q̄ de^o. diuisi rum libroz veterē z nouoz catholici tractato res h̄ intēderūt fm̄ sc̄pturas docere. q̄ p̄ r̄z sil us z p̄sūctūs sūt vni^o diuine sube. Itē. xij. de trini. ca. i. dicit idē Aug. q̄ huic scie q̄ d̄z the ologia nō oia tribuēda sūt q̄ in rebz hūanis ab hoie sciri p̄nt. s̄z id tñ q̄ fides saluterrima q̄ ad verā britudinē ducit gignit. nutrit. refē dit z roborat. Ex quibz oibz p̄z q̄ articuli fidei p̄ theologia defendunt z declarant. et p̄ cōns nō p̄nt eē p̄ncipiū theologie. qz vt p̄z i. phicoz. z. i. posteroz scia nō pbat sua pun cipia. S̄z illa nō cōcludūt. igit ad p̄mū di cēdū q̄ maior ē falsa. methaphisic^o em̄. iij. me/ thaphisice pbat p̄ncipia sua. Sed dices q̄ h̄ nō ē ad ppositū. qz methaphisica ē scia cōis. theologia ē scia sp̄alis. iō quis methaphisica possit p̄bare sua p̄ncipia h̄ nō poterit p̄petere theologie. Dico q̄ illa maior ab aduersa/ rijs absolute fuit assūpta z vlt sine distinctō ne. z iō sufficit dare instātiā i vno p̄tēto s̄z il lo vlt vlt negato eū d̄z. in illa scietia pbat sua p̄ncipia. Rūdet etiā qdā doctores ad p̄di ctā rōz q̄ p̄ncipia p̄nt dupl̄r pbari Uno mō explicite. alio mō implicite P̄mo mō pbat

Articulus secundus.

Cōclusio.

Cōtra cō/ clusionem

4

5

Solutio. Ad 1

Instantia

Rūsto

Responso aliozum.

Questio II

methaphica sine vltis scia sua pncipia. Secdo mo pbare pt qlibet spalis scia sua pncipia. na resoluendo pcloes i pmissas. z pmissas i pncipia. tuc ipossibile e pcloes ee falsa. nisi deficiat aliq pmissaz etiã pcededo vsqz ad pmu pncipiu. sic pz. i. poru. Lu g ad destructioz pclusi onis necio sequit destructio pncipij. qcuqz ex plicite defendit z pbat pcloz. ille etiã iplicite et idirecte videt pbare pncipiu. cu igit qlibet scia spalis heat pbare z defendere suas pcloes. igit necio defedit z pncipia. Sed illa solutio no valet. qz licet ex falsitate pclusiois susficiter arguit falsitas i aliq pmissaz. ex veritate tn pclusiois no pt argui veritas in pmissis. eo q ex falsis qnqz sequit vez. vt patz i lipoz. Aduertendu etiã q licet theologia sit scia specialissima roe subiecti. qz suu subiecu non solu e vnu vnitare specifica. sz est vnu simplr z realiter vnu z ide numero. ratone tn pnsideratoz est scia omunissima. nulla. n. scia humanit inuenta tot pot pnsiderare in ppria forma sicut sacra theologia. ipsa. n. considerat de deo creatore z de omni creatura put manu ducte in creatore. z dirigit in vltimu finē. ido dato q theologia put auenit cu scia specialit: no possit sua pncipia pbare. tn vt auenit cuz scietia omuni pot ea pbare z declarare. Ad scdm dicendu q de aliq pot qri duplr. Uno mo eo q de ipso dubitat. z fm hoc dz. i. topicoz. q qstio e dubitabilis pps. z sic no queritur de pncipijs. sed tanqz verissima in omni scia supponunt. Alio mo querit de aliq. non q de ipso dubitat. sz solu dubitat de sua applicacione i materia spali. z sic necesse e qones fieri de pncipijs. qz licet pncipia in se sint verissima. pnt tn in materia spali false applicari. z ex hoc tin git syllogism⁹ falsigraphus. sicut pz in li. elecoz. Primo g mo non querit i theologia d articulis fidei. sed secdo mo necesse e fieri qstiones de eis. ne quis ipsis suppositis heretici falsigraphie syllogizando fallas faciãt applicaciones in materia spali Ad terciu dicendu q maior e falsa in omi scia subalterna. qz talis scietia psupponit sua pncipia tanqz euidētia in scietia supiori. et qz theologia aliqualē hz similitudine cu scietijs subalternis. vt. j. patebit. g. Ad auctes aut patet p pdicta. Ad dictu beati Petri dici pot q rationē reddim⁹ de fidei articulis in qstū modo q supius dictū est rationibz oppositis rīdem⁹. Dis pmissis pbabz intentū. s. q articuli fidei sut pncipia theologie seu isti bndicte scietie. qz illa sunt pncipia in qlibet scia. q sic

se hnt q ea estimant magis vera que magis formiter se habet ad ipsa. sed sic se habent articuli fidei in theologia. g. zc. Maior e nota. qz pncipia sunt qsi regula z mensura oim ceteroz pnsideratoz in scia. in qualibet aut arte id magis sapit de veritate illius artis qd magis accedit ad suã regulã z mensurã. Minor etiã pz. qz in ipsa theologia vnu quodqz tato verius reputat quãto articulis fidei magis e format. z everso omne qd ab ipsis dissentit tanqz erroneū improbat. P in qualibet arte ppositioes quibz maxime adheremus. ille talis artis sut pncipia. vt patz. i. posterior. pclusioibz. n. adherem⁹ ppter pncipia. ppter qd aut vnu quodqz tale z illd magis. vt dicit ibidē. Sed i sacra septura articulis fidei maxime adherem⁹. et ppter ipsos omibz alijs. g. zc. P ille ppositioes q taliter formant se b iecto alicui⁹ scietie q in tali scietia no pnt pbari p priora sunt prima eius pncipia. articuli fidei taliter formant d subiecto theologie q non pnt pbari p priora. g. zc. forte dices z si no p priora. saltē pnt declarari z pbari p posteriora. g. zc. Dico q hoc no impedit ratioez pncipij. qz etiã primū pncipiu. iij. metha. pbat z declarat a posteriori P que psupponunt in scia tanqz verissima illa sut eius pncipia. sed articuli fidei sut hmoi in theologia g. zc. Maior patz. i. posterior. vbi dicit q de pncipijs optet psupponere qz vera sunt.

Quantū ad terciūz

hui⁹ questiois articulu Utz theologia sit scietia subalterna. Patet ex iã dictis q theologia largeloquedo pot dici scietia subalterna cu no reducat in p se nota. sed psupponat sua pncipia tanqz notissima in scia dei z btoz q pncipia deus cu voluerit poterit reuelare. Nota tn illa scietia pprie non e subalterna. qz qncunqz vna scietia subalternat alteri scietie. ex hoc q ca euidētie suoz pncipioz pz in scietia subalternate. tuc quicūqz hz scietia subalternā ille naturaliter pot attingere scietia subalternate in qstū euidētia suoz pncipioz patet in subalternate. sed hns scietia theologie no pt naturaliter attingere scietia dei z beatoz. g. zc. Ista g distinctio ebū intellecta cessare poterit murmur argumētoz duaz opinionū. quaz pma dicit q scia theologie sit subalterna. alia econtra negat. Rationes pme opinionis vez pcludūt quo ad similitudine quã hz cu scia subalterna. Rōes

Contra eū

Ad 2

Ad 3

Probatio pclusiois.

2

3

Instantia

4

Articul⁹ 3

Pria opi. e Thome. scda e Aureoli z aliorum

6

Je Anf. in m
opuscula. q
ta sit vt qd
poms. necip
ban possit.

cu dicitur

ia theologice
ter dico q sic
illa scia reg
q multu pnt
a scia pbat su
a theologia vt
qstū negit ar
uis pncipioz
tia qsi in oibz
artical z ipoa
ncipia sunt
posterior. sz
ia creditur.
patit ipce
id d hnt
ni ad sacra
re ea q in ob
ni. vt ipmet
ad declaradi
z ibidē ait q
te q de vna
hdu tractato
ocere. q p r ill
sube. Je. pnc
ue scie qd rpe
in rebz hūanis
s saluberrima
ut. nunt. refe
pz q articuli
z declarant. et p
logie. qz vt pz
pbat sua pnc
igit ad pmu b
dic om. iij. me
Sed dico q
hica e scia cois
is methaphica
o poterit pnc
noz ab aduēti
lt sine distincti
i vno pncipio
a scietia pbat
doctores ad p
z pban. Uno mo
pimo mo pnt

Prologus

Berardus
senis.

se de vez concludunt quo ad proprietatem subalternationis. quod non est proprie subalterna. sicut sufficienter ostendit doctor noster frater Egidius in seculo super prologo primi secundum Aristotelem. Est etiam alio doctor directe obuians pluribus. Dicit. n. quod scientia subalterna non dependeat a scientia subalternante isto modo quod accipiat sua principia ab ea tanquam a manifestante causa suorum principiorum. Quod probat tripliciter. Primo quod scientia subalterna ageret ultra suam speciem. Probatur contra. quod consideratio cuiuslibet scientie sicut in suis principijs. si igitur scientia subalterna per manifestationem subalternantis cognosceret causam suorum principiorum. iam sua consideratio non sisteret in principijs.

1
2
3

Primo quod scientia subalterna posset sua principia demonstrare. hoc autem repugnat omni scientie. contra patet. quod quicumque sicut causam alicuius potest ipsum per suam causam demonstrare. Per tunc scientia subalterna posset sua principia demonstrare. hoc autem repugnat omni scientie. contra patet. quod quicumque sicut causam alicuius potest ipsum per suam causam demonstrare.

Per tunc nullus posset addiscere scientiam subalternam sine scientia subalternante. contra patet ex habitu principiorum. nec aliquid sciat in scientijs nisi si cognitis principijs. falsitas contra patet. quod scientie subalterne principia sunt cognosci via sensus. memorie et experientie. ut patet. iij. posteriorum. et ex ipsis poterunt reduci conclusiones nulla per habitam noticiam de scientia subalternante. Sed ille doctor his suis dictis cito post iam dicta videtur contradicere. Aut. n. quod nostra theologia licet non sit proprie scientia subalterna. tamen quia dependet a scientia dei in sua certitudine. sicut certitudo in discipulo discere a scientia magistri docentis. ideo modo quo ait Aristoteles. i. elencorum oportet addiscere credere. sic ait Augustinus. xij. de trin. c. iij. quod de inutilibus quae nostro sensu remota sunt. illis oportet nos credere quod hec in corporeo lumine descripta didicerunt. Et subdit ille doctor. quod quibus hec non sit vera subalternatio. est tamen quaedam subordinatio que habet in hoc quandam similitudinem cum subalternante.

Si igitur in isto assilatur scientie subalterne sicut hic manifeste ponis. hoc proprie in scientia subalterna erit quod ipsa non poterit evidentem certitudinem habere suorum principiorum nisi ex manifestatione scientie subalternantis. De. n. ad similitudinem ipsius a. repetitum in b. oportet quod proprie repetat in a sicut primum ad similitudinem hominis dicitur. sequitur quod ridere proprie in se homini. Sicut igitur noticia addiscitis necessario presupponit manifestationem docentis sicut tu dicitis. et sicut theologia non potest habere evidentiam de suis principijs nisi ex relatione dei vel beatorum. sic scientia subalterna non habebit scientificam evidentiam suorum principiorum nisi ex manifestatione scientie subalternantis.

ori nisi ex manifestatione scientie subalternantis.

Ad primum igitur dicendum. quod licet non in propria virtute tamen in virtute superioris aliquid potest agere ultra suam speciem. Sicut calor quibus sit accidens. in virtute tamen forme subalis ignis producit ignem. sic scientia subalterna coopante sibi in virtute subalternantis potest apprehendere causam sui principij. Ad probationem etiam contra dico quod quantum de se est sicut in principijs. in virtute tamen alterius transcendere potest. Ad secundum dicendum quod finis quod subalterna est non remoustrat sua principia. sed sicut naturalis philosophus induens habitum medici probat sua principia. ut patet. i. physicorum. sic subalternam habens scientiam induens habitum subalternantis principia sua poterit declarare. Ad tertium dicendum quod scientia subalterna totaliter manens infra virtutem propriam et in limitibus noticie subalterne potest addisci sine scientia subalternante. quod sufficit ut sic quod sua principia presupponat esse vera ex veritate et euidencia scientie subalternantis. poterit tamen licet non ex se per ammuniculationem subalternantis talia principia scire vel intelligere modo quo dictum est.

Solutio.
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Extra ger
ar. de senis

Quantum ad quartum articulum.

Articulus 4

Utrum theologia proprie dicatur sapientia. Dicendum quod theologia proprie dicitur scientia. quod ille habet proprie dicitur sapientia. cui omnes conditiones sapientie proprie ostendunt. theologia est homo. secundum Aristotelem. i. metha. quod sex ponit conditiones sapientie. Prima est quod ipsum contingit omnia scire. secunda difficultate scire. tertia quod sciat ea certe. quarta quod sciat causas causarum. quinta quod sit causa sui. sexta quod ordinet et non ordinet. Sed ille conditiones omnes inueniuntur theologie. Prima quia ut patet superius ipsa de omnibus habet considerare. de deo. scilicet et creaturis. de signis et rebus. ut patet per magistrum. li. i. di. i. Secunda quia considerat manifestissima in natura. ad que propter sui nominis dignitatem se habet anime nostre intellectus sicut oculus noctue ad lucem solis. Tercia quia illa scientia est certissima que innititur luminis infallibili. cuius subiectum est maxime scribibile. et medium cognoscendi totaliter obliquabile. theologia est homo. Lumen. n. fidei pro statu vite et lumen glorie pro statu patrie quibus innititur theologia sunt penitus infallibilia. subiectum eius est veritas prima. medium cognoscendi sunt verba veritatis eterne. Dices forte quod hec omnia non sufficiunt propter improprietatem scibilis ad scientiam. Dico quod homo improprie

Instantia

Prologus

possit esse vna scientia. tñ de analogis siue de his quoz vnū habet attributionē ad alteruz nihil prohibet vnaz scientiā esse. vt patet. uij. merha. sed principale p̄sideratū in theologia est vnū simplr. s. deus ipse. oia aut̄ alia p̄siderant in ordine ad ipsum.

Quāuis non ambigamus rē. Postq̄ maḡ ostēdit difficultatē istī tractat̄ ex tractandoz sublimitate. hic ostēdit h̄ idēz ex nephādoz seu inuidoz hoīm p̄uitate r̄ do solitate. Et qz nephādi hoies cōmuniter et p̄uete duo mala faciūt. qz impugnat̄ veritatē r̄ pdicant falsitatē. ideo magister eoz dolo sitatē dupliciter ostēdit. Primo ex veritatis impugnatione. Secdo ex falsitatis assertionē. Secda ibi. quoz p̄fessio. Prima in duas. q̄a p̄mo tangit istoz inuidoz retractionē r̄ veritatis impugnationē. Secdo assignat̄ istoz retractionis r̄ impugnationis cām r̄ rōem. Secda ibi. qz dissentientibz. Et hec i duas. qz p̄mo tāgit cām intrinsecā. s. eoz pueriā voluntatē. Secdo tāgit cām extrinsecā. puta dyaboli caliditatē. ibi. qm̄ de huius sc̄li. Quia mgr̄ ista lra tāgit h̄ sc̄dā q̄ ab intellectu veritatis r̄ a vera fidele auertūt ad fabulas se p̄uertūt. iō que ro hanc questionē.

Vtrū certa sc̄ia r̄ euidentis noticiā eorum q̄ ponit fides catholica p̄ diuinā potentia possit cōicari viatorū infra terminos vie simplr p̄manēt. Videt̄ q̄ sic. qz quicqd̄ p̄tinet sub obiecto adeq̄to alicui potētiē in h̄ pot̄ illa potētiā. sed oia q̄ ponit fides p̄tinet sub obiecto adeq̄to nri intellectus. q̄ rē. Maior p̄z ex ipsa adaequatione. Nā i adaeq̄tis nec d̄z esse excedens nec excessū Minor apparet. Tercio. n. de aia dicit q̄ intellectus possibilis ē om̄ia fieri. r̄ exprimit̄ ibi intelligere suū p̄ fieri. qz vt i eodē. iij. p̄z intelligere ē q̄ddā pati. q̄ om̄e id qd̄ ē alicui veritatis r̄ entitatis videt̄ p̄phēdi sub adeq̄to obiecto nri intellectus. r̄ p̄ p̄ns etiā ipsa veritas p̄ articulos fidei exp̄ssa. Cōtra. qd̄ vere facit hoīem beatū nō est cōicabile viatorū. sed cuius cognitio trinitatis vere facit hoīes b̄m̄ q̄ talis cognitio nō ē cōicabilis viatorū. Maior nota. qz b̄m̄ nō pōt esse viator. Minor p̄z. qz fm̄. b. Aug. res q̄ nos b̄m̄s faciūt sunt p̄r r̄ filius r̄ sp̄s sanctus. Nec est. n. vita eterna vt cognoscant te deum vez. et vni genituz quem misisti iesum christū. vt dicit Jo. xvij.

In ista q̄stione q̄ttuor sunt vidēda. P̄mo id qd̄ q̄stio q̄rit. Secdo data tali p̄fecta noticiā siue in via siue in patria vtz simul cuz ea possit vera fides p̄manere. Tercio vtz fides r̄ opinio sint p̄possibilia circa idēz. Et q̄to ad articulo p̄mi intelligentiā vidēda sunt aliqua rē nostri intellectus adaequato obiecto.

Articuli 4

Quantum ad pri

Articuli 1

mū qz hic tangit de diuina potētiā q̄ est mira r̄ incomphēbilis qz infinita. quā sp̄ collaudātes potius dilatare q̄ restringere debemus vbi nulla repugnātia p̄radictiois implicat. ideo teneo p̄re affirmatiuā. qz omne qd̄ videt beatus in diuina cōtra potētiē eius p̄ suam potētiā scientificē r̄ euidenter reuelare viatorū ipso p̄manēte infra limites viatoris. q̄ p̄ diuinā potētiā euidentis noticiā articuloz fidei r̄ veritatis in ipsis p̄tente viatorū potētiē reuelari. Cōsequētia ē nota. qz b̄m̄ apte r̄ euidenter videt̄ in diuina cōtra veritatē in articulis cōp̄hēsa. Nōs habet duas p̄tes. Prima q̄ omne veritatē quā videt b̄m̄s i diuina essentia. deus p̄ suā potētiā possit viatorū reuelare. Secda q̄ ipse tñ remaneat viator. Probato p̄mo prima. scdo scdam. Rō prime ē qz sicut se habet deus respectu p̄me materię q̄ ē pura potētiā i genere sensibiliū inducēdo formas sensibiles. sic se h̄ respectu nri intellectus q̄ ē pura potētiā i genere intelligibiliū inducēdo formas intelligibiles. sed de i materiā omne formā immediate pōt inducere. et nō solū illam ad quā ē in potētiā naturali. sed etiaz illas ad q̄s ē in potētiā obediētiā. q̄ r̄ i intellectu nostro omne formā intelligibile poterit immediate inducere. r̄ nō solū illā ad quā intellectus ē in potētiā naturali. verū etiā illas ad q̄s est in potētiā obediētiā. Planū ē autē q̄ ad p̄d̄ctas fidei veritates ē intellectus nri in potētiā obediētiā. qz als nec in vita b̄m̄ possit nri intellectus h̄m̄i veritates p̄tēplari. Secda p̄tē aūtis probō sic. qz tñ diu viator manet viator q̄ diu nec ē damnatus nec beatus. nec ad purgatorū destinatus. sed st̄tē p̄dicta reuelatione talis hō nec est necessario damnatus. qz potest esse informat̄ caritate r̄ sine peccato mortali. nec b̄m̄s. qz pōt esse sine fructō e cū deus p̄ suā potētiā possit suspēdere actuz volūtatis sine quo fructio esse nō pōt. vt patet in prima distinctōne. actū intellectus p̄fecte p̄seruādo. maxime cū intellectus tā i effectū do q̄ in agēdo sit naturaliter p̄rior volūtate.

Contra

Questio III

Nec e necesse hmoi hoiem pon i purgatorio qz possibile e cu hre tantaz abundana diuine gre q nihil in ipso vltimus e purgabile. g tal ho manebit viator. P si esset impossibile viator e p diuina poteta euideter cognoscere veritate in articulis fidei pnta. vel illud res pugnaret ex pre dei. vel ex natura nri intelle ctus. vel ex indispoe potetie intellectiue. vl ex incopossibilitate fidei viatoris et euidet scie. No pmu. qz no e impossibile apud deu ome verbu. Nec scdm. qz si nature intellect? tal co gnitio repugret. tuc no solu in statu pnti. sed etia in quocuzq statu talis cognitio sibi repu gnaret. sicut repugnat tal cognitio eq vel as i no. Nec terciu obuiat. qz oem dispoez cui? in tellect? capax e deus pot i instati in ducere et/ am ipm lunge glie. Dices forte q tunc esset beatus et no viator. Dico q si deus lumen glie infliueret intellectui suspedo tn voluta te penitus ab actu suo. z nihil sibi influendo. adhuc ille maneret viator. et no esset beatus. qz visio no beatificat nisi pcurrere placencia volutatis aliq mo. Nec quartu obstat. qa si cut patebit in scdo articulo hui? questionis si des z clara noticia simul se opantur Ad il la etia clusioe pbanda quida doctor mul ta ponit. que no minus vident dubia qz ipsa clusio. sed magis vt apparebit i pcessu. Et vt breuiter transea ex dictis eius formetur ta lis ratio. Lucuzq potest dari cognitio pfecta z quidditativa subiecti sub ppria eius ratioe illi manifestari pnt scientificas omnes verita tes pntaliter pte in ratione subiecti. illa pz. qz fm linc. i. posteriorz cognitio pdicati vir tualr pntet i subiecto. z pntis pfecte cognita qdditate subiecti cognosci pot tota ppd. sz pfecta noticia veritatis sb rone ppria veritat? coi cabilis e viatoru. g oes fidei veritates pnt sibi pfecte manifestari. qda. sz de possibili q a libe ro dei arbitrio vident depedere. vt q deus po tuit incarnari z similia. quedaz de facto q deo pueniut intrinsece. vt q sit trinus z vnus. Ad pbatione minoris ille doctor i suo qlz. q. vi. ponit hac distinctione. q qda e cognitio itel lectualis abstractiua. quedā intuitiua. Abstra ctiua dr esse obiecti exntis et no exntis. pntis z no pntis. sicut rosa ita pfecte qdditatiue co gnosco qn non existit sicut qn existit. z ita pfe cte ea cognosco absente sicut pntem. Sed in tuitiua est rei existentis vt existētis z pntentis vt pntentis. Abstractiua igit vt dicitur non po test esse beatifica qualiter p ea essentia diuina pfecte z qdditatiue z p ppria ratione veritatis

cognoscat. qz als beatitudo possz esse obiecto beatifico non existēte sicut ipso existēte quod est impossibile. Intuitiua autē ē beatifica. Jō abstractiua noticia veritatis pōt viatori cōica ri z nō intuitiua. qz hec necessario poneret ipsū extra terminos vie. Q, autē eēntia diuina possit cognosci abstractiue pbāt sic. qz qēqd de? pte facere mediāte sua eēntia; h̄ immediāte pōt sola sua volūtate. sz mediāte sua essentia mouet intellectū cuiuslibet brī ad cognitionē clarā z nudā q̄ e intuitiua. cū sit ad eēntiā pnti taliter existentē. ḡ p solā suā voluntatē sine p sentia eēntie poterit intellectū humanū moue re ad sue eēntie noticiā clarā et nudā que erit abstractiua. cū nō terminet ad pntiāle exnti am eēntie vt pntem. Minor pz. pbāt maior qz volūtas diuina est cā pma z vltis respectu ois motionis ad extra. eēntia autē i rōne obie cti ē cā q̄ si ptra z scōdaria. sed qēqd de? pōt me diāte cā scōda. h̄ pōt p voluntatē suā q̄ hz ra tionē causē immediāte pme. Ita etia? delu sio pbāt ab alijs sic. Deus pōt sine volūtate nra talē assensū causare in nostro intellectu re spectu articuloz fidei. q̄le facit mediāte ea. qz ome qd pōt mediāte cā scōda pōt z sine ea. sed talis assensus cū nō eēt ex volūtate inclināte opret q fieret ex rei euidētia. nō autē intuitiua: cum nō sit cōicabilis viatori. ḡ abstractiua. P̄ in quocuzq esse z eēntia differūt pcepti biliter illius eēntia pōt cognosci abstractiue. sed i deo esse z essētia differūt pceptibilr. ḡ zc. Minor pbāt. qz eēntia diuina pōt z cipi abs qz veritate z bonitate z alio q̄cuzq attributo. ḡ p̄cipi pōt sine eē. P̄ veritas pōt p̄cipi absqz pntiālitate ad nos. ḡ abstractiue. pntia pz ex pdictis. pbāt añs. qz pntiālitās illa est qdaz respectus rationis. mō diuina essentia potest p̄cipi absqz omni relatione rōnis. P̄ nō mi nus ē eēntia diuina cognoscibilis a nobis qz eēntia creature. sed rosa a nobis est cognosci bilis nō solū intuitiue sed etiaz abstractiue. ḡ zc. P̄ p̄us fm̄ intellectū p̄t separi ab omi po steriore. sed eēntia diuina est p̄ior fm̄ intelle ctū ipso esse z omni attributo. ḡ zc. P̄ in q̄ cūqz intellectu relinquit memoria ex actu in tuitiua p̄cedēte in illo pōt eē cognitio abstra ctiua eiusdē obiecti. sed vt pz. ij. ad Cor. xij. Paul? recordabat se raptū fuisse vsqz ad ter ciū celū. p̄ qd terciū celū etiā fm̄ Aug. intelli git nuda veritas. ḡ zc. P̄ eodē genere cogni tōis q̄ aliqz pōt cognoscere actū z respectum ad obiectū. pōt cognoscere z ipm obiectū. sed actus beatific? z respect? ad obiectū beatificuz

Instantia Solutio.

Scottus i qlz. q. 6. 7 13. 14.

Alij ad id 2

3

4

5

6

7

8

vidēda. P̄a... i p̄fecta nou... simul cur... loyze fides... 5. Et q̄to ad... da sunt aliqua obiecto.

Prologus

pnt abstractiue viatori reuelari 7 ab ipo cog/ sci cu sint creature. 7 7 ipm obiectu beatificu7 qd ediuia eentia. Sz illa no cludut. igr h ordine pceda. Primo soluā has rōes. Se cūdo adducā rōes i 3m. Tercio ostēdā quō hmoi rōes a qbusdā pdicte opinōis soluit. 7 castabo hmoi solutōes. Quarto ponā duas pcelos q duaby pdicti doctoris pcelomb sim plr pdicūt. Quātū ad pmiū ē sciēdū q qm nis reputē pclusionē pdictā esse verā cū pnci pali rōe quā ille doctor adducit. modificatō nē tñ minor q dicit hmoi cognitō 7 nō posse fore intuitiua sz tmmodo abstractiua nego.

Solutio.
Contra rō
nē Scoti

De 1

1 Ad pmiū igit q pbat cognitio abstractiua diuine eentie dico q maior ē falsa. qz eadē rōe seqret q qd pōt de mediāte diuina potētia. possz imediāte p solā volūtate suā sine potētia. 7 sic possz sine potētia qd ē dicitō. 2na p3 qz diuina volūtas nō hz magi rōem pōis re/ spectu eentie q respectu potētie 7 cuiuscūq al/ teri attributi. Itē cū diuina eentia fm se sit qd dā pelagū infinitū vt p dam. p3. nō videt itel ligibile q volūtas vl aliqd attributū respectu diuine eentie heat rōem pōis. qz nec volūtati nec alicui alteri attributo ppetit ifinita stus nisi in qstū idēficat eentie diuine. q ex se ē for/ malr ifinita. vt patuit i pma qdē. si. n. alicui attributo h ppeteret fm se. tūc vbi cūq inue niret eēt in finitū. qd p3 ē falsū cū inueniat in creaturis. P3 eadē maiore arguo sic. Sic se h3 volūtas finita ad voluntatē infinitā. sic se h3 eentia finita ad eentia infinitā. 7 cōmū tādo. sicut se h3 volūtas finita ad eentia finv tā. sic se h3 volūtas ifinita ad eentia ifinitā. sz volūtas finita nō pē sine eentia finita qd pōt mediāte ea. 7 c. P vel h ppeteret volūtati diuine vt volūtas ē. vl vt diuina ē. nō pmo mō qz tūc ppeteret oi volūtati. nec scdo mō. qz vt sic volūtas ē realr idē cū eentia diuina. 7 i nulla actōe reali p pscidi ab ea. 7 c. P oēs actiui tatē h3 volūtas magi ab eentia q ecōuerso cū eentia formāl sit pmiū 7 purissimū act. primū aut i qlibet genere ē cā oim alioz. 7 h realr in his q realr differūt. vl saltē fm rōez i his q rō ne differūt. P eūdē ordinē obseruat aliq fm rōez vbi differūt rōe. quē tenet realr vbi diffe rūt realr. sz volūtas nullā pōitātē realē h3 re spectu eentie sz magi ecōuerso i his vbi realit differt ab essentia. 7 eodē mō vbi differūt sola rōne. Sz forte dices q illa oia cludut de eentia diuina vt absolute iunit. non aut vt h3 rōez obiecti. qz vt sic h3 scā rōez. Istō nō

Instantia

Solutio.
Ad 1

v3. qz eentia diuina respectu itellec diuini veris

sime h3 rōez obiecti. 7 tñ vt sic nō ē scā sz ab solutissime supra. si q aliq scōio vl pscio vide tur eē i eentia respectu itellec creati. h n ē ex eo q eentia h3 rōez obiecti sz magi rōne illi cui obijcit. Ad scdm dicēdū q pcessa maiore 7 miore nō hēs pl qz de talē ad hēsioz facere pē sine nra volūtate qlē nūc facit mediāte ea. sz illa nūc nō ē ex clara cognitōe 7 nec illa tūc 7 cū dicit q eēt ex rei euidentia cū nō fierz p vo lūtate itellecū inclinātē ad talē ad hēsioz. Di co q nō min volūtas diuina pōt nrm intel/ ctū inclinare qz volūtas nra. 7 tal ad hēsio nō fieret ex euidentia rei pgnite: sz ex inclinātōe fa cta p diuinā potētia. Ad terciū dicēdū q si illud pceptibilr differre inascit ex dīa intrise ca ipsi rei mouēt ad tales distinctos pcept. sicut eentia 7 eē rōe ppter intrisecā coz dīaz ex natura sui hnt q pnt itellecū ad distinctos pcept mouere. tūc maior ē vera. si aut inascit ex defectu pceptiēis: tūc ipossibile ē q abstra ctiua quā tal itellec p hēt de hmoi eentia sit pfecta noticia sz valde diminuta. Ad miore dico q h nō ē rōe rei pcepte. sz rōe defecti ipi us pceptiēis. q cūq. n. pfecte tēu pcept eentia suā 7 eē vnico pceptu pcept. Ad qmū di/ cēdū q aūs nō ē vez. loqndo de pceptōe pfe cta. qz oē qd cognoscit optz q sit pns intel/ ctui vl i se vel i sua similitudie. sz nulla creatura pē repntare pfecte diuinā eentia. si igit pfecte coglit optz q actualr sit pns. illā pntalita/ tē potēt vocare respectu rōnis siue q cūq mō alr voluer. impfecte tñ pē diuina eentia coglit i similitudine creata. mō q dicit apls ad Ro. x. Inuisibilia dei p ea q facta sūt itellecā ppi/ ciūt. supna qz stus a 7 veritas. Ad. v. dicē dū q maior nē vera. qz vt d. h. metha. sic se h3 ocul noque ad lucē sol. sic se h3 aie nre in tellect ad ea q sūt māifestissima i natura. 7 iō nisi de se ipm intuitiue oñdar. ipfecti pgnoscit a nob qz rosa. qz rosa qstū ad cognitōz abstra ctiua pē hre repntatiuū qd eentia diuina n pē aliq mō ppter sui ifinitā 7 illimitatā pfectiōz

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Ad. vi. dicēdū q illud ē te. qz tua rō assū pfit q eentia diuina vt h3 rōz obiecti ē posteri or volūtate. h aut dicit vel saltē tui dicit q p or oi attributo. cū q volūtas sit attributū. 7 vi det q i ist dictis sit pdictio. Hoc tñ dimisso dico q tal pōitās ē apd itellecū deficiētē. nō aut apd itellecū tēu pfecte coglitentē. Ad vij. dōm q i paulo remāsit pfecta cognitio. vt euidenter p3 p ang. sup illo vbo. i. ad Cor. xij. nūc cognosco ex pte. tūc aut facie ad facie vbi ait Aug. Nō solū aliq sed quā paul ob

Questio III

scire cognouit. H aut verbū dixit paul^o p^o ra/
ptū. qz etiā fm te ipse rap^o fuit i sua cōsione.
Ad 8 Ad. viij. dicēduz qz maior nō ē vera. qz cū
act^o r respect^o sint qd creatū r finitū. ipsis n̄ re
pug^o abstractiue i aliq^o silitudie creata pfecte
repntari. eēntie aut dīne h̄ repug^o cū sit infini
ta. nec etiā pfecta noticiā effect^o ducit i cogni
tōz qd diciturā ipi^o cāe. nisi tal^o effect^o sit adeq^o
tus ipsi cāe. Des igr ille rōes vel nihil p̄clu
dūt d cognitōe abstractiua dīne eēntie. vl̄ tm̄
mō oñdūt qz ipsecte p̄ cog^o fca ex aliq^o silitu
dimibz repnt^o i creaturis. Dis igr expedit qz
tū ad scdm̄ pmissū adducā aliqs rōes s̄ istā
abstractiua quā ipsi appellāt pfectā eēntie dī
uine noticiā. P̄io qdē arguit^o maiorē rōis
sue sic. Si volūtas dīna p̄ immediate qdē de
us facit i nob̄ mediāte dīna eēntiā. tūc cū de^o
intuitiua cognitōz causz i nob̄ mediāte essen
tia. volūtas dīna sine eēntiā possz h̄mōi intui
tiua cāe. r sic eēt intuitiua r nō eēt intuitiua.
qz fm̄ te intuitiua terminat ad eēntiā vt ex̄ns r
p̄ns ē. P̄ aut ista abstractiua ē magis pfecta
qz intuitiua aut eē pfecta aut min^o pfecta. nō
p̄mis duobz modis. qz tūc sicut intuitiua est
b̄nfica. sic r illa eēt. quod tu negas. nec terciō
mō. qz cū de^o creaturas an̄ qz fiant cognoscat
cognitōe abstractiua. r postqz create sūt cog^o/
scat eas intuitiue. tūc cognitio dīna eēt de ip
secto ad pfectū r ex p̄gressu rez in eē. cognitio
3 dei p̄ficeret. qd ē impossibile. P̄ qn̄ due noti
cie sūt de eodē obiecto r s̄ eadē rōne ambe nuz
de r pfecte. si vna ē b̄nfica r altera. s̄ fm̄ te ab
4 stractiua r intuitiua sūt h̄mōi. ḡ rē. P̄ sola
relatio rōis addita alicui noticie nō p̄t eā face
re b̄nficā nisi ipsa de se sit b̄nfica. sed p̄ntialit
tas obiecti. quam p̄sentialitatē tu r tui dicit
eē relationē rōis addita noticie abstractiue fa
cit noticiā intuitiua. ḡ si abstractiua non eēt
5 b̄nfica. ḡ nec intuitiua eēt b̄nfica. P̄ illud n̄
p̄t p̄cipi abstractiue i cui^o p̄ceptu qd diciturā
claudit eē. s̄ eēntiā dīna est h̄mōi. ḡ rē. maior
p̄z. qz fm̄ te cognitio abstractiua abstractit ab
eē r n̄ eē. minor ē nota. qz de^o ē sūme necē eē. r n̄
6 p̄t p̄cipi nō eē. P̄ oīs cognitio abstractiua
p̄supponit cognitionē intuitiua. s̄ fm̄ te eēn
tia dīna nō p̄t a viatorē cognosci intuitiue. ḡ
nec abstractiue. Dato: p̄z i deo. qz deus p̄ns
fm̄ rōez cognoscit eēntiā suā intuitiue qz res
fiendas abstractiue. In angel. qz angel^o p̄ns
cognoscit eēntiā p̄p̄riā intuitiue qz alia a se ab
stractiue. In hoibz. qz oēs hoīs cognitōz ab
stractiua p̄cedit sensitiua intuitiua. Et in be
stijs imaginatiua abstractiua p̄cedit sensitiua

intuitiua. P̄ qdē viator cognoscit abstra
ctiue h̄ abstractit a fātalitate. s̄ eēntie diuine
nullū p̄t eē fātalitate. ḡ rē. Istis m̄det qdā
doctor. Ad p̄mū dicit qz notāter dī rōe illa
qdē p̄t dīna volūtas mediāte eēntiā dīna rē.
r nō dī oē ad aliq^o. qz intuitiua includit necio
respectū ad actualitatē obiecti. r qz de^o nō p̄t il
lū respectū facere sine p̄ntialitate termi. iō de^o
nō p̄t facere intuitiua nisi mediāte eēntiā. sic
n̄ p̄t facere filiū sine p̄re. abstractiua āt p̄r. qz
n̄ includit respectū ad eēntiā r eē^o actualitatē.
S̄ illd̄ n̄ v̄z. nā oīs cognitio referat ad ob
iectū vt mēsuratū ad mēsurā. r iō reale inclu
dit respectū ad obiectū. qz vt p̄z. v. metha. qz
uis mēsurā referat fm̄ rōz ad mēsuratū. eēo/
uerso tñ ipm̄ mēsuratū realr referat ad mēsurā
r iō nec abstractiua nec intuitiua p̄t absolui
ab h̄mōi r̄p̄ctu. maxie si n̄ dēz p̄fecte cogno
scit essentia sicut tu pon is. Etā dicta tua de/
struūt hāc solutionē. qz tu infer^o i eadē qdē p
bas qz intuitiua cognitō p̄t absolui a respectu
p̄dicto. r ē illa rō tua. Res de p̄dēs realr r res
qz nō de p̄det realr nō sūt eadē rel. s̄ intuitiua
noticiā fm̄ suā entitatē absolutā ē indepēdēs
formalr ab omī alio extra se. s̄ effectiue de p̄n
teat a deo r ab obiecto. s̄ respect^o fūdat^o in ea
ad obiectū intuitū ē res de p̄ndēs realr. ḡ dif
ferūt realr. r poterūt p̄ diuinā potētā ab inui
cē separi. Ista sūt s̄ba tua. qz tollūt p̄nt^o p̄di
ctā solutionē. Ad scdm̄ dicit ille doctor qz
ē ignobilior intuitiua. Ad p̄batōne dicit qz
de^o ab eterno habuit cognitionē intuitiua r de
rebo rebo ipsis non ex̄ntibz. Sed ista solu
tio ē s̄ doctorē p̄ quo tu m̄des. qz ipse ponit r
in hoc b̄n̄ dicit. qz intuitiua ē rei p̄ntis vt p̄n
tis r ex̄ntis vt ex̄ntis. sed ex̄ntia creaturaz nō
fuit ab eterno. Ad terciū dicit qz ille due
noticie sūt de eodē. non tñ transeunt vn̄ for
m̄ter sup̄ ipm̄. r ideo nō oportz si vna ē be
n̄fica qz altera sit beatifica. Sed illud nihil
te inuat. cum opinio p̄ qua m̄des ponit qz p
ambas noticial p̄fecte r apte cognoscat obie
ctū. ergo si obiectū vn̄ facit beatificā r aliam
Ad idē tu nihil m̄des cū implicet in argumē
to. Ad quartū dicit qz relatio p̄sentialitatē
non beatificat intuentē. sed ipsa diuina essen
tia nobilissimo mō cognoscēdi p̄p̄riā. S̄
nec illud v̄z. qz sicut relatio non beatificat sic
nec mod^o. s̄ ipsa diuina eēntiā. r iō eodē mō
arguet de mō sicut de relatione. Ad. v. dicit
dupl̄r. P̄mo ait qz eēntiā dei r suū eē differt
p̄ceptibilr. s̄ illud reprobam̄ sup̄. P̄ cōci
piēdo eēntiā diuinā. vl̄ p̄cipis eā vt ens oīno

o. i. p. h. s. b. o.
 v. p. s. i. o. v. i. c. e.
 m. h. n. ē. e. r. e.
 r. o. n. e. i. l. l. o. c. u.
 e. s. s. a. m. a. i. o. r. e.
 a. b. s. t. r. a. c. t. i. o. n. e.
 r. m. e. d. i. a. t. e.
 g. n. e. c. i. l. l. a. t. i. o.
 n. o. s. i. n. t. e. r. p. o.
 a. d. p. e. t. i. o. z. d. i.
 t. i. m. i. n. t. e. l. l. o.
 i. l. l. a. d. h. e. t. i. o. n. o.
 i. n. c. l. u. d. i. t. e. s. a.
 i. u. d. i. c. i. t. i. o. n. e.
 i. u. d. i. c. i. t. i. o. n. e.
 i. c. o. s. p. a. p. e. t.
 e. a. c. o. z. d. i. c. i. t.
 a. d. d. i. f. f. i. c. i. o. s.
 i. a. u. t. i. n. a. l. i. t.
 e. q. a. b. s. t. r. a. c. t.
 o. i. e. n. t. i. a. s. i. t.
 a. d. m. i. o. r. e.
 e. d. e. f. e. c. t. i. o. n. e.
 c. i. p. e. t. e. n. t. i. a.
 a. d. q. r. t. u. d. i.
 d. e. p. t. i. o. n. e. p̄.
 p̄ns i. n. t. e. l. l. e. c. t. u.
 u. l. l. a. c. r. e. a. t. u. r. a.
 i. s. i. g. i. f. i. c. a. t.
 i. l. l. a. p̄ntialit.
 s. i. n. e. q. d. i. c. i. t. q. m. o.
 i. a. e. n. t. i. a. c. o. g. n. o. s. c. i. t.
 a. p. l. s. a. d. R. o. z.
 i. n. t. e. l. l. e. c. t. a. p̄. p̄.
 a. d. v. d. i. c. i. t.
 i. m. e. t. h. a. s. i. c. l. e.
 s. e. h. z. a. i. e. n. t. i. e. m.
 a. i. n. a. t. u. r. a. r. i. o.
 i. f. e. c. t. o. z. c. o. g. n. o. s. c. i. t.
 o. g. n. i. t. o. z. a. b. s. t. r. a. c. t.
 i. u. a. d. i. u. i. a. n. o. p̄.
 m. i. t. a. t. a. p̄fectiōz.
 z. qz t. u. a. r. o. a. l. l. i.
 b. i. e. c. t. i. ē. p̄s. t. i. u.
 e. r. u. d. i. c. i. t. qz i. p.
 r. a. t. t. r. i. b. u. t. i. o. n. e.
 d. o. c. t. r. i. n. a. d. i. u. i. n. o.
 r. e. t. u. d. e. f. i. c. i. a. t. i. o.
 o. g. l. i. c. i. e. n. t. i. a. d.
 p̄fecta. c. o. g. n. o. s. c. i. t.
 o. v. t. o. a. d. c. o. z.
 a. u. t. f. a. c. i. a. d. f. a. c. i. e.
 e. d. q. u. i. p. o. u. l. l. o. v.

7
 De 3
 Aureolus
 Ad 1
 Ad 2
 Contra
 Ad 3
 Contra
 Ad 4
 Contra
 Ad 5
 Contra

III Prologus

necesse esse. vel ens possibile eē. si pmo modo: tūc eē erit de intrinseco ceptu eēntie. 7 p 2 se/ quēs nō differunt ceptibiliter. Si aut scdo mō tunc ceptus tuus oīno ē falsus. 7 dicit phie 7 theologie. Scdo dicit q eē 7 actua litas dei pōt cognosci qsi imaginariē abstra ctive. Sed nec illud v3. qz sicut qcuq; es/ sentia aduēto sibi eē existit siue ē exis. sic eēntia cognita cū suo esse cognoscit vt exis. s3 vt supius est dictū intuitiua ē existēntis vt exi/ stens est. ergo talis cognitio quam ponis ab/ stractiuā erit intuitiua. Ad sextus dicit. q illa abstractiua nō acquirē mediāte intuiti/ ua. sed a deo ī intellectu creat. Sed licz ra/ tionē illam modicum ponderem. solutio ta/ men potest calūniari. qz dato q deus creet hu/ iusmodi noticiā. oportet tñ q ipsa terminet ad obiectū a quo etiā specificat. vel q terminabit ad essentiā diuinā mediāte aliq creato. 7 tūc impfecte cognosceēt eēntia. qz illud mediū nō pōtinet vtualr 7 pfecte eēntiā diuinā. vel ime/ diate 7 tūc erit cognitio intuitiua. ponēdo igit abstractiua necio ponis intuitiua Ad. viij dicit sicut ad. vi. 7 iō eodē mō pōt reprobari.

De 4 Quantū ad quartū ponaz duas cōlones quas pmisi. Prima ē q pfecta noticia intuiti ua eēntie diuine p potētiā dei cōicabilē viator n. Scda q pfecta cognitio abstractiua eēntie diuine nec viatorū nec cuiusq; alteri pōt cōica ri. Pro pma cōlone sūt directe ille due rōes q̄s ī pncipio isti qōis p pmaro articulo satis euidenter deduxi. P ad idem arguo sic. De absoluta dei potētia damnatus manēs dāna tus pōt intuitiue videre eēntiā dei. q̄ p eandē potētiā viator manēs viator intuitiue pote rit eā videre. cōntia tenet p locū a minori affir matiuē. p dō aūs p vtraq; sua pte. Et pmo q damnatus de potētia dei possit videre essenti/ am dei. qz naturalia etiā ipsius luciferi cetero rūq; p̄plicū suoz integra remanserunt. vt p3 p Aug. 7 alios sanctos doctores. Lū q̄ deus sit itūmē p̄ns cuiuslibet creature. potest se tali in tellectui puta lucifero vel alteri damnato an gelo p modū obiecti intuitiue reuelare. P sicut deus sine p̄ua dispositione ī īstātī quā cunq; formā potest inducere ī sensibile mate riā eo q̄ sit agens p̄mū. 7 p 2 sequēs ī agēdo nihil p̄supponat 7 agat sine motu 7 transmu tatiōe. sic ī intellectu tali quātūlibet īdispo sico p suā potētiā h̄mōi d̄spōes supplēdo vel nō requirēdo deus pōt inducere sui noticiāz intuitiua. quantūlibet. n. infirmus sit oculus noctue. possz tñ deus p suaz potētiā facere q

clarius solē videret q̄ quecūq; aq̄la. Sed q̄ talis nō sit necessario beatus. sed possit ma nere damnatus probo. qz sine caritate nullus potest esse beatus. sed ille relinqui poterit sine caritate. quia caritas nō est virtus acquisita vel acquisibilis a nobis: sed a solo deo creata vel creabilis. 7 deus non necessitat ad crean/ dum caritatē in voluntate. ex hoc q̄ predicto mō opat̄ circa intellectū. ergo talis angelus pōt manere damnatus. Dices forte q̄ nō sit bona p̄ntia. nō est beatus. q̄ manet dāna/ tus. qz potest manere viator. 7 sic mediat in/ ter damnatū 7 beatū. Rñ. q̄ sicut deus nō necessitat ad dandū sibi caritatē. sic nō ne/ cessitat ad dandū sibi spaciū penitētie. 7 sic ne/ cessario sequit̄ si non est beatus q̄ maneat dā natus. Et idē modus arguendi potest de/ duci de viatore peccatore. ergo multo magis deus potest hoc ī intellectu iusti viatorū. P non apparet quare magis negare debemus deum p sui potētiā h̄mōi mirabilia posse fa/ cere ī natura spiritali q̄ ī natura corpali. cū intellectiua anima que est pfecta gratia et caritate maiorē inclinationē habeat ad intuiti uam visionē dei q̄ ista corpalia ad ea que p diuina miracula sepius ī eis facta legatur. Que. n. conformitas corpis humani ad sta tuam salis. ī quā tamen cōuersum est p di uinā potētiā. vt patet Ben. xix. Uel pulue/ ris p terrā 7 mare dispersi ad verū corpus hu manū integranduz. sicut fiet p diuinam po/ tentiā ī resurrexione mortuozū. 7 sic de alijs multis mirabilibus dei miraculis. ī quibz ad ppositū semp potest argui vel p locuz a si/ mili vel p locum a minori affirmatiue. P dñs ihs christus fuit verus viator. 7 tamen nunq; desinit intuitiue videre diuinā essenti am. Nō dices forte q̄ ipse etiā fuerit ve re beatus. Dico q̄ fuit beatus quādo cūq; voluit q̄uis nō semp beatus fuerit. qz si ī be atifica frustione cōtinue pmanisset nullum dolorē sensisset. Lū. n. modica stilla spiritali/ lis iocunditatis et refrigerij fecerit martyres quādoq; ī acerbissimis 7 exquisitis tormen tis passiōes quasi p nihilo ducere teste Lau rentio qui positus sup craticulā dixit ad tyrā nū. Carbones tui mihi refrigeriū prestant. tū bi autē eternū suppliciū. Si igit christus vi ator existens semp beatus fuisset. videt̄ q̄ q̄si nihil passus fuisset. Hoc tamen ad p̄sens so/ lū dico disputatiue. qz ī tercio libro distin/ ctione. xv. forte oppositū istius reuelo. P pro iam dicta conclusiōe videt̄ esse manife/

Contra

Ad 6

Contra

Ad 7

De 4

Prā cōlo

Probatio pma cōlo nis. Dānatus manēs dā nar pōt vi dere eēntiā diuinā.

Instantia

Solutio.

Probatio scda cōlois

Probatio scia cōlois

Instantia Solutio.

Probatio q̄ta cōlois

Questio III

ste auctas sanctorū. Beatus. n. Ambro. sup illud verbū Lu. i. Angelus dñi apparuit za charie. sic ait. Nō immerito angelus dñi apparuit sacerdoti. qz veri sacerdotis nūciabat aduersus. in cuius volūtate sunt videri cuius nature est nō videri. videt. n. si vult. nō videtur si nō vult. Cū z beatus Aug. in lib. de vidoendo deū illud iam dictū Ambrosij cōmendans sic ait. Cum deus absens putat videt si vult. z cum p̄sens est nō videt si non vult. qz non est in potestate nostra videre. sed i sua volūtate est apparere. Et subdit Aug. Si queris quomodo deus dicitur ē inuisibilis si potest videri. Respondendum est inuisibile esse naturā. videri autē euz vult z sicut vult. Ex quibus verbis euidenter apparet Augustinū illud sentire quod sup̄ius dixi. als non diceret qz videt cū vult z sicut vult. P̄ non minus dependet accidens a substantiā in essendo z opando qz intellectus a volūtate. s; p̄ potētā rei accidēs z in essendo z in opando sepā a substantiā. q̄ poterit intellectus h̄re opationē p̄fectā sine opatione volūtatis. z p̄ p̄ns sine b̄titudine. Maior p̄z. qz p̄ dependet posteri⁹ a p̄ore qz p̄ns a posteriore. sed intellect⁹ in sua opatōe ē naturalit̄ p̄or volūtate. cum bonū cognitū sit n̄se volūtatis obiectū. s; accidēs est posteri⁹ substantiā. vt p̄z. i. phisicor. Minor p̄z in sacro altaris. vbi accidētia sunt sine subiecto z tñ omnē opationē exercent quā habuerunt in subiecto. quāntitas. n. locū occupat. albedo disgregat. z sic de alijs accidētibus. S; his dicit videt repugnare snia venerabil nri doctoris q̄ exp̄siteret qz impossibile sit essentiā diuinā ab intellectu apte videri. z voluntatē nō diligere. in actu. n. intellect⁹ vt ip̄e ait n̄cōio requirit int̄tio volūtatis p̄pter tria. P̄io q̄a si nō adesset int̄tio volūtatis intellect⁹ posset aūti ab obiecto. S̄cdo qz licz multe sp̄s sint in intellectu. nulla tñ p̄t mouere intellectū ad actū p̄p̄iū itelligēdi nisi p̄ int̄tio z volūtatis feramur sup̄ fatalmata. qz sp̄s de se nō est tate actualitatis qz possz cāre actuz itelligēdi p̄ter h̄mōi it̄tio z volūtatis. Tercio requirit int̄tio p̄ ordiatū z d̄bitū iudiciū. sic ei i oculo dormientis possz fieri lucē imp̄ssio. nullū tñ eēt iudiciū. sic vt ait nō implicat d̄dictionē qz in n̄o intellectu fiat imp̄ssio a diuina eētia. z h̄mōi imp̄ssio a reo p̄seruet absqz int̄tio z volūtatis. s; impossibile ē qz ibi ex tali imp̄ssione sit aliqd iudiciū sine voluntatis intentione. S; salua sp̄ reuerētia istius illustrissimi doctoris. illd ad p̄ns nō intelligo. Nā cū deus omne genus

cause possit supplere. excepto genere cāe materialis z formalis inherētis inq̄tū aliqd imp̄fectōis includūt. non video qm̄ deus respectu p̄fecte intellectōis possit supplere hui⁹ volūtatis int̄tio z. maxie cū tal int̄tio volūtatis si sit cā materialis ist⁹ intellectōis. nec ibereat itellectui. qz ē act⁹ volūtatis a volūtate elicit⁹. q̄cqd igit volūtatis p̄ talē int̄tio z cā i intellectu h̄ cā re videt fm̄ gen⁹ cāe efficientis. z p̄ p̄ns a reo p̄t p̄fectissime suppleri. P̄mū igit non videt p̄cludere. qz deus p̄fectiori mō p̄t firmare potētā circa obiectū qz q̄cūqz intentio volūtatis. S̄cdo nō v; in p̄posito. qz etiā fm̄ illū doctorē deus nō intelligit p̄ sp̄m. etiā in his que intelligunt p̄ sp̄m deus possz maiore actualitate causare in specie qz tal sp̄cies vnqz ab int̄tione volūtatis possz p̄cipere.

Nec terciū obstat vt iā patuit. etiā posset deus sine p̄tradictione annihilare volūtate. z intellectu cū eētia a se p̄seruare. z sua potētia ipsi intellectui ad p̄fectam opatōem cooperari.

Nec v; illud qd̄ doctor iā dicit addit d. qz si sola imp̄ssio sufficeret ad cognitionē. tūc etiā ip̄se aer videret. nō est simile. qz ip̄se aer non h; potētā visūā. igit eius imp̄ssio nō est visio. Sed dato qz haberet visūā. bñ sequer qz talis imp̄ssio esset visio. qz etiā ille reuerendus doctor i p̄ma sua q̄e de cognitōe angeloz sepissime dicit qz imp̄ssio speciei in pupillā sit realiter ipsa visio. P̄ etiā fm̄ illū doctorē voluntas nō fert in ip̄m obiectū nisi cognitū. sed bonū cognitū ē p̄ se z p̄p̄iū obiectū volūtatis. sed p̄mus actus potētie est circa p̄p̄iū obiectū. q̄ necessario anqz volūtatis elicit⁹ at actū int̄tiois intellect⁹ vere coḡscit. als. n. voluntas ferret in nō cognitū. igit anqz voluntatis int̄tioem ē in intellectu intellectio realz p̄p̄ue dicta ex imp̄ssioe obiecti siue siue similitudinis. Ad confirmandū autē dictū fratris Egidij arguit quidā ali⁹ doctor sic. Si posset subtrahi actus fruitionis manēte aperta visione. tūc manente huiusmodi visione subtraheret a voluntate p̄ntia obiecti fruibilis. p̄ns ē impossibile. q̄ z an̄s. p̄ntia pbatur qz si aliqua cā est quare actus fruitionis tolli possit hec erit potissime ablatio obiecti fruibilis q̄ est cā imediata tal actus. falsitas p̄sequenti p̄z. quia cōstat qz obiectum fruibile nō fit p̄ns volūtati nisi p̄ aptā ei⁹ visionē. et go nec p̄t tolli sua p̄ntia nisi tollat talis visio Nec valet vt ip̄se ait si dicat qz potētia volūtatis suspendit a suo actu. qz cum actus resul tet in potētia ex debita p̄portione que est in

Contra ad iectū ab illo doctore

Scr. de se

Probatio quinta cōclusionis.

Dpi. Egidij. 5. qz. 9. 6.

Contra egi.

Prologus

Contra ger
ar. de se.

1

ter potentia et obiectu. oportet quod talis proportio
dissoluatur antequam tollatur huiusmodi actus. Sed
nec illud impedit iam superius probatam verita-
tem. quod non minoris efficacie est diuina virtus
seu potentia quam cuiuscumque creature. sed efficacia
virtutis create est tanta quod in actuali presentia ob-
iecti potest potentiam ab actu suspendere. ergo
etiam poterit potentia diuina. Ad id nota. pro
minor. planum est. non quod per figuras seu caracte-
res et verba potest fieri quod aliis sanctis coram oculo
lis apertis alterius omnino non videtur ab eo. et tamen
per modum obiecti presentis est. quod manet coloratus
vel primo quando videbatur. et in eadem corpulentia
statuta. quod per se tangi potest. licet non vi-

2

det. Per postpositis talibus que magis propter
hominem nequicia quam propter facti in se malicia sunt
a sancta matre ecclesia per nostram salutem prohibi-
ta. adhuc idem apparet virtute naturali. quod si-
cut testantur veridici doctores. Lapis quidem
est quem homo contingens nuda manu seu nu-
da cute immediate reddit inuisibilis in presen-
tia quorumcumque hominum constitutus. inuisibili-
tas autem hec non contingit sic quod tollatur color. vel
aliquid aliud ab obiecto ratione cuius ablato-
nis obiectum in presentia constitutum non sit actu
visibile. quod per se. quod immediate deposito lapi-
de talis homo videtur sicut prius. sed hoc solum-
modo videtur contingere ex hoc quod virtus lapidis
suspendit et prohibet virtutem visivam hominis. No-
lo igitur tamen abbreviare manus altissimi. ut hoc
quod etiam possunt minime creature. puta in presen-
tia obiecti suspendere actum potentie proprie et pro-
portionate de neque virtuti diuine.

3

Per legem i-
gestis Alexandri magni. quod Alexander habu-
it quandam lapidem modice quantitatis qui in vna
parte statere positus nudus et non coopertus propo-
terabat omni auro quantumlibet multiplicato in al-
tera parte statere. Cum ergo aurum sit omnium metallo-
rum iustissimum. et per se reddat deorsum sicut in suum fi-
nem naturale. et nihilominus per virtutem illius la-
pidis a tali tendentia prohibet et suspendit nul-
lo medio resistente. immo medio existente opti-
me disposito ad descendendum siue ad descen-
sum ipsius grauis per ipsum. cur deus noster non
posset suspendere tendentiam ipsius voluntatis
in obiectum etiam presentia oblatum. Sed dices
forte quod actus descendendi ipsius auri non sus-
penderit. sed a virtute ipsius lapidis aurum vio-
lenter retrahit ne descendat. sicut contingit in tra-
ctu adamantis respectu ferri. Istud non va-
let. quod si esset tractus talis. tunc lapide descen-
dente vel manente aurum descenderet. vel saltem non
ascenderet. et oppositum contingit. quod ut scribunt

Instantia

Rn.

aliqui doctores in suis postillis super Exo. po-
sito illo lapide in vna lance statere. et auro in
alia. tunc lance cum lapide descendit. et alia cum
auro ascendit. Cum ergo non trahatur talis lapis
auro ad se. et aurum formaliter in partem gra-
uitate remaneat. nescio quo nomine magis pro-
prie illud quod ibi fit in auro possum exprime-
re nisi quod dicatur suspensio tendentie ipsius gra-
uis in finem proprium presente tamen fine. Item
forte possit aliquis estimare quod lapis ille sit tra-
te grauitatis quod sua ponderositate formaliter vin-
cat grauitate auri. Nec illud est verum. quia
ut scribitur de eodem lapide. si puluere terrestri
operit. descensum auri amplius non suspendet.
sed immediate in statera predicta aurum descen-
det. et lapis ascendet cum puluere sibi adiuncto.

Instantia

Rn.

4

Per corpus glorificatum in presentia hominum
constitutum quandoque videtur. quandoque non vide-
tur. et cum non videtur manens tamen in eadem presen-
tia. hoc non contingit ex eo quod corpus illud colo-
rem suum amittat. vel aliquid quod in eo prius
erat visibile perdat. sed magis videtur esse suspen-
sio virtutis visive quo ad actum proprium in presen-
tia obiecti visibilis. quod euentius ex hoc
apparet quod idem corpus quandoque videtur ab vno
et non videtur ab alio. quibus tamen ambobus est eque
presens. Per Luce. xxij. dicitur. Oculi eorum
tenebantur ne eum agnoscerent. Item Gen.
xxx. eos qui erant foris percusserunt cecitate ita
ut ostium inuenire non possent. Isti autem
sunt expositores non erant ceci simpliciter. sed
solum quo ad intuitionem ipsius ostij.

5

6

7

Per simile patuit de corpore assumpto ab angelo.
qui Balaam obiurauit. quod corpus asinavi-
dit et non Balaam. quibus directe contra fra-
ciem suam staret. et postea idem corpus Ba-
laam vidit et famuli ipsius comitantes non vi-
derunt. ut patet Numeri. xxij. Per etiam chu-
stus in sui presentia potentia visivam indeorum
suspendens respectu sui exiit de templo cum
ipsum vellent lapidare. Et eodem modo tra-
siens per medium illo ibat qui ipsum de sup-
cilio montis volebant precipitare. Ex quibus
omnibus euidenter apparet quod virtute di-
uina potentia creature potest a suo actu suspen-
di quantumlibet obiectum presentia offerat. Et
per hoc patet quod tam sequentia reficit quam probatio con-
sequente. quibus ille doctor primo superius ute-
batur. Etiam patet ratio ad instantiam factam per eu-
dem. quod deus per suam potentiam suspendere potest
potentiam. sicut iam in multis declaravi sine disso-
lutione proportionis obiecti ad potentiam. Ex pre-
missis igitur omnibus concludo quod per diuinam potentiam

8

Solo ratio
nis gerat.

Questio III

pōt fieri clara et intuitiva notitia eētīe diuine
i intellectu viatoris volūtate eētīe suspēsa ab
omni actu circa tale obiectū nō obstatē actuali
pntia obiecti. et pntis talis manebit viator.

**Cōfirma-
tio pntis
pntie**

Quia etiā fm hūc opinātes sola pfecta be-
atitudo ponit viatorē extra terminos vic. s. bea-
tudo vera hūc nō pōt sine actu voluntatis.

1 fructio. n. in qua consistit eētīaliter et pncipali-
ter beatitudo ipsa est pncipalis actus voluntatis
cū frui sit alicui amore inherere ppter seipm.
Itē frui ut cognitis i quibz volūtas ppter
se ipsa delectata quiescit. vt ait Aug. r. de tri-
ni. c. r. P quicquid delectationis est i omni-
bus potentis non solū innascit ex actibz po-
tentiaz. sed ex plectantia voluntatis sine qua
nihil est delectabile etiā in quacūq; potentia.
sed volūtate suspensa ab actu pncipio non pote-
rit eētīo placētia. nec pntis beatifica frui-
tio. que in sua diffinitione includit amorem
et delectationē.

2 P dato q; deus mō quo di-
ctū ē volūtate non suspēderet. sed ipsam sine
naturali valitudine relinqueret. et p creationē
non infunderet habitū caritatis et grē. non ob-
stare intuitiva visione diuine eētīe i intellectu
adhuc tal' maneret viator. q; nō hūc bēritudi-
nē nisi eo modo q; pbi vident' possuisse bēritudi-
nē. puta p iunctionē ad sctānias sepātas fm
actu pfectum potētē intellectuē. talis autē be-
atitudo nullū poneret extra viā. q; ex pte vo-
lūtatis non eēt nisi dilectio natural'. S; p
pdicta aliq; dicere posset q; illud non est cōi-
cabile viator' p qd status vie distinguit a sta-
tu patrie. sed cognitio intuitiva diuine eētīe
est hūc. g. Maior ē nota. pto minorē videt' ponere
apls. i. ad Cor. xij. di. Nūc autē videmus p
speculū et i enigmate. tūc autē facie ad faciem.

3 P id non ē cōicabile dānato sine implica-
tione p dicitōis cui' oppositū ē de intrinseca rōe
pene dāni. s; visio intuitiva eētīe diuine est
hūc. g. rē. Maior ē nota. pto minorē. q; cōi-
ter sic diffinit. pena dāni ē carētia visionis diuine
eētīe. Itē fulgēti' videt' dicere q; facies
rei ē ita grīosa. q; si eā viderēt oēs dānati mor-
nullā penā sentiret. Sed si breuiter de his
et de omibz silibz me velle expedire. dicere q;
oia talia sunt intelligēda fm modū et ordinē
quē a dei potentia ordinata credimus institu-
tū. non autē de potētia rei absoluta. Vel sol-
uēdo distīctē dico ad pmo q; non i sola visi-
one s; mag' i cōsumata dilectōe siue fruiōne
talē visionē pntē attendēda ē talis distīctio
q; sicut ait Aug. in li. de tri. Doc ē plenū gau-
diū frui trinitate ad cui' imaginē facti sumus

Adi

Propter qd dānid pphaz eximi' hūc distī-
ctione euidēt' insinuās ait Inebriabunt ab
vbertate domus tue. et torrete voluptatis tue
potabis eos. Et q; hūc fructiva inebriatio
non ē sine pntia visione. ideo sōdit. Qm apd
te ē fons vite. et in lumine tuo videbim' lumē

Ad scdm dicendū q; pena dāni dicit' caren-
tia diuine visionis p tātō q; fm potētā dei or-
dinatā carētia diuine visionis necessario iclu-
dit carētiā fruiōnis bē. i qua pncipaliter
consistit pena dāni. sicut i eius positōne pnci-
pal' consistit eterna bēritudo. Ad dictū ful-
gēti' dicendū q; illa bē sunt ppossibilia q; aliq; f
nullā penā sentiat. et pntis non sit dānatus
pena sensus. et tū maneat dānatus pena dā-
ni. eo q; beata fruiōne careat p suspensionē
siue voluntatis. Si autē alicubi inuenit in di-
ctis Fulgēti' vel alicui' alterius doctoris q;
si deus nudam faciē suam dānato. ostende-
ret. q; tunc dānatus esset beatus. hoc sic in-
telligendū ē. q; deus volūtate illi' nō suspē-
deret. sed potius sibi coopando caritatē infū-
deret. et sic p rei potētiaz absolutam qui fuit
dānatus fieret beatus. et hoc puto q; nullus
catholicus diuine potētie habeat renegare.

Q; autē pfecta notitia diuine essentie ab-
stractiua sit impossibilis. nec p psequens ali-
cui cōicabilis. pto sic. q; illa notitia ferretur
aut immediate sup diuinā eētīā. vel media-
te. si pmo modo tunc eēt simplr intuitiva. si
scdo mō. aut illud mediū mediat vt obiectū
cognitū. aut vt rō cognoscēdi tū et nō vt me-
diū cognitū. pmo mō ē impossibile. q; omē tale
mediū aut pntet id qd p ipsum siue i ipso co-
gnoscit virtualiter et pfecte. sicut causa conti-
net effectū qui in cognitione cause cognoscit
tur virtualiter. aut salte equat illi qd p ipsū
siue i ipso qd dicitur et pfecte cognoscit sicut
effectus adequat' cāe dicit i cognitōez qd dī-
tatis cāe. s; nullū mediū creatū eētīā diuinā
pntet et actual' et pfecte. nec sibi poterit adequi
q; nullaten' poterit dari mediū se hūc p mo-
dū obiecti cognitū i q; diuinā eētīā pfecte et qd
dicitur cogitāt. Nec scds mod' ē possibil' p-
pter tria. Pmo q; tale mediū nūq; requirit nisi
ppf absentia obiecti siue ad supplēda pntiaz
obiecti. qd p seipm pntis eēt p. vt p. iij. d. aia
vbi dicit. Lapis non est in aia sed spēs lapi-
dis. sed deus intmior et pntialior est cuilibet
rei q; res sibi ipsi. vt dicit aug. i li. p. sel. Scdo
q; tale mediū spēs spūalius eo q; cognoscit p
ipm. s; deo nihil pte spūali'. Tercio q; possi-
to tali mediū respectu eētīe diuine ipa cognitō

Adz

Adz

Conclō 2

is sup Exom
tere. et auton
at. et alia cum
partialis lapu
n pntia gra
nomic magis p
posim expm
nie ipsius gra
ifine. Item
lapis ille sicut
are formaliter
d est vep. quā
uliere terrē
non suspenden
a autē dēno
sibi aduico
tia hominis
dōq; nō vide
in eadē pnti
s illud colo
id in co pua
et esse suspē
pnti in pnt
ntius et hoc
videt' ab vno
mōdus ē q;
Duli eorum
Itē hūc
rū eccitate u
nt. Nū autē
simpliciter. s;
ius ostij. p
ro ab angelo.
opus alinavi
rete contra fā
n copns Ba
utantes non vi
Pntā eēt
suam iudē
de templo cum
dem modo nū
i ipsum de sup
are. Et quā
aret q; dicitur
suo actu sūm
liter offerat. Et
icit q; pntis
imo supus m
tiam facti pnt
suspenden p
aram sine dō
oētā. Expe
p diuinā pntā

**Cōtra con-
clusionem**

1

2

3

Prologus

nō erit abstractiua sed simplr intuitiua. si. n. spēs mediās i cognitōe impediret intuitōem. tūc cognitio coloris cū fiat p spēm nō esset intuitiua. multi enā posuerūt cognitioz patrie fieri p spēm q̄ ē mediū q̄ siue rō cognoscendi. nō tñ ppter h̄ negauerūt eā ēē intuitiua. **C**ognitio. n. p spēm nō est abstractiua nisi unq̄ rū cēntia rei cognite ē abstrahibilis mediate h̄mōi specie a sua actuali exītia. cēntia autē diuina a sua exītia siue a suo ēē abstrahi nō potest cognitōe pfecta. cū tale esse sit de rōne qd dicitur a cēntie diuine. **N**ec valet qd aliq̄ sequēs scoti dicit q̄ cognitio abstractiua feratur sup nudā cēntiā diuinā imediate volētes s̄ h̄ intēctōz dicti doctoris saluare. **N**ā i h̄ manifeste sibi dicitur. qz ipse apte ponit oppositū i suo q̄lz. q. vi. vbi sic ait **A**cc̄ b̄r̄ific̄ intellect̄ nō pot̄ ēē cognitio abstractiua. sed necessario intuitiua. qz abstractiua posset esse eq̄ exītis z nō exītis. z tūc beatitudo posset esse obiecto nō exīte. qd est impossibile. **E**t subdit ille doctor immediate. **A**bstrahiua. n. posset h̄i licz ipm obiectū nō attingere i se s̄ i similitudine picipata. b̄ritudo autē nūq̄ habet nisi ipm obiectū i se attingat imediate. **E**x q̄bz verbis ex p̄sse p̄z q̄ ille doctor abstractiua ponit fieri p mediū creatū siue in medio creato. qz dicit in similitudine picipata. z ideo sequit̄ p̄ eum q̄ talis cognitio nō sit qd dicitur a pfecta. quia fm phos z theologos hec est d̄ntia inter effectū adequatū cause z nō adequatū. qz licet effectus adequatus cause ducat in cognitioz qd est causa. tñ effectus nō adequatus nō ducit in cognitionē quid est. sed solū in cognitionē qz est. qz q̄ nulla res creari pot̄ que equat cēntie diuine. q̄ noticia abstractiua nūq̄ poterit ēē respectu essentie diuine quidditatiua z pfecta.

Quantuz ad secun

dū articulū questionis videndū ē vtz habitus fidei infuse z intuitiua noticia patrie siml possint manere. **E**t dico q̄ sic. qz non minus se compatiunt fides z clara visio q̄ lumen fidei z lumē glie. sed illa p̄nt simul stare. ergo z illa. **M**aior p̄z. qz q̄n̄ antecedentia sunt cōpossibilia: eoz cōntia se de necessitate compatiunt sed clara visio est psequēs ad lumē glie. z habitus fidei vel est idē quod lumē fidei v̄l necessario psequit̄ ad ipm. q̄ r̄c. **M**inorē p̄b. qz illa sūt cōpossibilia q̄ nec materialē nec formalē ad inuicē h̄nt repugnātiā. s̄ illa duo lu

mia nec h̄nt materialē repugnātiā sic d̄nealbedines respectu eiusdē s̄iecti. qz illa lumina sūt eiusdē sp̄i sp̄e aut d̄na. nō h̄nt materialē repugnātiā nec repugnāt formalr. qz repugnātia formalr p̄ inualat̄ ex aliq̄ genere oppositōis. sed duo lumina nō opponunt̄ d̄ictorie nec p̄uatiue. qz vtrūq̄ dicit ens vere positiuū nec d̄ie. qz lumē lumini nō d̄iat̄ sed tenebre. **I**tez sicut fides contrariat̄ infidelitati. sic lumē fidei tenebre infidelitatis. sed vnū vni est contrariū. **N**ec opponit̄ relatiue sicut de se patz. qz relatiua sunt simul natura. z posita se ponit̄ z pempta se p̄imūt. fides autē p̄cedit gloria. **S**ed h̄ hanc veritatē pot̄ argui sic. **C**ontra **f**ides z scia non possunt stare simul. igit̄ nec fides z clara visio poterūt stare simul. p̄sequētia p̄z. qz fides z intuitiua visio magis vidēt̄ repugnare q̄ fides z scia. **S**ed āncedens a multis p̄bat̄ multipl̄. **P**rimo sic. **E**uidens z nō euidens d̄dicunt. z p̄sequēs in eodē respectu eiusdē se nō cōpatiunt. sed de rōne scie est euidētia cū sit habit̄ demōstratiū. de rōne fidei est in euidētia. quia fides est credere qd nō vides. q̄ r̄c. **P** fides z opinio nō possūt simul stare. ergo nec fides z scia. consequētia p̄z. p̄bat̄ āncedens. qz de rōne opinionis est adherere cū formidine. de rōne fidei est adherere firmiter z sine omni formidine. ergo. **P** possibile nō assentire. z nō possibile nō assentire contradiunt. quia vna est de secūdo angulo modalū z alia de quarto. sed habēs fidem potest nō assentire. **Q**uia vt ait **A**ug. cum cetera possit homo nolens credere nō potest nisi voles. sed sciens nō potest nō assentire. cūz demōstratio ad generans sciam sit necessaria nō concludēs. **P** nullū mediū compatiat̄ al **4** tez extremoz fm suā p̄fectā naturā. sed fides est mediū inter sciam z opinionē. q̄ r̄c. **M**aior p̄z. qz fm ph̄m. v. ph̄icoz. medium compati ad altez extremoz habet rōem contrarij. z s̄ozit̄ additionē alteri extremi. s̄z minorē ponit̄ **D**ugo li. i. de sacramētis. **P** accidentia ordinata ad opposita z s̄ue se habentia ad ea illa sūt opposita z simul incōpossibilia. vt albedo z nigredo. quia ordinant̄ ad disgregare z congregare r̄c. sed fides z scia ordinant̄ ad non videre z videre. siue ad obscure videre z clare videre. ergo r̄c. **P** eadem potentia respectu eiusdē obiecti non potest simul esse p̄fecta z imp̄fecta. sed noticia fidei est imp̄fecta. scie s̄o est p̄fecta. q̄ r̄c. **P** sicut impossibile est in eadem pre oculi simul ēē duas dispositōes respectu eiusdē obiecti. q̄z vna dispositō

Questio III

ad clare videndū sicut aquila. ⁊ altera ad ob-
 scure videndū sicut noctua. Sic impossibile
 8 est ⁊c. ¶ Fides facit adherere credibilibus
 solū ppter auctoritatē dicentis. sed solū e di-
 ctio exclusiua. ⁊ p consequēs excludet omnē
 9 aliā adhesionē. ¶ ad idem arguit sic. Per
 fectū ⁊ imperfectū sūm idem genus nō se cō-
 parant in eodē. Sed scientia ⁊ fides disti-
 10 guunt in genere assensus sicut pfectū ⁊ imp-
 lectū. qz scientia facit assensum pfectū ⁊ fides
 imperfectū. ¶ si fides ⁊ scientia staret simul
 tunc vnus ⁊ idem intellectus inclinaret i idē
 obiectū diuersis inclinationibz. quaz vna es-
 set simplr pfecta. sequēs est falsūz. ergo ⁊ an-
 cedēs. sequētia patet. pbat̄ falsitas conse-
 quētis duplr. Prmo qz impossibile est vnū
 ⁊ idē mobile i vnū ⁊ eundē terminū inclinari
 diuersis inclinationibus. nisi p tanto qz que
 liber illaz est imperfecta. Secūdo qz licet idēz
 intellectus diuersis demōstratōibus inclina-
 ri possit in eandē conclusionē. oportet tñ qz nul-
 la illaz sit potissima. qz si vna illaz esset potis-
 sima aggregās omnes causas illa omēs ali-
 as euacuarēt. nec aliquā aliam secuz compa-
 11 teret. sic ⁊c. ¶ sicut se habet opinio ad for-
 midinē. sic fides ad enigma. sed formido est
 ⁊c. in trīnseca ratione opinionis. ppter quod
 non compatit̄ scientiā secū in eodē intellectu
 respectu eiusdē obiecti. ergo enigma erit ⁊c. in
 1 trīnseca ⁊ cōtinali ratiōe fidei. ergo ⁊c. Sz
 illa nō cludūt. ḡ ⁊c. ⁊c. p̄dictū ans arguo sic.
 Abstractiua ⁊ intuitiua p̄gruo respectu eius-
 dē obiecti creati simul se cōparant in eodē in-
 tellectu angelico. ḡ fides ⁊ scia respectu eiusdē
 obiecti simul se cōparant poterūt i eodē intellectu
 hūano. cōtra p̄z. qz tota repugnātia fidei ad
 sciam etiā vt dicit̄ ab aduersarijs est. qz fides
 concernit in euidentiā. scientia nō euidentiā.
 sed euidens ⁊ nō euidens nō magis vidētur
 repugnare q̄ p̄sens ⁊ non p̄sens. Lū ergo ab-
 stractiua possit esse rei non p̄sentis. qz abstra-
 hit ab esse ⁊ nō esse. intuitiua nō cōcernat ne-
 cessario p̄sentiaz rei intuite. patet qz nō maior
 est repugnantia fidei ad scientiā q̄ abstracti-
 ue ad intuitiā. cū non magis repugnat eui-
 dens ⁊ non euidens q̄ p̄sens ⁊ nō p̄sens. An-
 cedens patet. qz angelus habēs noticiāz ab-
 stractiua ipsius eclipsis vel cuiuscūqz alteri-
 us rei anteq̄ fiat. et postea h̄mōi re posita in
 actuali p̄sentia. nō amittit cognitionē illā ab-
 stractiua p hoc qz ipsā tunc p̄sentialiter posi-
 2 tā cognoscit intuitiue. qz tunc i angelo cade-
 ret obliuio p̄teritorz. qd̄ est falsūz. ḡ ⁊c. ¶

ad idē arguit quidā doctor sic. Rationes for-
 males fidei ⁊ sciētie sunt p̄possibiles. ḡ ⁊ ipa
 sunt p̄possibilia. cōtra p̄z. p̄bat̄ ans. qz assen-
 tire ppter auctē dicit̄ ē ⁊c. rōne fidei. ⁊ assen-
 tire ppter demōstrationē ⁊c. rōne scie. sed si q̄s
 ab aliquo expro astrologo audiret qz luna est
 minor terra. ⁊ ⁊c. hoc sibi credens. postea hoc
 idē p̄cipet ratione. puta videret qz vmbria ter-
 re q̄ tñ est minor q̄ terra. obumbrat siue ecli-
 psat totā lunā. ⁊ p̄ sequēs est maior q̄ luna
 habita huius euidēti noticia nō ex hoc p̄de-
 ret fidem quā prius habuit. sed magis in ea
 firmaret. Quod patet etiā ratiōe. qz quicū-
 qz sunt duo assensus eiusdēz ratiōis. quicūqz
 nō repugnat vni nec alteri. sed assensus acq̄si-
 tus p demōstrationē q̄ p̄cedit fidē ⁊ auctori-
 tate. est eiusdē ratiōis euz assensu acq̄sito
 p demōstrationē sequentē auctoritatē. ⁊ pri-
 mus nō repugnat fidei. imo facit qz facili⁹ cre-
 ditur dicit̄ auctoritatē. ergo nec secundus.
 Et confirmat. qz quicūqz duo assensus sūt
 eiusdē ratiōis. id quod p se inclināt in vnūz
 p̄se nō tollit aliū. sed potius ipsū confirmat.
 sed demōstratio sequens vnā auctoritatēz.
 ⁊ p̄cedens aliāz. facit qz in secūda auctoritate
 facili⁹ credit dicit̄. quia naturaliter citi⁹
 credimus dicit̄ illius cui⁹ p̄stima auctori-
 tate euidens demōstratio ē subsecuta. igitur
 demōstratio p̄cedent⁹ auctoritatis fidem si-
 ue assensum nō euacuat sed magis cōfirmat.
 ¶ p̄habita demōstratiōe alicui⁹ cōclusio-
 nis: sepius Aristoteles induxit auctoritatēz
 ceteroz. quem modū etiā obseruāt alij docto-
 res tam catholici q̄ phi. quod totū frustra fi-
 eret nisi fides ex auctoritate posset simul ma-
 nere cū euidēti sciētia. Da oppositū tunc vel
 auctoritas sequens destrueret assensū demō-
 strationis p̄ue quod ē impossibile. vel nihil
 generaret i intellectu. tūc totaliter frustra ⁊ inu-
 tiliter adduceret. Ad primā ḡ p̄bat̄ ⁊c. an-
 cedētis sup̄ius positi dico qz ad hoc qz aliqua
 sint cōtradictoria nō sufficit qz sumant̄ respe-
 ctu eiusdē. sed etiā oportet qz sumant̄ sūm idē. licz
 igit̄ euidēs sūm sciam ⁊c. ratiōe non euidenti
 sūm sciam. euidēs tñ sūm sciaz nō repugnat in
 euidēt sūm fidē. Etiā minor ē falsa. qz h̄ns
 certā sciam adhuc app̄hēdēs auctoritatē cui⁹
 p̄us p fidē adhesit eidē poterit post habitāz
 scientiā firmiter adherere. ⁊ ideo in euidentiā
 nō ē sic ⁊c. in trīnseca ratiōe fidei qz necessario
 euidentiā scie excludat. ḡ ⁊c. Ad scdm ne-
 2 go ans. qz licet opinio q̄tum ad id qd̄ impfe-
 ctōis dicit̄ nō possit simul stare cū fide. qz tñ

Ad 1

Ad 2

aria sic dicitur
 quilla luminis
 hinc material
 mal. qz repu
 agnere oppo
 nunt dicitur
 vere positiu
 at sed tunc
 elitari. sic lū
 vni vni est cō
 cur de se p̄z
 ⁊ posita se po
 ut p̄cedit qz
 arguit sic. h̄
 mul. igit̄ n̄c
 mul. p̄cōma
 igit̄ vidēt re
 cedēs a mul
 iudēs ⁊ nō
 eodē respo
 rōne scie. h̄
 ⁊c. rōne fidei
 credere qd̄
 io nō possit
 consequētia
 pinionis est
 idē est adhe
 rē. ergo. p̄
 idē nō assen
 secūdo angu
 id habēs fidem
 ⁊ Aug. cum re
 erit nō potest
 o assentire. euz
 sūm necessa
 u compatit̄ al
 turā. sed fides
 nō ē ⁊c. Ma
 medium com
 rōem ⁊c. rati
 s. s̄ minor p̄
 p̄ accidētis
 habentia ad id
 possibilia. vt ab
 ad diligēte
 ia ordinant̄ ad
 b̄cure vidēt ⁊
 tem potētia
 it simul esse
 ei est impfe
 cur impossibile
 ⁊c. dicit̄ p̄p̄
 ⁊c. vna p̄p̄

Prologus

tñ ad substantiã habitus exclusã impfectiõẽ
simul stat cū fide. Propter qd̄ dicitur. iij. topicor
ruz q̄ fides ē opinio vehemens. Et sicut p̄batio
deficit. qz illud non ē de rōe opinionis qd̄ mi
nuis̄ et destruit p̄ opinionē. nihil. n. minuit id
qd̄ est de sua ratione cōtinenti. sed q̄nto opinio
magis inualefcit respectu alicuius cōclusionis. tā
to magis formido minuit. Propter qd̄ ait bo
eti⁹. Argumētū ē rō rei dubie faciēs fides. Et
appellat ibi argumētū rationē topicã generã
re opinionē. P̄ opinio cōfirmat fide. q̄ p̄t
stare cū ea. Antecedēs p̄bat. qz videns ch̄istū
mortuos suscitare. habet p̄babile argumētū.
et p̄sequēs opinionē q̄ ipse sit deus et menti
ri non possit. quo posito confirmat in eo arti
culus trinitatis. qz ch̄istus fecit mentionē
de patre et filio et sp̄s̄ sancto. Sciendū tñ
q̄ opinio dupl̄ potest cōsiderari. Uno modo
fm̄ q̄ opinās existimat id de q̄ est opinio pos
se aliter se habere. Et ut sic opinio nec potest
simul stare cū fide nec cū scientia. Et illo mō
ait ph̄s. i. posterior. q̄ idē hō non p̄t simul de
eodē h̄re scientiã et opinionē. Alio modo acci
pit opinio fm̄ q̄ opinans p̄ mediū p̄babile
concludit aliqd̄ sic esse. non actualiter atten
dens utz aliter vel non aliter possit se h̄re. Et
sic opinio p̄t simul stare cū fide qz cūz sci
entia. als. n. frustra Aristot. sepius adduxit
rationes p̄bables. postq̄ adduxerat ad eādē
cōclusionē rationes necessarias. Ad terciū
dicendū q̄ possibile nō assentire et nō possibi
le nō assentire nō dicitur nisi sumant fm̄ eun
dē habitū. Ad quartū dicendū q̄ duplex ē
mediū. quoddã qd̄ formaliter p̄cipat utrum
qz extremū. ut rubrū quod mediat inter albū
et nigz. Aliud est mediū large dictum. quod
fm̄ vnã conditionē uenit cū vno extremo.
et fm̄ aliã cum alio. sicut quãritas mediū di
cit̄ inter substantiã et qualitatem. uenit. n. cūz
substantiã. qz etiã diuina virtute separata subij
cit̄ q̄litate. uenit cūz qualitate. qz sibi dereli
cta inheret sube sicut et qualitat. Sic et demō
stratio. qz mediat inter syllogismū p̄babilē et
demonstrationē p̄pter qd̄. habet. n. maiorem
certitudinē q̄ ratio p̄babil. et minorē q̄ demō
stratio p̄pter qd̄. Et illo scdo mō sumedo me
diū maior ē fallā. qz tale mediū non excludit
extrã. ē tñ illa maior aliq̄ mō vera de medio
p̄mo mō dicto. Et qz fides ē mediū int̄ sciam
et opinionē scdo mō et nō p̄mo. q̄ ratio nō con
cludit. Forte dicit q̄ eodē mō poterit r̄ide
ri ad scdaz rationē factã h̄enricū sup̄. q. ij.
arti. i. Istud nō valet. qz mediū qd̄ ponit

Denric⁹ videt̄ ē mediū p̄mo mō dictuz. qd̄
p̄t p̄ exēplū aurore q̄ declarat suū p̄positū. q̄
ibi ē mediū p̄pōnis seu p̄cipitationis vbi me
diū sic intendit̄ respectu vni⁹ extremi q̄ remie
rit̄ respectu alteri⁹ extremi. sed sic ē de aurore. si
cut p̄t p̄ reductionē quaz ipsemet facit. q̄ r̄c.
Sed in p̄posito non ē sic. qz p̄ accessum fides
ad scientiã opinio non debilitat. s̄ magis for
tificatur. Ad quintū dicendū q̄ minor nō
est vera. Ad p̄bationē dico q̄ clare et obscure
videre in eodē genere cognitionis sūt opposi
ta. nō aut̄ alio r̄atio sicut ēi p̄posito. qd̄ p̄t.
qz clara noticia rez̄i verbo et obscura i p̄prio
genere non repugnat. Ad. vi. dicendū q̄ idē
subiectū p̄t ē simul p̄fectū et imp̄fectū fm̄ di
uersa et des̄pata accidētia. idē. n. pomuz p̄t esse
siml̄ p̄fecte rubrū et imp̄fecte dulce. et sic maior
non ē vera. et sicut minor deficit. qz intellectus
p̄t dici p̄fectus tā fm̄ fidē qz fm̄ scientiã. qz et
fides p̄fecte p̄ficiat mō fidei. et scia modo scie.
Ad. vij. dicendū q̄ illa similitudo non ē ad p̄
positū. qz ille dispōnes oculoz essent eiusdēz
speciei. et iō h̄rent repugnātiã materialē et sil̄
eodē subiecto esse nō possent. non aut̄ sic est de
fide et scientia. ut patet p̄ iã dicta. Ad octa
uū dicendū q̄ ly solū vel tenet se ex parte fidei
ut sit sensus q̄ fides quantū est de se nō habet
aliū de vñ faciat assensum nisi p̄ auctē. et sic
maior aliquo modo ē vera. vel se tenet ex pte
habētis fidē. ut sit sensus q̄ habēs fidē nō pos
sit aliter adherere nisi p̄ auctoritatē. et sic ē fal
sa. Ad nonū dicendū q̄ maior nō ē vera. q̄
rubrum et dulce sunt eiusdē generis etiã p̄p̄
qui et subalterni. et tamē idē potest esse p̄fecte
rubrū et imp̄fecte dulce. si autē p̄ idē genus in
telligis eandē speciem. tūc minor est fallā. qz al
sensus fidei et assensus scientie differūt specie
sicut et fides et scientia. qz in p̄ se ordinat̄ non
potest esse maior d̄nitia in causis qz in causa
tis. Ad. x. dicendū q̄ cōns non ē falluz. am
be. n. p̄batōes fallū assumūt. Prima qz nihil
obstat idē mobile sil̄ h̄re p̄fectā et imp̄fectam
inclinationē respectu tñ diuersoz. sicut idēz
plumbū p̄t habere p̄fectā inclinationē ad de
scendendū deorsū rōne sue grauitatis cum sit
q̄si grauissimū in metalloz. et vñ qd̄ qz q̄nto q̄
ui⁹ r̄ato p̄fecti⁹ inclināt ad terminū q̄ est deorsū
sū. eisdē tñ plūto p̄t respectu eiusdē termi⁹ p̄p̄
tere inclinatio imp̄fecta rōe figure. puta si sit
late figure. qz ut testat ph̄s in phisicis. figu
ra lata retardat moruz. Scdo deficit scda
p̄batio. qz vñ et idē p̄t ē cā et causatū. ut p̄t
ij. metaphisice. Dato igit̄ q̄ talis res inq̄uz

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Ad 7

Ad 8

Ad 9

Ad 10

Questio III

est causata demonstret p omnes suas causas. 7 p sequens potissime 7 a priori dicere q ea de res in qtu e ca no possit notificari 7 de mo stran a posteriori demonstret. qz esset quasi

Ad 11

ignozare scientia lib: i posterior. Ad. xi. dicendū q minor tripli reficit. Primo qz vt patuit formido no ē de intrinseca rōne opinio/nis. nō. n. distinguit opinio a scia p formidit/nē. vel fides p inevidentiaz. sed distinguunt ab inuicē. qz scia innascit p rōem necessariaz opinio p pbabiles. fides vō p auctoritatem. Sedo qz qn opinio auget formido diminuitur. Tercio qz opinio ē quidā habitus positiu⁹ formido aut est qd pūatiuū. Has aut tres instantias videntes aliquo mō illi quozū est ratio iam dicta nitunt eos tollere quantū pos

Ad 1

sunt. Ad primū igitur dicunt qz eo ipso qz facit adherere p medium pbabile. sequit nec cessano qz illa adhesio sit incerta 7 formidolosa. Sed illud nō valet. qz illa formido nō inest opinātis intellectui ratione pbabilitat⁹ ipsius opinionis p̄cise. sed rōne carētie habitus sciētifici vel fidei qz faciūt firmiter adherere. Un formido nō solū non est de intrinseca rōne opinio/nis. sed nec etiā p̄ciser p se sequitur ad positionē opinio/nis. s; p se sequit ad p̄uatōz siue carētia scie vel alteri h̄it⁹ p se facientis firmiter adherere. cui⁹ manifestū signū esse p̄t. qz dato qz intellectus nō h̄ret opinio/nē respectu alicui⁹ p̄clusionis. nō ppter h̄m̄ horē pareret formidū ad adherēdi. dūz tm̄ mō carcat sciētia 7 alijs habitibus faciētib⁹ firmiter adherere. De intrinseca igit rōne opinio/nis nō ē nisi qz faciat pbabiliter adherere. formido aut ē sibi qd extrinsecū. qz aduenit intellectui opinātis rōe carētie habitū p̄dicto rū. ppter qd illis habitib⁹ posit⁹ tollit ipsa formido etiā opinione pmanere. Ad scdm̄ dicūt qz augmētū adueniēs opinio/i cū diminutione formidit⁹ nō p̄perit ei fm̄ qz opinio sed fm̄ qz est via in scientiā vel fidem. Sed illud bñ volo tecū. cū hac tamē additione qz si cut opinio/i uenit diminuta formido nō vt opinio est: sed vt via in scientiā. sic etiā magna formido 7 qlibet alia formido sibi conueniet. nō vt ē opinio: sed vt ē via in habit⁹ sup̄dictos. qz formido magna sibi ueniet vt est via longa multū distans a scia. formido pua vt ē via breuis modicū distās a scia. medio/cris vt medio/cris. 7 sic de alijs. Et ex hoc apparet qz nulla formido opinioni erit cēntialis 7 intrinseca. qz nulla sibi uenit vt opinio est

Ad 2

Ad terciū dicūt qz illa instātia p̄cedit ex fal

Ad 3

sa imaginatōe. putat. n. qz formido sit quedā p̄uatio annexa opinioni. vl' enigma sit que dā p̄uatio annexa fidei. sic aut nō est. s; formido 7 opinione ē ipsamet opinio. qz nihil aliud ē cēntialiter qz habit⁹ formidolosus. 7 eodē mō de enigmatē 7 fide. qz si enigma ēēt p̄uatio annexa fidei. tūc lumē fidei possz transferri ab eē enigmatico ad esse clarū. qz subiectū p̄t trāsseri a p̄uatiōe. 7 sic lumē fidei ēēt lumē glie. 7 pari rōne lumē glie possz transferri a sua claritate ad obscuritatē fidei. qz subiectus potest transferri ab h̄itu i p̄uatiōe. S; nec illud valet. qz talis p̄uatio nō fundat i lumine fidei. sed fundat i intellectu hois habitus fidē. et iō non sequit qz lumē fidei possz trāsseri i lumis glie claritatē. vel eō uerso lumē glie in enigma fidei. sed bñ seqt qz dās aptā visionē siue lumen glie tollit ab intellectu h̄m̄oi tenebrā siue enigma vel p̄uatiōe. Et itez si deus auferret lumē glie. h̄m̄oi intellectus subijceret tali tenebre. put p̄mo. manēte sp̄ lumine glie fm̄ suā subam. penitus non mutato. Per p̄dicta etiā p̄z qliter sit r̄ndē dū ad aliq̄s sanctorū auctes qz p̄dicte p̄clusioni vident repugnare. puta cū d̄r p̄ Aug. fides est credere quod nō vides. Et Grego. fides nō habet meritū vbi rō humana p̄bet exp̄imentū. Et ad Heb. xi. d̄r qz fides est substantia sperandaz rez argumentū nō apparētū. vbi dicit glo. Sic de visis non est fides sed agnitio. qd aut credit nō videt. Nā 7 Thoma cui dictū ē. Quia vidisti me thoma credidisti. nō hoc credidit qd vidit. sed aliud vidit aliud credidit. vidit. n. hoīem s; credidit deū. Itē. i. ad Cor. xij. Ex parte credim⁹: 7 ex pte p̄phetamus. cū aut venerit quod p̄fectū est: euacuabit quod ex pte est. Ad p̄mū dico qz p hoc vult Aug. qz verā fidem in via habere possumus sine apta visioe. sed qz fides nō possit simul esse cū habitu scie mediante qz licz nō mediātē fide possit intellect⁹ elicere clarā visionē. hoc nō habes p verba Aug. Ad secundū p̄z qz in patria nō meremur. Ad terciū dicendū qz tā apls qz glo. loquūt de si de put ē in viatore 7 de facto. s; nō put ē in cōp̄hensoze vel etiā de possibili i viatore. qz vt sit p̄p̄atut clara visio de potentia dei absoluta possz cōicari viatori. qz facto tal' viator nō p̄teret de nēcitate habitū fidei sic nec mō in patria. Ad qrtū dicūt qdā qz euacuabit q̄tū ad id qd ē imp̄fectōis. tū manet q̄tū ad sbaz 7 p̄fectionē. Sed nisi aliud dicat. tunc nō apparet quō fides magis euacuēt qz caritas.

Ad auctes

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Prologus

q: etiā ipsa caritas euacuat q̄tū ad imperfecti-
onē sibi annexā in via. puta q̄tū ad tepidita-
tem vel remissionē seruos. qz in patria erit
in pleno seruos. Dicendū est igit q̄ aliter
euacuat fides q̄ caritas. qz fides cessabit
q̄tū ad actū credendi. licet non q̄tū ad ha-
bitū. Sed caritas nec cessabit q̄tū ad actū
nec quantū ad habitum. Sed forte dices
q̄ frustra ponit talis habitus qui nunq̄ erit
in actu. Dico q̄ nō est frustra. qz ponet ad p-
fectionē ⁊ decorē ipsius aie. sicut etiā multa
ponent in corpe glorificato. nō ppter aliqua
opa. sed ppter decorē corpalē. sic etiā in ppo-
sito Omnis. n. habitus aie sancte ē quidā de-
cor animē. Et sicut post resurrectionē mortu-
orū aia beata erit decorata habitibz tempa-
rie ⁊ fortitudinis. nō tamē erūt operationes ta-
liū habitū. qz anima beata nō habz materi-
am in quā agat fm tales habitus. sic in ppo-
sito. ergo ⁊c. Itē dato q̄ aliquo modo pos-
sumus i patria elicere actū creditiū median-
te fide. adhuc possumus saluare maiorē eua-
cuationē in patria quo ad fidē q̄ quo ad ca-
ritatē. qz fides euacuat q̄tū ad actus neces-
sitatē. nō autē caritas. Actus. n. fidei stante
clara visionē nō erit necessarius. actus autē
caritatis erit necessari⁹. qz sine eo impossibile
est esse hominē pfecte beatū. Sicut igit scien-
tia rez creataz in ppro genere manet in pa-
tria. ⁊ quantū ad actū ⁊ q̄tū ad habitū. q̄
act⁹ ille fm augustinū ē noticiā siue visio ve-
spertina. ⁊ tamē dicit ap̄ls. siue pphete cessa-
bit. siue sciētia destruet. attendēs q̄ hmoi sci-
entia destruet q̄tū ad necessitatē actus. q̄
ille actus nō est necessarius i patria: vbi cedē-
tes multo clarius vident i verbo siue in dimi-
na cēntia. q̄ in ppro genere. sic eodē mō di-
cere possumus de fidei euacuationē q̄ fiat q̄tū
ad necessitatē actus. nō autē q̄tū ad actus
vel habitū fm se sumptū. Dixi autē notan-
ter si liceret. qz illud pro nūc nō licet ponere p-
pter nouū statutū pape b̄ndicti. in quo d̄r q̄
visio diuine essentie eiusq̄ fructio actus fidei
⁊ sp̄s euacuant i beatis. prout fides ⁊ sp̄s pro-
prie theologice sunt virtutes.

Articul⁹ 3 **Quantum ad terci-**
um articulū. Utrum fides et opinio sint cō-
possibilia circa idē. trāseo. qz in isto secūdo ar-
ticulo satis tactus est quomō fides et opinio
possunt simul stare. Pōt etiā de hoc fieri men-
tio specialis i tercio libro. cū tractabz de habi-

tu intellectus.

Quantū ad quār Articul⁹ 4

tum articulū. quid sit obiectus adequatū in-
tellectus nri. Est breuiter aduertendū q̄ fm
duplicē capacitatē intellectus dupl'r loq̄ pos-
sumus de eius obiecto adeq̄to. Possum⁹ em̄
p̄siderare intellectū humanū fm suā capaci-
tatē naturalē p̄cisim ab omni dispositōne siue
influctia sup̄naturali. Alio mō fm suā poten-
tiā siue capacitatē obedientialē. puta q̄ntū si-
ne p̄tradictione intellect⁹ possit recipere deo in-
fluente et sup̄naturaliter coopante. Et fm h̄
duplex habebit obiectū adequatū. Si. n. su-
mit p̄mo mō. tūc dico q̄ eius obiectū ade-
quatū ē ens fantasiabile mediate vel immedi-
ate. Et appello ens fantasiabile immediate qd̄
pp̄ue cadit sub falsitate. S; mediate cui⁹
cognitio argumēti vel illatiue vel q̄cunq̄ alio
modo reducibilis ē ex falsitate siue ex no-
ticia eius qd̄ pp̄ue cadit sub falsitate. Si
autē capacitas intellect⁹ sumit sc̄do mō. tūc di-
co q̄ eius obiectū adequatū ē ens inq̄tū ens
siue ens vniuersaliter sumptū p̄hendēs cre-
aturā ⁊ creatorē. creatū ⁊ creabile. Conclu-
sionē primā p̄bo sic. Illud ē nostri intellect⁹
fm suā capacitatē naturalē obiectū adequa-
tū. qd̄ omne id claudit ⁊ p̄hendit infra am-
bitū siue p̄tinentiē. qd̄ intellectus naturaliter
pōt cognoscere. ⁊ nihil tamē p̄hendit i cui⁹
noticiā naturaliter intellectus nō possit deue-
nire. Sed ens fantasiabile tā mediate q̄ im-
mediate ē hmoi. q̄ ⁊c. Maior patet. qz inter
adeq̄ta nec debz ēē excedēs nec excessū. Mi-
norē p̄bo. qz nihil ē i intellectu q̄n prius fue-
rit i sensu. qd̄ ē v̄z vel mediate vel immedia-
te. q̄ omne qd̄ intelligit natural'r loquēdo: op-
tet q̄ aliquo mō sit fantasiabile. Omne etiā ta-
le ē ab intellectu nro cognoscibile. vt patz. iij.
de aia. Sedam p̄clusionē p̄bo sic. Illud ē
obiectū adequatū nostri intellectus fm suaz
ap̄titudinē seu capacitatē obedientialē respe-
ctu diuine potētie. qd̄ omne id ambit ⁊ p̄pre-
hendit qd̄ deus pōt nostro intellectui reuelare.
⁊ qd̄ mediate diuina potētia nri intellectus
pōt cognoscere. sed ens inq̄tū ens est hmoi.
q̄ ⁊c. Maior nota ex sup̄iori declaratōe. Mi-
norēz p̄bo. qz deus seipm pōt reuelare intelle-
ctui. vt patuit sup̄. ⁊ etiā fide tenem⁹. q̄ ml-
to magis qd̄cunq̄ aliud ens creatū vl' creabi-
le deus sibi poterit reuelare. Etiā ipse intelle-
ct⁹ ē i potētia obedientiali ad cognoscendū deū

essentia. vt pz ex pdictis. g multo magis erit in tali potetia respectu omis entis ta creati qz creabilis. Sz forte dicit q ego dictis sup uis tradica. qz in pma questioe dixi q deus non pot esse subiectu in theologia nostra sub rone absolnta siue infinita. quia als nra scien na equaret scie dei. quia sub rone infinita oia comprehendent. puta deus z creatura. creatu et creabile. hic aut illd pono. ergo tradico Rndeo duplr. Uno modo sic. qz intellectuz btm posse scire omia duplr pot itelligi. Uno mo sil z semel. z illo mo fuit negatu sup? xcu esse subiectu scieie create sub infinita z abso luta ratione veritatis. qz quicumqz intellectus pprehedit pfecte illa abyssale ratione veritat. ille cognoscit omia simul. cu ergo beati saltez intuitiue pphendant ratione subiecti theolo gie. z pseques pfecte ipsi omia simul cogno scerent. et sic equarent deo. Alio mo possum? dicere intellectu obedieter posse scire omia no simul sed vnūquodqz p se licet deus p sua vo luntate voluerit reuelare. z illo modo hic po no. ne hoc pcedentibus in aliquo tradicat.

Secdo possuz dicere q loquedo de lege co muni. ipsa creabilia cuz dependeat a mera dei libertate no cognoscunt ab aliquo in intellectu creato. sed ipso deo reuelate omia talia ab in tellectu nostro sunt cognoscibilia. z si no oia simul. vnūquodqz tm p se. Primo mo debent intelligi dicta in pma questione illius plogi. Secdo modo debet intelligi illa hic immedia te posita. Et sic pz quo intelligeda est pma ra tio pncipalis istius qstiois. Ad argumē tū in' trariū dicendū q maior ē vera. sed mi nor est falsa. sumēdo cognitionē paise sine di lectōe sine qua nullus pot esse btus. qz visio non ē beatifica absqz pplacētia volūtatis con currete vel in se vel in suo equipollenti.

Horum igitur deo odibile zc. Postqz mgr oste dit opis sui difficultate q reddit nos attetos. in illa pre ostendit hui? scie ordi nabilitate. qua reddit nos doctes z studio fos. Et diuidit in duas pres. Na pmo oste dit pcellum istius scie esse debite ordinatum. Secdo reducit lectorē ad caploz ordinariuz ibi. vt aut qd querit. Puma i duas. Quia p mo innuit modi sui pcedēdi ordinatoz. Se cūdo quia null? ita ordiare pcedit qn deficere possit. io mgr desiderat legētū correctōz. Se cūda ibi. In h aut tractatu. Pna diuidit in

tres pres. qz pmo q ad ia dicta pmittit sua in tētōz. Secdo adiūgit dictoz epilogatoz. Et tercio ex pdictis infert vna rōnabile conclusōz. Secda ibi. In q dñice. Tercia ibi. Non igit dz hic labor. Quātū ad primū ē aduertēdū qz inordinatio i aliqua scia qñqz ex qttu or ptingit. Prio si i hmoi scia falsitas no im pugnat. Secdo si veritas non pmedat. Ter cio si assumit dubiū qd sufficiēter no pbatur Quarto si pniū suaz distinctio debite no assi gnat. Ergo p oppositū mgr volēs oñdere sci entia libri suaz fore nobiliter ordinatā qttu or facit. Primo nāqz ostēdit q p ipaz falsitas impugnat. Secdo qz in ipsa veritas exaltat. Tercio qz testimonijs veritatis sufficiēter ro borat. Quarto qz ptiū suaz distinctio debite as signat. Secda ibi. z lucernā dicit? Tercia ibi ex tēstionijs dicit. Quarta ibi. i qttuor libri distinctū. Circa finē illius plogi quero.

Vtrū sacre scripture scia pprie dicat af sectua. Et videt q non. qz nulla scia cū sit habit? intellectualis ē teno mināda ab actu volūtatis. sz affectio ē act? vo lūtatis. g zc. Cōtra. illa scia pprie dicit affe ctua q no solū plustrat intellectu. sz p se z p prie afficit z dlectat affectū. theologia ē hmoi g zc. In illa qōne qttuor sūt vidēda. Prio vidēdū ē a quo scia pprie sit teno ianda. Se cūdo dato q ex fine. vidēdū ē qō sit pprie fi nis theologie. Tercio vidēdū ē id qd qō qrit Et qrtō tollēda sunt qdā motua diuersaruz opinionū. que veritati dicēde i tercio articlo vident obuiare.

Quantum ad pri

Articul? 1

mū a q scia sit pprie teno ianda. Dicit qdā q scia ab obiecto pprie dz teno iari qz ab illo de bet habitus pprie teno iari a quo p se tra hit spēm z entitatē. sz hit? p se specificat p ob iecta. g. maior pz. P id qd sic se habet qz p ipm habit? ab omibz alijs distiguit ab illo de no iat. sed p obiecta siue p subiecta habit? di stinguunt. g. maior pz. qz ab eodē dz eē disti ctio z teno iatō. minor pz. ij. de ania. vbi dr q potēte distinguunt p act? z act? p obiecta. cū habit? causent ex actibz. sequit q p mordialr distinguāt ex obiectis. Itē. ij. d ania dz q secant scie queam dmodū z res de quibz sunt.

Scotus.

Sed illud no valet. qz si scie pprie teno minarent ab obiectis. tunc impossibile erit de eodē obiecto sil eē diuersas scias. qz vna sim plr noiaret practica. z alia simplr spectatiua.

Cōtra sco tum.

Instantia

Ad argu mentuz in trarium.

ad quat... Instantia... ad argu mentuz in trarium...

Prologus

Opi. ppa

sed dñs ē falsum. ḡ r añs. pñtia pz. pbo falsi/ sitatē dñtis. qz de eisdē virtutibz de quibz hō hz sciam q vere r simplr dicit practica. habet angelus sciam quevere r simplr dicit speculatiua Dico ḡ cū pbo q a fine dz fieri hmoi denominatio. Pñtus. n. ij. methaphisice r. vi. volens pbare q prima phia sit simplr speculatiua siue denominari debeat speculatiua. vñ h medio. q finis speculatiue ē veritas. practice ḡ opus. sup q verbo ait pñtator. q pmo Aristo. hic ē manifest. sed planū ē q si magis pprie sciētia diceret practica vel speculatiua ab obiecto qz a fine. q sermo Arist. nō ēēt manifest. qz talis pbatio nō ēēt p cām ppriam

2 P si scia non denominaret a fine. tūc eadē sciētia nō possz dici practica r speculatiua fm qd ab alio r ali oficiente in aliū r in aliū finem referret. Sed psequens est falsum. qz etiā illi qui sūt de pma opinione habēt dicere. q si qz de opabili non intēderet nisi cognoscere. eius sciētia qzuis esset de opabili tñ ēēt speculatiua r ecōuerso si de speculabili non intēderet nisi opus aut vtilitatē. et scia esset practica. P qñcunqz due cause pcurrūt ad eundē effectū. quaz vna dependet ab alia r non econuerso. magis debet effectus denoiari a causa non dependēte qz a cā dependēte. maxime qñ cā in dependēs nō est minus specialis r determinata siue ppria cā qz dependēs. quod addo ad excludendū cauillatōes q possent fieri de deo. de sole. r ceteris causis vlibus. sed obiectū ppriū r finis pprius sic pcurrunt ad causandū habitū q in tali causatiōe obiectū dependet a fine r nō econuerso. ḡ rē. Maior pz. pbo minorē. qz obiectū causat vt efficiēs. r pñs dependet a bonitate finis a q mouet efficiēs. ppter qd dī. ij. phicoz. q finis ē cā cāz. r idem pz. ij. metha. P. ij. de aīa ponit Aristor. ex pñse q speculatiuus differt a practico fine.

3 P etiā ipm obiectuz denoiat a fine. qz ex h obiectū dicit speculabile. qz finis ipm est ipm speculari. ḡ etiā ipse habitus pncipalr denoiat a fine P eadē sanitas potest pñderari a naturali pbo r a medico. r tñ in intellectu naturalis phi qz intendit solaz speculationē tal sciētia denominat speculatiua. et in intellectu medici quia intendit opari dicit practica.

4 P ab illa causa pncipalius r magis p se debet habitus denoiari. a cui⁹ causalitate nullatenus pōt absolui qz ab ea a q absolui p fine qliter p dicitōe. s; ab obiecto p absolui r nō a fine. ḡ rē. Maior nota. pbo minorē. qz deus p rōez ydeale pōt creare sciētia r suppletē cau

salitatē obiecti cū sit de genere cause efficiētis. r tamē nō potest sciētia absolui ab intentione finis. quia si nō intenderet speculationē. tunc nō esset speculatiua. si nō opus tunc nō esset practica. Nec obstat si dicit q qzuis p deum possit absolui ab obiecto vt habet rationē efficiētis. nō tamen vt habet rationē terminātis. sicut. n. nō esset speculatiua nisi intenderet speculationē. sic nō ēēt speculatiua nisi terminaret ad obiectū speculabile Nō valet. qz habit⁹ fm totā suā entitatē perisistit termino. nec obiectū ē cā habitus fm q terminat. ḡ a tota cālitatē obiecti habitus pōt absolui

8 P qd fm sui exigentiā determinat oēs alias eās ab illo pncipalr dz fieri denoiatio. sed finis ē hmoi. ḡ rē. Maior nota. minorē ponit lino. i. posterior dz. q fm exigentiā finis cetera habēt moderari r mensurari. Et si qñ qz inueniunt aliquē auctoritates sonātes in oppositū. omēs sic debēt intelligi q licet aliq mō scie distinguant r denoiēt ab obiectis. p le tñ r pncipalr h fieri dz a fine. forte dicēs quō fiet illa denoiatio a fine. qz aut finis cā p dicitā distinctionē r denoiationē vt acqstus. vel vt cognit⁹. vel vt intētus. Nō pmo mō. qz sic ē posterior habitu. posteriū aut nō ē cā prioris. Nec scdo mō. qz tūc sequit oppositū ei⁹ qd intēdis. qz finis vt cognit⁹ habet rōem obiecti. r sic denoiatio fieret ab obiecto. Nec tercio mō. qz vt ē intētus nō dum est. et pñs nullam causalitatē hēre potest. Sic possit dici q distinctio hec ē insufficientis. qz nec sic nec sic. sed finis ē cā illi⁹ distinctōis r denoiatiōis inqstū determinat obiectū ad causandū habitū iuxta exigentiā ipsius finis.

Instantia Itey dicēs quō determinabit cū nō dū sit Clez est q hic est difficultas singularis quā dñō concedente circa pncipiū secundū diffisius intēdo ptractare. Quātū tamen ad pñs dico breuiter me expediendo. q qzuis ille finis qui dicit determinare obiectū. non sit extra intellectū. est tamē alius finis fm cui⁹ exigentiā desiderii istius finis in nobis determinat. q determinatiōe facta r terminat obiectū ad candū hitū q mediāte talē finē seq poterim⁹. s; bi gra. Dato. n. q nō sit speculatiō q ē finis scie speculatiue. ē tñ ipe hō tanqz finis pncipalior fm exigentiā determinat i nob qñs debet esse speculatio. r pñs qle obiectū speculabile pncipiās hmoi habitū p quē talē finē psequimur Possz etiā dici ad illd argumētū q finis inqstū intentus ē. ē causa p dicitē denoiatiōis r distinctōis. Et ad pbatoz. dicit

Instantia

Solutio.

Instantia

Solutio

Instantia

Alia sol.

Ad 1 sicut ia dictu est. Ad pmu igr in suu ddm q maior e vera fm q trahit spem z tentitatez. Et ad minoz dco q obiectu nec habitu nec actu specificat nisi i ordine ad finē. si. n. obiectu abiolueret a calitate finis. tuc nec actu nec habitu specificar. intm. n. specificat in qtu mo/ uet a fine. z qz ppter qd vnu qd qz tale z illud magis. igit illa ro magis arguit oppositu illi us qd intēdebat qz ppositu. Et p idē pz ad alia duo. qz sicut lignu nō diceretur album a pictore vel albificare. daro q ab ipso pictore causaret albedo. sed dr albus ipsa albedine. sic scientia nō debet dici speculatiua ab ipso obiecto sed ab ipsa speculatione. z eodē mō dicens dū ē de finibz aliaz sciarum.

Ad 2 25

Articul 2

Quantuz ad secun

1 dū articulu. qz sit pprie finis theologie. Dicendū q dilectio rei siue affectio est pprius finis nostre theologie. qz oia q se considerant i theologia nra. vel sunt vrbilia vel fruibilia. sed hec omia vel sunt amabilia. vel sunt diligibilia. ergo dilectio in tota sacra scriptura intendit tanqz finis. P ad hoc est nobis cōmunicata scriptura sacra vt nos spūaliter cōiungat deo. ergo maxime z finaliter id in rēdit theologia p quod maxime z intime vnimur deo. sed hoc ē rei dilectio. ergo zc. Maior pz p doctores. minor pbat. qz omis iudicio creature rationalis ad deū ē p intellectū vel p voluntatē. sed pfectius vnimur deo p voluntatē qz p intellectū. nō. n. est status in apphensiōe intellectus nisi cū fuerit quies in affectio ne volūtatē. z quicqd sit in patria saltem. ut via intimus diligimus qz intelligamus. qz intrat amor vbi foris stat sciētia. vt ait Hugo super angelica hierar. vi. ca. P id est p se finis theologie p quod p se z imediate ad eter nam beatitudinē ordinamur. sed h est rei dilectio. qz zc. Maior pz p. b. Aug. xiiij. de tri. c. i. vbi vult q nō omnia q sciri pnt huic sciētie attribuēda sunt. sed solumō ea quibus fines saluberrima q ad verā beatitudinē ducit. gignit. nutrit. defendit z roborat. Minoz pz p aplm. i. ad Cor. xiiij. qz vt ibi pz. nec speculatio nec opatio sed sola caritas valet p se ad beatitudinē z sequendā. oia autē alia median te caritate valēt. z sine ipsa nihil nobis p sūt. Un qstū ad speculationē ait ibi apls. Si habuero pphetiā z nouerim mysteria omnia z omnē sciām. z habuero omnē fidē ita vt montes transferā. caritatē nō habeam nihil sum.

Quantū ad opationē ait ibidē. Si distribuero omnes facultates meas paupibus. z tradidero corpus meū ita vt ardeā. caritatē autē nō habuero nihil mihi pdest. P qz quis ali qua sciētia habeat plures fines. ille tamen est eius pncipalis ad quē omnes aliq fines ordinant. sed hmoi ē charitas i nostra theologia q zc. Maior pz. minorē pbo. qz licet in aliq pte ita intendat speculatio q nō intendit opatio. z in alia pte econuerso ita intendat opatio q nō speculatio. vndiqz tū intendit dilectio. ita q taz speculatio qz opatio ordinatur ad hunc finē qui est dilectio siue affectio.

Propter qd ait Grego. sup Ezech. omel. xxi. q nullus est locus sacre scripture qui ita frigidus appareat quo ad sensum lralem. si tamen pulset p sensum spūalem qui nō appareat ignitus. Et idē pz p btm Aug. in d lau de caritatis. vbi post multa dicta ad illud ppositū cōcludit sic. Si igr nō vacat omnes sacras paginas pscrutari. omnia inuolura sermonū euoluere. oia secreta scripturarū apire z penetrare. ten e caritatē. z ita tenebis quod ibi didicisti. tenebis etiā quod non didicisti. in eo quod i scripturis intelligis caritas patz. in eo qd nō intelligis caritas latet. Et sequit ibidez. Ille igr tenet z quod patet z qd latet in diuinis sermonibus qui caritatē seruat in moribus. P. i. de doctrina xpiana ait aug. Omniū igr que pdicta sunt ex quo de rebus tractauimus hec summa ē vt intelligat legis omniū qz diuinaz scripturarū plenitudo. et finis esse dilectio rei qua fruendū est. z rei que nobis eā re frui pōt. Itē apls. i. ad Thy mo. p. ait. Finis pcepti est charitas. Item summus doctor theologie dñs ihs christus Matth. xxij. ait. In his duobus mandatis totalē pendet z pphete. Et loquit de mādāris dilectionis rei z pximi. qz zc. Contra taz dictā veritatē multi multipliciter arguūt. alii qui directe. alii qui indirecte. Directe sic. Si dilectio eēt finis theologie. vl esset finis intrinsecus vel extrinsecus. Nō intrinsecus. qz finis intrinsecus cuiuslibet habitus ē opatio elicita fm illū habitū. sed actus dilectiois nō elicita a theologia sed ab habitu caritatis. Nec extrinsecus. qz a fine extrinsecō habitus denotatur sicut scia medicine dicit sanatiua a sanitate. sed theologia vt ipsi pbant nō denotatur ab amore. qz sic se habet actus ad actū sicut obiectū ad obiectū. sed obiectū vnipotētie nō denotatur obiectū alteri potētie nisi p accidēs. sicut albū dicit dulce p accidēs. qz nec actus

Contra

Prologus

vnus potentie denominabit actū. nec p cōse
quens habitū alterius potētie. cū igit dilectō
sit volūtatis. theologia autē ipsius intellect⁹
2 g̃ rē. P̃ habitū specie differentiū nec pōt
esse vnus finis p̃prius r̃ p̃ se. q̃uis eorūz pos
sit esse vnus finis p̃munis. sed theologia r̃ ca
ritas specie differūt. ergo dilectio cū sit p̃pri⁹
finis caritatis nō potest eē p̃prius theologie
3 P̃ finis cōis ois scie nō est p̃prius theolo
gie. sed dilectio est finis omnis scientie tā spe
culatiue q̃s p̃actice. De speculatiuis patet. qz
finis speculatiue ē felicitas. vt r̃ ducit. r̃. ethi
cor. que quidē felicitas cōsistit nō solū in spe
culatiue. sed etiā in delectatione. r̃ p̃ p̃leq̃ns
in amore r̃ dilectōe. Juxta qd̃ dicit eodē. iij.
Dabet aut̃ p̃hia amirabiles delectatiōes sin
ceritate. firmitate r̃ puritate. sed delectatio vi
det̃ esse finis cuiuslibet op̃atiōis quā p̃lequit̃.
De p̃actice s̃lt̃ p̃z. qz tota scia moral̃ ad hūc
finē videt̃ ordinari vt affectus hominis debite
dirigat̃. r̃ vnūquodqz rōnabiliter apperatur
Omnis aut̃ appetitus amor quidā est. sic ait
Aug. xiiij. de ciui. dei. ergo r̃ p̃actica ordinat̃
4 ad amorem. P̃ impossibile est p̃priū finēz
alicuius habitus inesse nō habenti talē habi
tum. impossibile. n. est q̃ aliquis sit felix qui
caret virtute. s̃z multi habet caritatē r̃ dilecti
5 onē carētes habitu theologie. g̃ rē. P̃ nul
lus habitus p̃fecte pōt alicui inesse q̃ caret p̃
prio sine illius habitus. sed aliq̃s carens dile
ctiōne possit scire theologia viatoris r̃ nō mi
nus p̃fecte q̃s etiā vnus qui habet habitū ca
6 ritatis. g̃ rē. P̃ p̃prius finis vnus cuiusqz
habit⁹ ē p̃pri⁹ ac⁹ elicit⁹ fm̃ illū habitū. s̃z ha
bit⁹ theologie nō elicit actum dilectōis. g̃ rē.
maior p̃z p̃ mētatorē. ix. meth. vbi sic ait. en
tia p̃ueniūt in h̃ q̃ p̃plemētū r̃ p̃fectō cuiusli
bet h̃it⁹ r̃ potētie p̃sistit i actu p̃prio tāq̃ i sine
r̃ idē mētator. ij. celi r̃ mōi ait. q̃ omē habēs
7 actionē agit p̃pter suam actionē. P̃ si dile
ctio esset finis theologie. deus nō eēt s̃biectus
in ea sub rōne deitatis. p̃ns est falsum. g̃ ãns.
p̃ntia p̃z. qz cū rō s̃biecti sumat̃ in ordine ad
finē. si dilectio esset finis theologie. tūc ei⁹ sub
iectus nō possit esse deus vt deus. sed deus vt
dilectus vel diligibilis. modus. n. considerā
di s̃biectū non excedit p̃priū finem. falsita
tem p̃sequētis p̃bant multis ratiōibz quas
obmitto. qz sup̃ius eas adduxi cum tractau
de s̃biecto istius sciētie. Sed illa nō ifrin
gunt sup̃radictā veritatē. qz id quo potissime
r̃ p̃fectissime attingit̃ obiectū cuiuscunqz ha
bitus. videt̃ esse finis sui⁹ p̃ se r̃ p̃prius. s̃z di

lectione obiectū theologie attingit̃ potissime
r̃ p̃fectissime. g̃ rē. Maior p̃z. qz in hoc stare
videt̃ p̃fectio finalis cuiuslibet habit⁹. q̃ suū
obiectū p̃fectissime attingat̃. Propter h̃. n. spe
culatio ē finis speculatiue scie. qz speculabile vt
speculabile qd̃ ē suū p̃priū s̃biectū potissime
attingit̃ ipa speculatiōe. S̃z minore intēdo p̃
bare i p̃ma di. p̃mi libri. r̃ circa finē q̃rti libri
igit ad p̃ns ipsā subpono. Ad p̃mū igit di
cendū q̃ ē finis extrinsec⁹. Ad p̃batōem dico
q̃ nō solū denotat̃ habit⁹ ab actu quem elicit:
sed etiā ab actu ad quem p̃ se ordinat̃. Et iō
nō est simile de obiecto ad obiectū sicut de ha
bitu ad habitū. nisi accipiant̃ talia obiecta q̃
rum vnū p̃ se ordinat̃ ad aliud. nūc autē licet
theologia actum amoris nō eliciat p̃ se. tamē
intendit amorem. r̃ p̃ se in ipsū ordinat̃. Ad
secundū dicendū q̃ duplex est modus ip̃i⁹
finis. qz vno mō dicit̃ finis quo. r̃ ille ē intrin
secus. r̃ illo modo finis habitus est actus ab
eo immediate elicitus. Alio modo dicit̃ finis
cuius. r̃ ille ē extrinsecus. puta id gratia cui⁹
agens agit. siue id quod p̃ actionē suā agens
p̃lequit̃ p̃ponit. Ad maiorē g̃ dicendū q̃ vera
est loquēdo de sine fm̃ eundē modū finis. s̃z
fm̃ aliū r̃ aliū modū nihil repugnat̃ q̃ñ idēz
possit esse finis p̃prius habitū specie differē
tiū. r̃ sic est in p̃posito. qz idē actus dilectōis
qui est finis caritatis quo r̃ intrinsecus. est fi
nis theologie cui⁹ r̃ extrinsec⁹. Hanc disticti
onē finis quo r̃ cui⁹ possimus colligere ex di
ctis Aristo. in. iij. de ania. r̃. ij. phicoz. Ad
terciū dicendū ad maiorē. q̃ idē eodē mō sum
ptū nō potest esse cōis finis omnis scie r̃ p̃pri
us vnus. r̃ sub hoc sensu minor possit nega
ri. n̄ p̃pter p̃batiōes est aduertēdū q̃ delecta
tio p̃lequit̃ cognitiōnē ē duplex. Una q̃ cog
noscens aliquā rē delectat̃ in ipsa cognitiōe.
sicut cognoscens triangulū delectat̃ in cogni
tione trianguli. Alia qua delectat̃ in re ipsa co
gnita fm̃ se. r̃ nō solū ratione cognitiōis. Pri
ma delectatio nō habet rōnem finis nisi inq̃
tum sibi adiungit̃ scda. sed scda q̃nqz h̃z rōez
finis etiā respectu speculatiōis. p̃pter hoc em̃
q̃nqz speculamur. qz in ipsa re speculata dele
ctamur. Igit̃ p̃ma nō denotiat̃ sciaz. nec tra
hit ipsam extra genus speculatiōis. S̃z scda
cū sit finis scie pōt sciam denotare. Prima
pōt repiri in omi cognitiōe q̃ntūlibet specula
tiua. sed scda p̃ncipal̃ r̃ p̃ se i sola theologia.
Et eodē mō q̃ ad h̃ dicendū ē de dilectōe sicut
de delectatiōe. Et cū addit̃ de felicitate. dico q̃
felicitas speculans vt speculās est cōsistit in

Solutio.
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Contrasta

Questio III

ipsa speculatione magis proprie in re speculata...

Ad secundam probationem potest dici quod moralis philosophia...

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio

Ad 4 et 5

Ad 6

Ad 7

Contra in directe sic

etis aliquorum arguit contra predictam veritatem in directe sic...

Primo sic. Sicut se habet prudentia in moralibus...

Contra ista

Prologus

realiter differunt. quorum unus realiter potest esse altero
non existeret. sed multi nescientes theologiam veram
2 habent fidem. g° r° . Aliud est habere fides
aliud est reddere rationem de fide. sed habitu the-
ologico reddimus rationem de fide. quod ut dicitur
3 i. Petri. iij. Omni poscenti debemus reddere
rationem de ea quae in nobis est fide. p° habitus
qui respiciunt idem obiectum sub alia tamen ratione for-
mali differunt realiter. sed fides et theologiam sunt
hominum. g° r° . Maior nota est. pro minore. quia
4 secundum omnes deus est subiectum fidei sub ratione prime ve-
ritatis. sed in theologiam subiectum sub ratione veri-
diligibilis. ut superius est probatum. p° illi ha-
bitus differunt realiter qui ex sua ratione forma-
li habent alium vel alium modum tendendi in sua
se considerata. sed fides et theologiam sunt hominum.
quia per fidem intendimus in quodlibet credi-
bilibi sive in quodlibet articulo per se. ita quod non
5 resolvimus unum mediante alio in primam veritatem.
sed per theologiam unam veritatem etiam sillogistice
deducimus mediante alia. p° illi habitus realiter
differunt qui habent modos generationis formaliter
diversos. scilicet theologiam et fides sunt hominum. g° r° .
Maior pars per comparationem. scilicet. meth. minor est no-
ta. quod fides vera cum sit spiritus infusa non poterit
haberi nisi per dei influentiam spiritalem. theologiam autem super
posita fide potest haberi per doctrinam et humanam inquisi-
tionem assistere sola dei influentia generali. p° pro-
pter hec igitur motiva nego animus superius intro-
ductum. Ad primam igitur probationem dicendum ad maio-
rem similitudinem fidei ad prudentiam in his attendi.
quod sicut in moralibus propter ipsam prudentiam anne-
tam spiritibus practice dirigentem in agibilibus
est dare habitum libri ethicorum quod scientificiter tra-
ditur noticiam agibilibus. sic in supernaturalibus propter
fidem connexam caritati inclinante ad assentien-
dum his quae credere debemus dare habitum theo-
logie quod scientificiter vel quasi scientificiter tradit noticiam
animus eorum quae credenda sunt. vel saltem eorum quae ex cre-
dendis sillogistice deducuntur. cum igitur scientia libri ethi-
corum sit habitus distinctus a prudentia. pars quod ratio
magis arguit oppositum quam propositum. Ad secundam
partem superius in questione. quod theologiam proprie
potest dici sapientiam et scientiam aliquo modo. Ad pro-
bationem dico quod philosophus non intendit per hoc dicere
quod sapientiam sit intellectus vel scientiam realiter. scilicet
quod habeat aliquam similitudinem cum utroque. et talis
aliqualis similitudo etiam in theologiam respectu in-
tellectus et scientie dicitur facili potest reperiri. coicatur. n.
cum intellectu in eo quod considerat primam principia.
et cum scientia in eo quod ex principijs deducit sillogi-
stice suas conclusiones. Ad tertium dicendum
quod minor est falsa. Ad probationem dico quod obsecu-

ritas non est de ratione formali fidei. sicut declara-
tum est superius. in questione. Et miro quod tot doctorum
fundat se in illa ratione. cum ipsi negare non pos-
sint quin lumen fidei sit aliqua participatio lu-
cis spiritualis. Sicut igitur tenebra corporalis nulla-
tenus esse potest de formali ratione lucis corpora-
lis quatenus remittit. dum tamen naturam lucis vel
luminis in se habeat. sic illud enigma vel tene-
bra spiritualis non poterit esse de ratione formali fi-
dei. cum ipsa fides vel essentialiter sit lumen vel ne-
cessario sit annexa lumen. Et eodem modo tale eni-
gma non est de ratione theologice. quod sicut impos-
sibile est aliquam formam absolutam advenire ma-
terie quoniam sibi tribuat aliquam actualitatem. cum omnis
talis forma sit quedam participatio primi actus.
sic impossibile est aliquem habitum veridicum in esse
nostro intellectui quoniam sibi tribuat aliquam noticiam.
cum sit quedam participatio prime veritatis. et con-
sequens obscuritas sive tenebra de sua forma-
li ratione esse non potest. cum igitur tam fides quam the-
ologia sit habitus intellectualis et veridicus. g° r° .

Ad quartum dicendum quod fides cum sit spiritus a
deo supernaturaliter infusa potest dignitate ha-
bitus theologice et obsequii acquiri. Ad probationem
dico quod non propter hunc iterum ad ignobilius. quia non
iterum de fide ad theologiam. ita quod fides potest datur
cum theologiam acquiri. Sicut igitur aut philosophus. i.
ethicorum quod felicitas ut distinguitur alijs bo-
nis est maxime eligibilis. unita tamen cum pru-
dentia eligibilior efficitur. Sic licet fides ut con-
distinguit theologiam sit nobilior. sumpta tamen
simul cum theologiam non ignobilior sed digni-
or efficitur. Ad quintum dicendum quod ad hunc the-
ologia scripta est ut fides contra impios defendatur
et in bonis hominibus nutriatur. idcirco dixit
Iohannes. Nec autem scripta sunt ut credatis etc.

Alii sicut indirecte arguunt contra conclusionem pre-
libatam. probantes quod cognitio dei sit finis theo-
logie. quia idem est finis principiorum alicuius sci-
entiae et finis ipsius scientie. sed articuloz fidei
qui sunt principia theologice cognitio dei est fi-
nis. g° . Maior patet. quod principia implicite to-
tum id sunt quod scia est explicite. p° secundum philosophum
in ij. physicorum non quodlibet ultimum sed ultimum
quod est optimum habet rationem finis. sed cog-
nitio dei est nobilissimus actus anie rationa-
lis interius in theologiam. g° r° . p° vita activa
placida est nobilior quam vita activa. g° speculativa
est nobilior quam operaria. et pars est finis theolo-
gie. p° propter finis sapientie est speculativa.
ut patet. i. et vi. meth. et x. ethicorum. scilicet the-
ologia est sapientia proprie dicta. g° p° aliqui co-
rum dicunt quod non cognitio veritatis sed cognitio patrie

Ad 4

Ad 5

Thomas

est finis theologie. Quia dicitur Matth. v. Beati mundo corde. quoniam ipsi deum videbunt. **¶** In habitibus ordinatis supremus finis debet esse superioris habitus. sed supremus finis omnium artium et habituum est eterna beatitudo que principaliter consistit in visione dei. et habitus theologie est supremus omnium habituum. ergo etc. **¶** Idem est subiectum scientie ut imperfecte cognitum. et finis scientie ut perfecte cognitum. ergo perfecta dei cognitio erit finis theologie. quia in theologia viatoris deus imperfecte cognitus est subiectum. **¶** Augustinus dicit in sermone de Jacob et Esau. quod tota operatio nostra in hac vita est. quod serenetur oculi mentis ut videatur deus. ad hoc sacra mysteria celebrantur. ad hoc sermo dei predicatur. et breuiter omne quod fit in sacra theologia Augustinus videtur velle quod fit propter videre deum. Sed nec illa concluditur. quia id inter omnia homini possibilis tam in via quam in patria habet rationem optimam. et per consequens rationem finis. in quo principaliter consistit meritum in via et premium in patria. dilectio dei est huiusmodi. ergo etc. Maior pars pro merito primo de merito. quia in illo consistit principaliter ratio meriti quod sic se habet quod quocumque alio posito vel remoto ipso solo posito in ipso solo meremur. sed dilectio dei sine caritate est huiusmodi. quia sine caritate omnis alia virtus est mortua et informis. ipsa autem sola de se non potest esse informis. igitur nulla virtus sine caritate potest esse meritoria. sola autem caritas seipsa est meritoria. De primo etiam patebit infra dist. 1. de materia fruitionis. **Ad primum igitur dicendum** ad maiorem quod licet id quod est finis principiorum possit esse finis scientie mediatus et remotus. non tamen immediatus et propinquus. nec etiam minor est vera. quia etiam per ipsas articulos fidei noticiam intendimus dei dilectionem sine qua et fides mortua est et informis. **Ad secundum dicendum** quod minor est falsa. sicut pars per iam dicta et etiam magis adhuc inferius declarabitur. **Ad tertium dicendum** quod non plus concluditur quam quod speculativa est nobilior quam practica. sed quod quicquid meritorie dignitatis est in vita preteritum quam in activa hoc totum pertinet eis prout ordinantur ad affectivam. sic etiam speculatio et actio ordinantur finaliter ad dilectionem dei. id nihil concluditur hic in nos. **Ad quartum dicendum** quod licet maior sit vera loquendo de sapientia philosophica siue sapientia naturaliter inuenta. tamen non est vera loquendo de sapientia theologica. Vel dicendum quod cum sapientia dicatur quasi sapientia scientia. ideo quousque speculationem intendat. principaliter tamen videtur intendere dilectionem secundum quod mentalis sapientia

et delectatio principaliter et magis proprie summa scilicet ex dilectione quam ex speculatione. **Ad quoniam** tertium et secundum dicendum est quod visio patrie est finis remotus theologie nostre. sed hic querimus de fine proprio et immediato a quo scientia denominatur quia a fine remoto non capit propria denominatio. Etiam assumitur falsum. quia siue in via siue in patria dilectio est nobilior speculatione. et etiam ipsa beatitudo patrie magis consistit in dilectione quam in speculatione. Et per idem per ad septimum **Ad octauum dicendum** quod Augustinus per oculum intelligit intentionem nostram. Unde etiam in sermone domini in monte tractans illud Matth. vi. Si oculus tuus simplex fuerit totum corpus tuum lucidum erit. beatus Augustinus dicit quod per oculum intelligere debemus mentis nostre intentionem. talis autem intentio maxime mundatur et serenatur per dei dilectionem multo magis quam per speculationem. **¶** Augustinus etiam secundum Augustinus videtur esse per nos. **¶** Item sunt indirecte arguentes in predictam conclusionem quod praxis siue operatio sit finis theologie. quia saluator dixit. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Sed observantia mandatorum consistit in operibus moralibus. **¶** Illa scientia praxim habet per fine cuius communes animi conceptiones quasi omnes sunt morales. theologia est huiusmodi etc. **¶** Maior pars minor probatur. quia ille sunt coes animi conceptiones quibus peccat theologia. deus est bonus. deus est diligendus. declinandum est malo. bonum est faciendum. et similia. **¶** Scientia quod in maiori sua parte determinat de moralibus illa habet praxim per fine. theologia est huiusmodi. quia quasi vndique tractat de informatione morum. **¶** Et si dicatur istis quod illa non intendunt in theologia propter se. sed solum ut nos ordinant in dei dilectionem. tunc ipsi concedunt hanc conclusionem sed addunt quod dilectio sit vere praxis. et id ad huc ipsis videtur quod habeat intentionem suam. **¶** Quod autem omnis dilectio vere sit praxis ipsi probant multipliciter. **¶** Primo sic. diffinendo praxim sic. **¶** Praxis est operatio alterius potest ab intellectu naturali posterior intellectus et nata propter elicere refectionem ad hoc ut sit recta. sed omnes partes istius diffinitionis conveniunt dilectioni dei. ergo est vera praxis. **¶** Si dilectio ultimi finis non esset vera praxis. sequitur quod aliqua operatio esset in potestate hominis que nec esset praxis nec speculatio. quod est inconveniens. **¶** Per omnes actus voluntatis est praxis proprie dicta. sed dilectio dei est actus voluntatis. ergo etc. **¶** Et addunt istis quod tamen actus elicitus a voluntate est praxis. quia etiam actus impetus a voluntate. si cut sunt actus eliciti ab alijs potentijs. aliter tamen

Ad 5 76

Ad 7 Ad 8

Scotus.

Contra thomam.

Solutio Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Prologus

*Contra sco-
tum.*

z aliter. qz actus elicetus a voluntate sicut est
 Diligere z velle e praxis primo z p se. sed actus
 impatus sedario z ex consequenti Sed illud
 no valet. qz ille actus qui no est electio nec se-
 quitur ad electionem no est praxis. dilectio dei e
 hmoi. ergo zc. Maior pars p comitator. vi.
 ethicoz. z i. ethicoz ait qz praxis e opatio fm
 electione. Minor pars pbo. qz voluntas e ipsius
 finis. electio aut eoz que sunt ad fines. Item
 electio est conclusio consilij. sed consilium tuum est
 de contingentibus z de his que sunt ad finem.
 vt pz. iij. z vi. ethicoz. Lu igit dilectio dei te
 dat immediate in vltimu finem. sequit necessaria
 no qz dilectio dei no sit electio. nec psequens
 erit praxis. P. si aliquid non opabile a no-
 bis esset praxis. tunc tolleretur distinctio inter
 practicū z speculatiuū. sed dilectio dei merito-
 ria de qua semp hic loquimur no est operabi-
 lis a nobis. ergo zc. Maior pars. quia practi-
 cū habitus qui dicitur a praxi in hoc fm omnes di-
 stinguunt a speculatiu. qz practicus e de opa-
 bili a nobis. cū sit factiuus sui subiecti. specula-
 tiuus aut e de no opabili a nobis cū suū sub-
 iectū p supponat. Minor pars pbo. qz dilectio e
 virtus a deo infusa. i. caritas. q si a nobis eēt ex
 puris naturalibus saluari possemus. qd e hereti-
 cū. Propter qd ad Th. ij. ait aplos. Non ex
 opibus iusticie q fecim nos s; fm mias suā sal-
 uos nos fecit. P. tripliciter dicitur q ille actus no
 est praxis qui no est in potestate nra. sed dilectio
 dei meritoria no e in potestate nra. sicut. redu-
 citur error pelagij. P. ille actus no est praxis
 cuius directio no cadit sub facultate humani
 intellectus. sed dilectio dei est hmoi. ergo zc.
 Maior pars ex praxis diffinitioe. pbo minorē.
 qz dilectio ad sui directōz requirit directiuū sup-
 naturale. iuxta illud apli ad Ro. viij. qui spū dei
 agūt hi filij dei sūt. Ad p̄mū igit de p̄mū di-
 cedū q diffinitio illa e insufficientis. qz obmittit
 id qd principaliter spectat ad rōez p̄ris. i. e. circa
 opabile a nobis siue eē in potestate nra. minor etiā
 e falsa. qz no sufficit p̄formitas nre rōis ad di-
 rectōz huiusmodi sup̄naturalis actus. Ad scdōz nego-
 p̄ntiā. qz dilectio de qua loqmur no e in potestate
 nra. Etiā ipm psequens no e in conueniens ac-
 cipiendo opationē large p omi actu elicito ab
 ipso hoie. Ad terciūz nego maiorē. z id qd
 addit sicut e falsū. qz nec ois actus a voluntate el-
 icitus e praxis. sic patuit de dilectioe dei. nec ois
 actus p voluntate impatus poterit eē praxis
 qz actus speculatiuus ipsius intellectus cuius
 sit a voluntate impatus eēt praxis. qd tu met
 negas in tuo scripto.

Solutio.

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Quantum ad terciū

Articul⁹ 3

um articuli. vtz sacre scripture scia pprie dica-
 tur affectiua. Dicēdū q cū i pmo articulo p-
 batū sit sciam debere a fine denominari. z i scdo
 sit oñsum finē theologie eē dei dilectionē siue
 affectionē. sequit ex his necio q theologia di-
 cat pprie dilectiua siue affectiua P nobilif
 sima scia a nobilissimo fine dōz denominari. sed
 theologia e scia nobilissima. z caritas siue di-
 lectio e finis nobilissimus. g dōz dicit affectiua
 siue dilectiua. Maior pars ex pcedētibz. minor
 aut qz ad ambas suas ptes pz. e. n. theolo-
 gia nobilissima scia. cū ipsa pprie sit sapia. si-
 nis etiā nobilissim⁹ e dei dilectio. qz dicit aug-
 xv. de tr. q nullū donū dei illo. i. dilectioe dei
 e excellētius. P habitus cuius p̄p̄ finis
 no pōt reduci ad speculationē. nec ad praxim
 necio p̄tinet terciū genus. qz nec pōt dici pra-
 ctic⁹ nec speculatiu⁹. sed theologia e hmoi. g
 zc. maior pars. pbo minorē. qz dilectio dei q e fi-
 nis theologie nec pōt reduci ad speculationē cū
 sit nobilior speculatione. nec ad praxim cū ei⁹ ob-
 iectū n sit opabile a nob. cū igit dignū sit a fi-
 ne oia denominari. vt dicit. ij. de aia. sequit q dicat
 affectiua. Sed illud a qbusdā improbat
 sic. Sicut se hnt habitus scientifici naturalis acq-
 sitioni ad dilectōz naturalē. sic se hnt scia theolo-
 gie ad dilectionē sup̄naturalē. s; null⁹ habitus
 scientific⁹ naturalis acq̄sit⁹ ordinat⁹ ad dilectōz
 naturalē nec denominat⁹ ab ea. g nec theologia de-
 nominanda e a sup̄naturalis dilectioe. P omnis
 scia vel e sui gra z sic e speculatiua. vel non est
 sui gra. z sic e practica. g no dabit⁹ id terciū ge-
 nus sciarū P fm Auzennā. i. metha. siue.
 scia speculatiua e de no opabili a nobis. sed p-
 ctica e de opabili a nobis. cū aut omne ens aut
 sit opabile a nobis aut no sit opabile a nob.
 ois scia erit speculatiua aut practica. P phi
 ussi ciet er distincterūt scias. z tñ nūq; fecerūt
 mētionē de aliq; scia affectiua. P omnis scia
 vel attingit suū obiectū p actū q p̄sistit i sola
 cognitioe veritatis. vel p actū q p̄sistit i exerci-
 tio externo zis opis. Si pmo mō tūc e specula-
 tiua. si scdo mō tūc e practica. P finis the-
 ologie aut e sola cognitio veritatis circa caritatē
 seu affectōez. aut e cognitio docēs qliter cari-
 tas pōt hri in nobis Primo mō e mere specu-
 latiua. scdo mō est mere p̄ctica Sz illa no
 refellūt p̄dictā veritatē. Nā cū fm factos do-
 ctōzes finalis intētio theologie sit nos iun-
 gere z vnire. igit ab illo tanq; a pro-
 prio sine debet denominari mediante quo nobis

Opi. 3ua

1

2

3

4

5

6

*Contra illā
opinionē.*

Questio III

lissime et intime deo coniungimur et unimur. h aut est caritas sine dilectio. qz quis cognitio ne deo assumilemur. iuxta illud. i. Joh. iij. si liq dei sumus. et nodum apparuit qd erimus. Scm aut qm cu apparuerit filies ei erim. qz videbimus eum hicuti est. caritate et amo re. si fortis fuerit gratiose transformamur in deuz. iuxta illud Dion. de diuis no. Amoz si fortis fuerit extasi in facies transformat ama tem in amatu. Et eandem sententiam ponit Aug. i suis soliloquijs. et Dugo in libro de arra ipso se. Ad primu igit dicendu q similitudo q p tendit in maiori ppositioe negada e. qz amor naturalis de quo locuti fuerunt phi e amor q diligit creatura. hic aut no est tante dignita tis q ab ipso scia denotet. Ad cuius intelligen tia sciendu q sicut p. iij. de aia. qzuis in intel ligedo sit motus rez ad aiam. in amando m ecountero est motus anie ad res amatas. Res igit qzuis viles sint. tam e quodammodo digni ficant et in esse spuali constituunt du intellu gunt. Sed anima qzuis sit nobilis du crea turat. ppter creatura diligit ppter transformati one amantis in amatu vplim u no dignifi cat. sed magis vilificat. et locu ab oppositis cum deo p omnib diligit et primu ppter ce um miro mo nobilitat. igit qzuis natural di lectio creature no sit tante bonitat aut digni tatis q ab habitu scientifico humanitus ac quisito finaliter intendat. dilectio tn rei pro pter sui eximiam dignitate p se finaliter inte dit. et pseques a tali dilectione scia denotat.

Ad 2 Ad scdm dicendu q phis qui ponit illaz distinctione no cognouit quo ad itra ali que nobilitate actum qz ipaz speculatoz. et quo ad extra qz virtuosam opatione. igit talis distir ctio sibi sufficiens videbat. sed nos qui ponimus rei dilectione merito uia in via tpmiato ria i patria nobilitate ee oi speculatoe ac vtuo sa opatione. dicem sciam q dilectioz talis p se tncipalr intedit ab ipsa denominari. Et p id e pz ad tercium et ad quartu. Ad qntu dicen du q diuisio illa e insufficientis. qz sacra theolo gia no attingit suu obiectu p sola cognitioez. nec p practice directioz. sz pncipalr et nobilit sine attingit ipm p supna dilectioz. Ad. vi. di cedu q illa diuisio silt e insufficientis. qz finis the ologie nec e cognos vitas. sz e ipa caritas.

Ad 3 et 4 Ad 5

Ad 6

Articls 4

3 quo ad quartu

qois articulu e aduertedu. q qzuis p dictaz ditate sint mlte doctoz opiniones. sumarie tn ad tres generales modos potert reduci. Qz q

da dicunt q theologia simplr sit speculatiua. q da q simplr sit pctica. q da q sit silt pctica et spe clatiua. et isti sut triplici. Qz qda eoz dicunt q sit fm qd speculatiua et simplr pctica. qda q sit fm qd practica et simplr speculatiua. qda q sit simplr pctica et simplr speculatiua. Ponat igit motiua illaz opionu et soluat qz breui potero Primi arguit sic. Scia e finis p se tnci pal e cognitio dei illa e simplr speculatiua. theo logia e hmoi. g. zc. maior. p. iij. meth. vbi dr. theozice finis e vitas. practice no op. minor p. iij. p oes illas roes positas i. ij. arti. qbz pbat q speculatio e finis theologie. P nobilissi ma scia dz e speculatiua. theologia e nobilissi ma. g. zc. pbat maior. qz ex nobilitate qua spe clatiu hz respectu practici pbat. vi. eth. q sa pia e nobilior et qz prudentia Un em e. ibide dic. melior pctice aie sapia e qz prudentia. si q de speculatiu intellect hie e sapia. prudentia at p ctici. melior e at speculatiu practico qu eadmo du speculato melior e practi P theologia nra assilat theologie dei et hroz. sz illa e speculatiua g. zc. P hic vere hns ronem sapie e vere et simplr speculatiu. theologia e vere sapia. g. zc.

P scia d no opabili a nob e simplr speculati ua. theologia e hmoi. g. zc. Sz illa no solu dit. qz speculatio sciaz no denotat. cu ipsa or dinct in vltiore sine p se et p pue intctu a sci entia. sz speculatio theologie e hmoi. g. zc. ma ior et minor reclarata sut supi. Ad pmu igit dicendu q minor no e vera. Ad scd dicendu q maior e falsa. qz affectiua e nobilior specula tiua. Ad pbatioez dicendu q phi n coguerut aliqua dilectioz q e nobilior speculatiue. et q ecfinis p se ipi speculatois. si. n. phi talis di lectioz coguisset et posuisset. necio habuissent ponere sciaz affectiua. c. p se finis fuisset tal di lectio. qz speculatoz illi scie ordiaisset ad hmoi dilectioz. Ad tercium ddm q theologia prie pot dr amatiua vl fruitiua qz speculatiua.

Ad e intellectu sciendu q qzuis theologia taz vie qz patrie possit denotari ab amore et carita te et dilectioe. tn theologia vie pprie nomi at ab affectoe. et theologia patrie pprie a fruitio ne. qz affectio dicit amore impfectu existente in desiderio cu quadam mobilitate et instabili tate. et inde pprie theologia viatoris q e imp fecta dz affectiua. Sed fruitio dicit amorem pfectu cu stabilitate et quiete. sicut patebit in fra. g. ab ea denominada est theologia patrie que simplr e pfecta. qz sicut theologia vie or dinat ad dilectione vie sicut ad sine. primuz et immediatu. et pseques ab ipsa denominat.

Opinio q theologia simplr sit speculatiua

2

3

4

Extra illa opi.

Solutio. Ad 1 Ad 2

Ad 3

Prologus

sic theologia patrie ad dilectionem patrie tan-
q̄ ad finem proprium et immediatum ordinatur. et per
consequens cum talis dilectio vel sit ipsa fruitio
vel in fruitioe per se et principaliter includatur.
ergo merito dicitur fruitio. caritas autem et amor si-
ue dilectio. quod secundum propriam suam significatio-
nem sunt perfecte et imperfecte. ideo possunt denotare tan-

Ad 4

theologiam patrie quam theologiae vie Ad quatuor
dicendum quod maior est vera sapientia consistit in spe-
culatoe tanquam in fine per se et principaliter intento. et
in ulteriores hinc non reducto. sic autem non contingit in

Ad 5

nostra theologia. ergo etc. Ad quatuor dicendum
quod scientia que est de non operabili est speculativa. si est
speculatio non ordinatur in alius finem per se et im-
mediate intentum in tali scientia. speculatio autem
theologie ut patuit ordinatur ad dilectionem.

Scotus.
D. theo-
gia sit sim-
pliciter practi-
ca.

Alij dicunt quod sit simpliciter practica. quia illa scientia est
practica cuius proprius finis est praxis. theologia est
hominum. ergo minor probatur rationibus quibus superius ostende-
batur quod praxis siue operatio sit finis theologie.

Per fides est habitus practice. theologia funda-
tur in fide. ergo est practica. probatur maior. quod habi-
tus fidei non solum finaliter est ad hoc ut creden-
da credamus. sed ut credita diligamus. cum ergo dile-
ctio sit praxis ut superius fuit probatum. ergo.

Per quocumque actu possibile est voluntate nostra er-
rare. necessario est notitia practica ipsam volun-
tatem dirigens ne erret. sed in diligendo ultimus
finis possumus errare. quod potest aliquis vti fruendis
et frui utendis. ergo theologia que in hominibus dirigit
erit practica.

Aureolus

Alij concordantes cum istis in conclusio-
ne principali. scilicet quod theologia sit practica. ad-
dunt quod iam dictum doctorum quod ipse non bene ponat
quod solum ille habitus intellectualis sit practicus
qui dirigit actum alterius potentie ab intelle-
ctu. quod ut dicunt logica et rethorica et uniuersaliter
omnes habitus intellectuales qui dirigunt
aliquos actus elictos ab alijs habitibus in in-
tellectu existentibus sunt proprie habitus practi-

ci. Et hoc primo probant de rethorica. quia
omnis habitus habens rationem actiuam est pra-
cticus. rethorica est hominum. ergo etc. probatur minor
quod philosophi. i. ethicoz dicit rethoricam esse quandam
virtute. et mitorator ibidem vocat eam potentiam et
facultatem quandam. Et idem dicendum est de logica.

cum rethorica sit assecutiva dyalerice. ut patet
in rethoricoz Per habitus qui habet respectum
conformitatis. prioritatis. actiuitatis et dire-
ctiui non est speculatiuus sed practice. logica
est hominum. ergo etc. probatio assumptae. quod regulat
et dirigit alias scientias. et est prior eis. cum va-
num sit simul querere scientiam et modum sciendi.

ergo. in metaphisice. Per habitus non solum ha-

bens pro fine actum quem elicit. sed etiam actum
alterius habitus quem dirigit est practicus. scilicet
logica est hominum. ergo etc. Maior patet. quia scientia spe-
culatiua est gratia sui. ut patet in metha. sed ille ha-
bitus non est gratia sui sed gratia illius actus quem
dirigit. Minor etiam patet. quia logica est gratia actuum
aliarum scientiarum quos dirigit. Per ille habitus qui
extendit se ultra actum proprium quem elicit est
practicus. quia ratio practica in extensione consi-
stet. in ipso illud. in. de anima. In relectus exten-
sione sit practicus. sed logica est hominum. ergo etc.

Per nulla ars diuiditur in docente et in utente
nisi sit practica. quia utendo dicitur practicare.
logica sic diuiditur. quia quedam est logica docens
quedam utens. ergo etc. Per habitus qui facit
suum obiectum est practicus. sed logica et retho-
rica sunt hominum. ergo. Maior patet. pro minore
quia logica facit propter et syllogismum. et rethorica
propter persuasivam que subijciunt in eis. Et per
his ut dicitur potest colligi regula generalis. scilicet quod
omnis habitus est vere et pure practicus que non
solum habet pro fine actum quem elicit sed etiam
actum quem dirigit ubique vel in quacumque
potentia sit ille actus ab eo directus. Item

4

5

6

Fractio de
mayronia

sunt alij sequaces predictorum qui ponunt hic quatuor
conclusiones. Prima est quod theologia via
toris est proprie practica. quia ipsa regulat actum
voluntatis nostre circa diuina. Item quod ipsa di-
rigit actus nostros exteriores ad cultum diuini
nisi secundum seruitutem latrice Secunda conclusio est
quod theologia quae habet sancti in patria est pra-
ctica. quia talis scientia habet prioritatem et for-
mitatem ad actum voluntatis quo tendit in ob-
iectum beatificum. cum voluntas ita diligat ipsum
sicut intellectus precognoscit esse diligendum

Tercia conclusio est quod theologia quam ha-
bet deus de necessarijs est practica. quia sicut ipse
cognoscit se esse diligendum ita se diligit. et si im-
possibile aliter se amaret. haberet actum inordi-
natum. quia difformiter rationi. unde quincif
eius appetitus circa talia regulari a ratione.

Quarta conclusio quod theologia quam habet de-
us de contingentibus puta de verbi incarnatio-
ne et similibus non est practica. quia diuinus intel-
lectus non regulat dei voluntatem circa talia.
cum enim diuinus intellectus sit regula determinatis-
sima. et voluntas in talibus sit ad opposita.
ipsa posset peccare in talibus a sua regula dei
ando. Si isti doctores in de hoc principali pro-

mo deficiunt in quod ueniunt. Nam si theologia nostra
est simpliciter practica. tunc aliquis habitus naturalis acq-
uisitus est nobilior ipsa theologia. quia est falsum etiam
fieri eos ergo et animus. quia nota est. quia ut patet

Contra sco-
tum.

Questio III

l. 2. vi. metha. habitus speculativus est nobilior practico. sed multi habitus naturaliter acquisiti sunt speculativi. g. zc. P. ipsi met ponunt q. theologia proprie dicitur sapia. sapientia autem dicitur habitus practicum est oppositum i adiecto. cum sapientia finis praxis esse non possit. vt patet. vi. 2. r. ethicoz. ergo zc. Ad pmu igit dicendum. q. minor non est vera. nec probationes eius valent. vt patuit superius. Ad scdm dicendum q. maior est falsa. dato etiam q. probatio est vera. ex h. non haberet q. fides est habitus practico sed affectivus. et eodem modo procedendum est de theologia

Solutio.

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Extra au/
solum

Solutio.

Ad 1

Ad 2

Ad terciu dicendum q. non quilibet noticia dirigens actu voluntatis ne erret est practica. sed solum illa q. dirigit actu voluntatis circa contingencia a nobis opabilia. igit illa maior vlt supra non fuit vera. Etiam licet p. theologia aliq. modo dirigamur i vltimu finis dilectioe. tñ sufficiens directiuu respectu tal' dilectiois vt est hie theologie finis est sol' deus. cu vt sic tal' dilectio sit meritoz. et p. sequens non sit in prate nra. Nec valet illud qd addunt isti alij doctores. Qm si ex hoc esset scia practica qz dirigit aliu habitum vel actu alteri habitus i eade potetia intellectiva. tuc methaphisica est maxie practica. qz ipsa dirigit r. rectificat pncipia oim aliaz sciaru. vt p. 3. iij. meth. cu tñ ipsa sit sume speculativa. vt p. 3. i. 2. vi. metha. P. intellectus purus habitus principioz esset practicus. cum ipse dirigit actu scientie respectu conclusionu. P. ois scia subalternans esset practica. cu ipsa dirigit actu scientie subalterne. cuius principioz evidentia ab ipsa videt dependere. Sed assumppta est falsissima. Na cum nihil phibeat subalternans esse speculativu. si subalternans esset practica. tunc vel subalterna esset nobilior subalternate. vel practica esset nobilior speculativa quoz vtriusq. est inconueniens. Ad pmuz igit dicendum q. minor non est vera. Ad proba non edico q. phs bn dicit q. rethorica sit que da virtus. no aut q. sit virtus actiua. sicut tu assumis in maiore. Et dato q. phs hoc diceret. pot sic intelligi. q. dicit virtus factiua. qz facit rethoricas psuasiones. Et eodem modo glossandum est cu commentatoz dicit ea esse facultatem. Ad scdm dicendum q. oia illa posita i maiore non sufficiunt ad hoc q. habitus dirigens sit practicus. nisi sic dirigit q. actus alteri habitus p. ipm directus aliquo modo sit factiuus obiecti habitus dirigentis. sed logica sic dirigit actu naturalis phie q. ille actus non facit subiectu ipsius logice. et ideo in tali directione finis iunctus non transit extra natura speculati-

tionis Ad terciu dicendum q. ro practici habitus non consistit in dirigendo quecumq. actus sed i dirigendo actu q. est factiuus subiecti ipsius habitus dirigentis. i. habitu. n. practico actus qui p. tale habitu elicit. et actus qui p. ipm dirigit sunt circa idem obiectu. qd quidem obiectu in esse constituit p. actu qui dirigit. sicut patz in morali phia. in qua tractatur de moribus humanis qui causant p. actus humanos. q. quidem actus diriguntur ex noticia moral' phie. quia ex hmoi noticia instrumur et informamur qualiter agendo bonos mores acquiramus et malos euitemus. Et idem patet de medicina respectu taliu actu quibus causat sanitas. vel quibus corpus humanu sic disponitur vt sit sanabile. quod vt sic subicit in medicina. Sic autem non est de logica. Nam logica vt docet phabet subiectu suu anqz vt vres dirigat actus ceteraz scientiaru. forte dices q. saltem talis logica vtens erit practica. Dico q. nec hoc sequit. qz si talis logica vtens esset practica. sequeretur q. omnis scientia esset practica. consequens est absurditas inaudita ergo antecedens. sequentia p. b. qz ois scientia que suu obiectu contingere non pot. nisi mediante actu habitus practici. illa n. scio est practica. sed quilibet scia attingit suu obiectu mediante actu logice vtens. et nec aliter ipm scientifice potest attingere. cu ois scia attingat suu obiectu vel diffinendo. vel enuciando. vel sillogisando vel diuidendo. vel p. aliquo actu istis silis. q. oes sue act' logice practice. g. zc. Et ad p. b. tionem i qua iste multu se fundat cu dicit q. scientia speculativa non est gra alteri. logica autem est gra alterius. Rñ. q. si appellas omnem habitum illu esse gratia alterius qui dirigit alium habitum vel actu alterius habitus. tunc methaphisica est gra alterius. qz. iij. metha. docemur q. liter p. methaphisica pncipia oim sciaz potest p. bari et roborari. g. zc. Est igit aduertendum q. directio dupl'r potest fieri. Uno modo ex indigentia habitus dirigentis. et sic spectat ad habitus practicu. qz talis habitus non potest p. actu a se immediate elicitu sufficenter attingere suu subiectu. nisi dirigit actu alteri potestie qui sit factiuus talis subiecti. et ro habitus practico elicere siue speculari est ppter dirigent. et dirigere ppter facere. ppter qd talis habitus p. p. b. dicit ee gra alteri. qz tal' habitus sic dependet a gratia eoz que dirigit. q. si illa non essent talis habitus esse non posset. Alio modo sit directio non ex indigentia habitus dirigentis sed magis ex sufficientia. et talis directio

Ad 3

Instantia

Solutio:

Prologus

nō facit habitū practicum. sed dimittit eum
maxime speculatiuū. qz talis habitus sic dici
tur grā alterius. puta gratia illius quod di
rigit qz nō non dependet a gratia directi s; ma
gis econuerso directū dependet a dirigente. et
sic est in pposito. quia logica sic dirigit alias
scientias qz ab eis non dependet. est. n. prior
eis. sed ipse dependet a logica in eo qz acci
piunt a logica huius modum procedendi. Et
hec est cā quare dicit. q. metaphice. qz in cō
ueniens ē qzrere simul scientiā z modū sciēdi.
Et hūc modū sciēdi cōmētor dicit esse lo
gicā. quā prius debemus addiscere vt in om
ni scientiā nos melius dirigamus. forte di
cet qz nullus habitus pōt esse sine suo subiecto
ergo nullus habitus pōt dirigere talē actum
qui factus ē sui subiecti. ancedēs p3. qz de sub
iecto supponimus qz est z quid ē. vt dicit. i.
posterior. z. nōtia etiā p3. qz agere p supponit
esse. g. habitus prius habet esse qz dirigit. z p
pns cū non possit hēre esse sine subiecto. sequi
tur qz actus ab habitu directus nō possit esse
cā huius subiecti. Rñ. qz subiectū alicuius ha
bitus eē pōt intelligi duplr. Uno mō fm eē
sue picularis z actualis exīte. Alio mō fm
esse eētie quod habet in pfecta z sufficiēti cō
tinentia suaz proximaz causaz. Primo mō
ancedens non est verus. qzuis scdo modo sit
ver. Sicut. n. scientia nō destruit sed manet
destructo suo subiecto qzrum ad esse sue actu
alis exīstētie. ipso tñ manēte in suaz propina
nū causaz pfecta z sufficiēti ztinentia. Sic ex
consideratione z noticia hmoi causaz pōt de
aliquo subiecto acquiri habitus sciēticus. an
qz hmoi subiectū ponat i esse fm suam actua
le exīstentiā. Si. n. Noe qui fuit pimus plā
tator vinee sufficiēter p cognouit causas vi
nee. tunc potuit in se capere pfectū habitū co
gnitiuū cuius subiectū esset vinea. nō que p
tunc eēt in sua actuali exīstētia. sed que fuisse
in causaz suaz ztinentia. qui quidē habitus
dirēxisset actū virtutis motiue ipsius Noe.
p quem actū pdictū subiectus. s. vinea fuisse
productū fm eē sue actualis exīstētie. Sic i
proposito nihil phibet habitū practicuū dir
gere talē actus quo in actuali exīstētia produ
cit eius subiectū. Ad probationē cū dicit
qz de subiecto supponit qz est. pōt dicit qz Ari
sto. loquit ibi de subiecto sciēte speculatiue. que
fm qz speculatiua nullo mō ē sui subiecti facti
ua. z nō loquit de sciā practica qz aliquo mō ē
sui subiecti factiua. Vel dicēdū qz de subiecto
supponim⁹ qz ē vel in se vel in suis causis p3

Instantia

Solutio.

pinqs et immediatis. z illa scda suppo sufficit
ad h qz de aliq re vere habeat habit⁹ sciētic⁹.
cū scire sit p cam rē inuestigare. vt dicit. i. poste
rior. Ad qrtū dicēdū qz maior nō ē vera.
nisi illa extētio cōtingat ex indigētia habit⁹ se
extēdentis. Ad qntū dicēdū qz maior nō ē
vera. qz etiā qnqz metaphica ē vtes. sicut p3
de metaphica qz ē in. i. phicoz. cū phs natu
ral in dicit hūc metaphici. pbādo pncipia
phie natural⁹ p mēdē z mellissū. Ad. vi.
dicēdū qz illa maior ē vera qn obiectū tale ē
qd reale. sed qn ē ens rōnis zstis i intellectu
nō oportet qz ex ei⁹ fabucatoe habit⁹ dicat pcti
cus. qz sicut intellect⁹ extēsiōne sit practice. vt
p3. ij. de aia. sic z habit⁹. sed hic i factōe talis
obiecti manēt infra eandē potentiā cū habi
tu fm totū suū eē nulla apparet extēsiō. Etiā
pōt dicit qz minor nō ē vera. qz respectu sillogis
mi vel enūciatōis sine respectu cuiuscūqz alte
ri⁹ ent⁹ rōnis duplex ē act⁹. Un⁹ pductiu⁹ ral
entis. z alius zsideratiu⁹ eūsdē entis. Prim⁹
natural⁹ pcedit scdm. p m⁹ aut nō ē act⁹ logice
qzuis sit act⁹ ipsius intellect⁹. sed scds. z iō lo
gica nō facit suū obiectū. s; p actū intellectus
pductiuū ipm obiectū factū p supponit. Si
cut. n. dato qz eēt scia de hitu sciētic⁹. actus
zsideratiu⁹ ist⁹ sciētiō pduceret habitū scien
tificū qz eēt suū obiectū. s; natural⁹ p suppone
ret actū pductiuū ist⁹ obiecti. s; hit⁹ sciētic⁹ i
pdicta scia zsiderati. Sic eodē mō vdm ē de
logica z rethorica z ceter⁹ habitib⁹ zsilibus.
Regula etiā eoz quā vltio adiūgūt nō est ve
ra. sicut p3 ex pdictis. De qrtuo aut pclu
sionib⁹ qz ponit ille terci⁹ doctor. tres pmas
p3 nō eē veras p pdicta. qz nec theologia via
toris nec theologia bti. nec theologia dei i spe
ctu necioz ē factiua sui obiecti. cū g ex hoc di
cat scia practica qz ē obiecti a nob opabil. vt
p3 tā p phos qz p theologos. g zc. Ad h
ipse mōdet qz cū volūto sit qdā opatio. p locū
a zūgans. ipm qd ē a nob volibile erit a no
bis opabile. z p hoc pcluditiaz dicit⁹ doctor.
qz qzuis theologia sit de sempiternis. tñ p eē
practica. qz sempiterna sūt a nob volibilia
z p nōs aliq mō opabilia. Sz illa est sim
plicissima mōio a tāto doctore p3o qz cū cō
tingētia sint a deo volibilia z opabilia. g de
hēbit sciam practica de ipsis ztingētib⁹. qd ē
z qrtā tuā pclusionē supius assignatā. Se
cūdo qz ois scia speculatiua erit pctica. cū nul
lū obiectū sit ita speculabile quin ipsuz sit vo
libile. immo si ipsum nō esset volibile nō pos
set esse speculabile. cū nihil possum⁹ stabili ter

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Contra fra
alium.

Rñ. fran.

Contra re
sponcionē.

Questio III

speculari nisi assistente nobis intentione voluntatis. **P**ro non minus coniugate se habent formalitas et forma quod operatio et operabile, sed sicut quod tu dicis in prima questione tui scripti non sequitur est formalitas ergo forma, nec sequitur sunt plures formalitates ergo plures forme, sicut non sequitur sunt plura essentialia, ergo plures essentie, quare igitur locum a coniugatis hinc tantum appreciaris et acceptas, et ibi cum refutatis. Sed in rei veritate locus a coniugationis tenet tam hic quam ibi, et ideo ibi male negatur, quous tamen per ipsum hic pensus propositus mitem concludatur. Nec valet instantia quare ibi adducit de essentia et essentiali, quod licet in diuis dicamus plura essentialia, non tamen dicimus ea essentialiter distincta sed sola ratione, et ideo non sequitur quod sint plures essentie. Sed dato quod essent plura essentialia essentialiter distincta, necessario essent plures essentie. Et igitur tu ponas plures formalitates formaliter distinctas et non sola ratione, necessario tu habes ponere plures formas. Nec tamen ut dixi ille locus hic bene applicat ad propositum, quod licet sequatur voluntio est operatio, ergo volubile est operabile, non tamen quilibet operatio et quodlibet operabile sufficiunt ad efficiendum habitum practicum, sed oportet quod tale operatio em huius operabile esse constituit sicut superius est declaratum, volubile autem de quo procedit argumentum ipsa voluntione procedit, et per omnia per ipsam in esse non constituit. Ad duo igitur motiua primae conclusionis dicendum, quod nec theologie regulano nec est directio sufficiunt ad hoc quod sit practica, quod refertur alie conclusiones ad hoc necio requirit, ut superius est declaratum. Et per idem per ad media siue motiua secunde et tercię conclusionis. Ut autem quarta conclusio sit vera, ad prius non curio determinare hoc tamen dico quod si aliqua rei cognitio debet dici practica, tunc magis videtur quod ea que est respectu contingentium sit practica quam ea que est respectu necessariorum, et magis ea que est respectu creature cum sit noticia productiua alicuius naturaliter distincti a producete, quam ea que est respectu creaturice essentie. Nec quod ad illam conclusionem valet suum motiuum, quod eundem ordinem obseruant aliquid in his ubi sola ratione differunt, que tenent in his in quibus realiter differunt sed in his in quibus intellectus realiter differt a voluntate, actus ipsi intellectus est naturaliter per se actu voluntatis, cum bonum cognitum sit obiectum nostre voluntatis, et tamen diuis nihil potest velle diuina voluntas quod intellectus saltem ratione plus non cognoscat, quous igitur diuina voluntas in producendo contingit ex sua libertate se habeat ad operatam, non tamen aliter producit quam ab eterno cognoscere

do produca disposuit, nec aliquid diuina voluntas possit producere quod intellectus non cognosceret producendum vel esse producibile. Est igitur tercius operatio, sicuti recitate in tercius istius quod in articulo prima, que ponit quod theologia sit simpliciter speculatiua et simpliciter practica, quod ille habuit quod ita perfecte tractat de speculabilibus, pura de deo et substantijs separatis sicut methaphisica, et perfectius tractat de moribus et virtutibus quam ethica, sicut est speculatiua et practica, theologia est huiusmodi, et sic. Ille habitus qui sicut est sapientia considerans rationes eternas, et scientia considerans temporalia admistranda, sicut est speculatiua et practica, sicut theologia est huiusmodi, et sic. Maior pars, quod rationes eterne sunt vere speculabiles, administratio autem temporalium est simpliciter quod practicum, minor pars per b. Augustinum, xiiij. de trinitate, c. i. Scientia in qua intenditur speculari per se et non propter operari, et sicut operari per se et non propter speculari, illa est simul simpliciter speculatiua et practica simpliciter, theologia est huiusmodi, et sic. Maior pars, quod scientia practica tanquam finem intendit operationem, et speculatiua speculationem, minor declarat, quod si haberemus scientiam que sciremus omnia operari ad que tenemur, adhuc indigeremus scientia que sciremus de deo speculari, et e converso si haberemus scientiam que sciremus de deo speculari adhuc indigeremus scientia qua sciremus operari omnia ad que tenemur, quod necesse est ad vitam eternam consequendam ut debite operemur, quod si vis ad vitam ingredi serua mandata Matthei, xij.

Pro scientia cuius ratio considerandi comprehendit tam speculabilia quam agibilia sicut est speculatiua et practica, theologia est huiusmodi, et sic. Maior pars minor probatur, quod ratio formalis considerandi in theologia est ratio reuelabilis, nunc autem tam speculabilia quam agibilia reuelantur. Pro scientia dei vna ex parte est simul practica et speculatiua, sicut theologia nostra est quedam imago scientie dei, et hoc dicitur sibi a formani, Maior pars, quod scientia dei est practica respectu eorum que facit, et speculatiua respectu sui ipsius.

Pro non minus purissimum est fidelibus quam in fidelibus, sed gentilibus siue infidelibus sic purissimum est quod habet aliquam scientiam in qua tractatur de pure speculabilibus ad ordinandam vitam contemplatiuam, et insuper habent scientiam que tractat de pure actiuis ad regendum vitam actiuam, ergo cum vita fidelium similiter distinguatur per actiuam et contemplatiuam, et theologia nos dirigat tam in hac quam in illa, ergo et sic. Sed illud non valet, quia cum scientie distinguantur principaliter et per se suis finibus et obiectis, propter huiusmodi duos fines, scilicet speculari et operari theologia non est vna scientia.

Boetius
quod theologia sit simpliciter practica et simpliciter speculatiua.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

Extra got fridū et lūos leges.

Prologus

Et confirmat. qz penes diuersitatē rationū ob/
iectalū diuersificant scientie. sed si theologia
simplr intēderet hos duos fines. tunc diuer/
sas haberet rōnes obiectales. ḡ zc. Maior ē
nota. qz etiam de eadē re sunt diuerse sciētie si
circa eā variat ratio obiectalis. Minor patz
qz in omni sciētia ratio obiectalis semp atten/
ditur in ordine ad finē. Ad hoc aliqui co/
rum respōdēt qz nō obstante qz theologia ha/
beat hos duos fines. est tamen vnus habitus
colligatione vnus finis extrinseci que inten/
dit. qui finis ē ipsa vita eterna. Sed illud
nihil valet. qz talis ē finis remotus. et ab om/
ni scientia vera communiter intētus. qz ad ipm
omnes sciētie vltimate ordinant. igit si nō ob/
stante diuersitate pprioz et pprimoz finium
ppter intentionē illius vni finis remoti the/
ologia esset vna sciētia. equali ratione oēs sci/
entie essent vna scia. P. si theologia esset si/
mul speculatiua et practica. maior esset diuinitas
theologie a theologia qz naturalis phia me/
thaphica vel mathematica. pseques ē falsū.
ḡ rāncedēs. pntia pbat. qz plus differūt que
sub duobus mēbris alicuius diuisionis repo/
nunt ḡ que sub vno tm. sed practicus et spe/
culatiuū diuidunt scientiā. et naturalis phia
methaphica et mathematica sub hoc mēbro
quod ē speculatiuū reponunt. theologia autē
rā sū practico qz sub speculatiuo simplr repo/
nit. ḡ zc. P. impossibile ē duas diuinitas es/
sentiales ex opposito diuidētes aliqd genus
simul ouenire eidē spci. sed practicu et specula/
tiuū sūt diuinitas ecēntiales gen? scie diuidētes.
cuius generis theologia est vna spēs. ḡ rā quis
hec ratio directe sit ptra eos. tm nō curo de ea
nisi inqstūm est ptra eos. qz nō pono qz omnis
scia sit practica vl speculatiua sicut ipsi penes
sua pncipia necessario hnt ponere. nō aut ego
qz pono terciuz gen? scie qd dicitur affectiuū. P.
scia est vna que est vnus generis subiecti. vt
patet. i. posterior. sed speculabile et operabile
non sunt vnū subiectū. ergo. Sed ad hū di/
cunt qz possunt dici vnū subiectū pppter vnaz
rationē pnsiderandī que est ratio reuelabilis.
Sed illud nō valet. qz si esset in vna scien/
tia vna rō considerandi formalis cū diuersi/
tate finū. tunc minor esset vntas in fine qz i
his que sunt ad fines. quod est impossibile.
Ad 1 Ad primuz igit quod p istis hic inducit
dicēdū qz maior est vera. si finaliter sicut i spe/
culabiliū speculatione. et mox seu virtutū ope/
ratione. Ad minorē dicēdū qz quis pfecti/
us de vtroqz tractet theologia. tamen in his

nō sicut finaliter. sed vtrūqz refert in dei dile/
ctionē. Ad secundū dicēdū qz tā specula/
tionē sapientie qz administrationē scie referte
debemus in tā dictā dilectionē tanqz in fines
p se intentū in sacra theologia. et pseques a
dilectione et affectione debet tenuari. Ad
terciū dicēdū qz multi negauerūt minorē. qz
de speculatiua dicerēt qz opari in theologia in/
tendit pppter speculatiua. illi aut qui dicūt the/
logiā esse practica dicerēt speculatiua intēdi p/
pter praxim vel opationē. S3 dato qz ita eēt
nō tamen est ptra nos. qz et si neutz illoz est
pppter alterz. vtrūqz tamē illoz est pppter ama/
re deū. sine quo vtrūqz est vanū et inutile. et qz
si frustratū pprio fine. Ad quartū dicēdū
qz maior est vera si tā actionē qz speculationē
nō refert in vltiorē finē pura in dei dilectōz
Ad quintū dicēdū qz sicut deus primo et
principaliter cognoscit se et ex sequenti crea/
turā. sic dato qz sua scientia esset practica et spe/
culatiua. hoc tm nō esset equaliter. sed pncipi/
paliter esset speculatiua et ex sequenti practica
quod ē ptra te qui ex hoc vis pcludere qz no/
stra theologia sit simplr speculatiua et sim/
pliciter practica. Ad sextū dicēdū qz nob
p vnā sciam theologie melius est psum qz
gentilibus p multas. Illa tm nec est pprie spe/
culatiua nec practica. licet vim et virtutē ser/
uet vtriusqz. qz sicut tā vita actiua qz vita pte/
platiua p se intēdūt dei dilectionē. sic et ipsa
theologia. fm qz ipsam dirigimur tā in vi/
ta actiua qz in vita ptemplatiua ipsaz dei dile/
ctionē intēdit. a qua etiā merito d3 nominari.
Ad argumentū pncipale dicēdū ad ma/
iorē. qz licet scientia nō nominet ab actu volū/
tatis tanqz a fine quo siue intrinseco. poterit
tamen ab ipso tenominari tanqz a fine cuius
extrinseco. ergo zc.

Finit Prologus.

Ad 2
Ad 3
Ad 4
Ad 5
Ad 6
Ad argu/
mentū pnci/
pale.

in dei
pā specul
e scie redm
nq; in fmg
p pōq; a
vian. Ad
ut mōnō
theologia
u dicit the
ari intēdi p
vato q; uā
ur; illo; et
l pper am
r unūle. r q
sariū dicit
speculatio
r dei dilectō
eius pmo r
quēti crea
tactica r spe
r. sed pūci
nēn pacticā
ndere q; no
ritua et sim
cendū q; nob
st pūsum q;
e est p pue
r virtutē
iua q; vna dō
tione. sic r ipi
gimur tā in vo
ma ipō; dei dō
ro r; nomīn
ncendū ad ma
et ab actu volū
rīnleco. poterū
nq; a fine cui r

